

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 peti vrst 4 D, od 10—15 peti vrst 4 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklici peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritrilno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisane in zadostne frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—	
6	72—	72—	132—	
3	36—	36—	66—	
1	12—	12—	22—	

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Italija proti francoski nadvladi.

Italija s srdom zasleduje francosko približevanje Srednji Evropi, zlasti Čehoslovski in Jugoslaviji. Ni jej dosti mar za tako akcijo Francije napram Avstriji ali Madžarski, ker Italija meni, da je v teh dveh deželah njen prestiž precej silen, toda kadar čujejo v Rimu o kakih razgovorih in pogajanjih med Francijo in Čehoslovsko ter Jugoslavijo, takrat zatrepetao živci italijanskih državnikov in hitro mislijo na protiakcijo, da bi se francoski vpliv ne oprjel Čehoslovakov in Jugoslovenov, katere oboje treba slabiti, da ne zavladajo končno njihova moč v Srednji Evropi in na Balkanu namesto italijanske.

Boj za primat na tem velikem ozemlju, ki obeta lepo bodočnost, bjejo Italijani z vsemi mogočimi sredstvi včasih prikrito, včasih očitno, kakor kaže trenutni položaj. Bolgarsko revolucijo smatrajo v Rimu za soustpeh italijanske zunanje politike in vesele se ugodnega rezultata iz spletkačenja proti Jugoslaviji, kateri se v obraz dobrih, za njenim hrbtom pa nizkotno intrigirajo proti njej, so dobili pogum, da govorijo in pišejo na naslov naše države najprej, kažoč pri tem svoje namene proti nam, ki so taki, da bi nas radi vrgli pod italijansko peto. Italijani hočejo po vsej sili ojačiti Avstrijo, Madžarsko in Bolgarijo proti Jugoslaviji ter držati daleč od njenih stikov Rumunsko in Grško, vzemirjati Albanijo, tako da bi bili Jugosloveni obkroženi od vseh strani od samih nasprotnikov, med katerimi bi bili glavni Italijani. Jugoslavija v takih kleščah bi bila manj vabljiva za Čehoslovsko, pred vsem pa ne za Francijo, katere bi bila vedno manj vplivna v Srednji Evropi in na Balkanu, ako bi se italijanske nakane uresničile. Ali mi smo tega mnenja, da se ne uresniči.

Po bolgarski vojni se je razkrila marsikatera tajnost, naperjena proti nam, in odkritosrejši glasovi v svetovnih listih nas podučujejo, kje so naši prijatelji in kje naši sovražniki. Razprava o bolgarskih dogodkih traja dalje in posebno mnogo imajo povedati Italijani, ki hočejo nas z Bolgarijo ustrašovati ter se obračajo pri tem tudi proti Franciji, o kateri trdijo, da stoji za Jugoslavijo proti Italiji. Značilen v tem oziru je komentar k sofijskemu prevratu iz peresa V. Mantegazza v reviji »Echi e Commenti«.

Sklicuje se na dve francoski poročili: prvo je list »Les Débats«, ki pravi, da upostavitve nove vlade na Bolgarskem s pripadniki kralja Ferdinanda ne more pustiti kabinetov v Atenah, Beogradu in Bukarešti ravnodušnih. Tudi velesile ne smejo prezreti v tej revoluciji turškega, nemškega in boljševskega vpliva, ki porablja vsako priliko

za maščevanje. Drugi list, na katerega se sklicuje g. Mantegazza, je »Le Journal«, ki na podlagi izjave enega izmed bolgarskih ministrov zanika, da bi bil prevrat delo makedonstvujuščih. Iz obeh navedenih časopisnih poročil pa sledi, da bi dogodki imeli lahko odmev ne le na Balkanu, marveč da je z njimi prizadeta cela Evropa. Prevrat da je postal po obisku Stambolijskega v Beogradu in po podpisu niške pogodbe neizbežen. Stambolijskega je morala zadeti enaka usoda, kakor njegove prednike Stambulova in Petkova, dasi se je to zgodilo na nekoliko drugačen način.

Proti njemu so se zarotili oficirji, nahajajoči se sicer v rezervi, ker je mirovna pogodba reducirala stanje vojaštva, ki pa se smatrajo še vedno kot del armade. Režim Stambolijskega, oprt na zemljoradniško stranko, je postal vsled svojege nasilja odlojen. Volitve so bile izvedene s skrajnim terorizmom: ne le, da je bila zaprečena vsaka nasprotna agitacija, ukinjena glasila nasprotnih strank, nasprotniki so bili celo z orožjem prisiljeni voliti zemljoradniške kandidate. Ta režim bi ne bil trajal tako dolgo, da ni tekom osemletne vojne poginilo mnogo inteligence. Bolgarski kmet sam se ne zanima mnogo za politiko, glavno mu je sedaj, po osmih letih vojnih grozot, da ga puste pri miru.

Zato tudi ni simpatiziral z makedonstvujuščimi, ker je vedel, da mu grozi od njih nevarnost nove vojne. Zarota proti Stambolijskemu je bila posledica njegove makedonske politike. Ni pa zarota delo makedonstvujuščih; to smatra nova vlada za potrebno, da poudari, ker predobro ve, da bi Jugoslavija takoj vkorakala v bolgarsko ozemlje, ako ne bi bili makedonstvujušči dogodkom popolnoma tuji. Ta nevarnost je tudi tekom zadnjih dveh let makedonstvujušče zadrževala od vsake prevratne akcije. Izjavili so to odkrito, in to je, kar dela nasilje Stambolijskega še bolj nerazumljivo. Makedonci vedo prav dobro, da bi ne bilo Srbom nič bolj dobrodošlo, nego nastop makedonstvujuščih; vedo tudi, da je neka velesila, ki podpira to politiko in da je Beogradu v tem upanju poguma. »Journal« poudarja izjavo bolgarskega ministra glede neudeležitve makedonstvujuščih; drugi pa — glej n. pr. »Débats« — mislijo, ko govorijo o mogočih zapletljajih, očitno na svojo varovanko Jugoslavijo, ki naj se pripravi proti Bolgariji, da bi imeli bolj proste roke v evropski politiki. Francija, katere stremi za porušitjem in popolnim uničenjem Nemčije, je docela spoznajljiva z Jugoslavijo, katere ima, sledeč njenim stopinjam, kot cilj uničenje Bolgarske. Bolgarija, ponizana do skrajne nemoči, jači male dr-

žave Vzhodne Evrope, izmed katerih si hoče napraviti Francija toliko satelitov, kakor jih je imela Nemčija, ko je gospodovala v Evropi. V tem smislu in z ozirom na gorenja izvajanja ne more pustiti vse to, kar se dogaja na balkanskem polotoku z Bolgarijo, ravnodušnih ne nas ne vseh onih, ki ne morejo pripustiti, potem, ko so se bojevali proti eni nadvladi, da se pojavi nova.

Po dolgem praznobesednem zagovarjanju makedonstvujuščih se razlučilo iz izvajani ost proti Franciji. Za nadvlado gre. Nadvlada pa Italijani ne trpe. Bojevali se niso proti nemški nadvladi zaradi tega, da bi se sedaj pojavila nova, to je francoska. Glavni njeni »sateliti« bi bili Čehoslovaki in Jugoslovenci, po niškem sporazumu med Jugoslavijo

in Bolgarijo bi stopili v njihovo vrsto tudi Bolgari. Kako skrajno nesramna je trditev, da hoče Jugoslavija uničiti Bolgarijo, ko se je v resnici pod Stambolijskim iskalo dobrih stikov med obema državama na eni in drugi strani! Ti stiki pa seveda niso po godu Italijanom, slovanska vzajemnost na Balkanu križa njihove račune, zato pa so rovarili in sedaj kriče o nadvladi oni, ki v resnici sami zase iščejo nadvlado v Srednji Evropi in na Balkanu.

Prav je, da se razkrivajo pred nami Italijani, da jih vsak dan bolj spoznavamo. To spoznavanje pa nas veže vedno krepkeje na ono velesilo, od katere nas hočejo odtrgati. To naj si dobro zapomnijo!

Nashe stališče napram Bolgariji in kralju Borisu.

Te dni se je nepričakovano razširila vest, da se namerava bolgarski kralj Boris v kratkem poročiti z najmlajšo sestro naše kraljice, rumunsko princezino Ileano. Javnost je takoj postala pozorna in naši pa tudi srbski listi so posvetili temu predstoječemu dogodku članke, v katerih so nekateri oprežno pozdravljali idejo krvnega sorodstva med vladajočimi rodbinami posamnih balkanskih držav, drugi pa so na vajali različne tehtne razloge, ki govorijo proti tej ideji. Vest je sedaj uradno ovržena in tako bi bilo na prvi pogled to vprašanje rešeno brez nadaljnjih komplikacij. Ni sicer znano, odkod in s kakšnim namenom se je razširila ta govorica, vendar pa se nam zdi, da ni dima brez ognja, in da to, kar se morda danes iz raznih političnih ozirih še skrbno prikriva, lahko postane v doglednem času očitno in aktualno v toliki meri, da ne bo odveč, če že sedaj izpregovorimo nekaj besed o vprašanju, ki je za nas načelne važnosti. Odigrano je prvo dejanje bolgarske tragedije, in kdo nam jamči, da mu kmalu ne bo sledilo še drugo? Prevrat v Bolgariji, ki je že definitivno preuredil notranje razmere in usmeril zunanjo politiko sosedne države proti Rimu in Budimpešti, je iztaknil na površje tudi vprašanje bolgarskega kralja Borisa, in kakor vse kaže, bo to vprašanje rešeno v prid njegovega prestola, ki je bil do najnovejšega časa tako v notranji kakor tudi zunanji politiki Bolgarie brez vsakega vpliva in pomena. Nas ne zanima toliko osebnost mladega Borisa, ki do prevrata itak ni mogel pokazati svojega pravega obličja, pač pa bolgarska dinastija kot taka, ki je bila in ostane največje zlo za jugoslovanski narod. Ta dinastija je sedaj na poti k popolni restavraciji in ni dvoma, da bo njen reprezentant sčasoma postal predmet splošnega zanimanja in vsakovrstnih zakulisnih intrig. Nova sofijska

vlada se bržkone ne bo mogla naslanjati na neposredne sosedne, zato ji bo dobrodošlo Boris kot ženin, ki mu bo treba najti primerno nevesto. Ženinov prestol je začasno sicer rešen, toda za vsak slučaj bo dobro, če se še nekoliko utrdi, da se mu ne bo treba v bodoče bati diktature te ali one stranke, in zato bi bilo najbolj priporočljivo staro, pogosto preizkušeno sredstvo, ki bi gotovo ne ostalo brez učinka. Dinastične vezi so sicer izgubile svojo nekdanjo veljavo, vendar pa igrajo v mednarodnem življenju zlasti za balkanske razmere še važno vlogo, in naravno je, da nam ne more biti vse eno, s katero vladajočo rodbino se zveže bolgarski kralj. Če bi sklenil zakon z rumunsko princezino, kar je gotovo iskrena želja italijanske, madžarske in bržkone tudi angleške diplomacije, bi Mala antanta lahko zabeležila nov fiasco svoje zunanje politike, kajti njeni orožje za eventualni nastop proti Bolgariji bi bilo popolnoma skrhano. Mogoče je, da so njegovi pokrovitelji že sondirali tla v Bukarešti, pa so dobili negativen odgovor, ali pa so nalašč alarmirali javnost, češ, kaj poreče o tej nakani. Gotovo pa je eno, da bodo namreč kralja Borisa prej ali slej skušali oženiti, in ker bo s tem korakom bolgarski prestol dobil novo močno zaslonbo, bo za nas nesreča, pa naj bo bodoča bolgarska kraljica iz te ali one vladarske hiše. Če mu poljščejo nevesto v zvezni prijateljski državi, se bo razmerje med njo in našo kraljevino znatno ohladilo, če pa sklene Boris sorodne vezi s kako drugo dinastijo, ki je nam že sedaj sovražna, se bo to sovraštvo še poostriilo. Vsekakor je to vprašanje za našo zunanjo politiko zelo koščljivo, in zato moramo biti skrajno oprezní, da nas prebrisani sovražniki ne splejejo ponovno na led. Še bolj pereča pa je okolnost, da so nam nedavni sofijski dogodki servirali težko prebavljivo

vo jed, ki nas bo tiščala v grlu morda še dolga leta.

Po slavni zmagi balkanskih držav nad turškim orožjem se je tedanja mala Srbija znatno utrdila, njeno ozemlje se je povečalo in njen vpliv na nadaljnji razvoj dogodkov je postal tako nevaren, da se je koburška dinastija začela bati za svoj prestol. Ni bilo namreč izključeno, da bi pri ugodnih razmerah polagoma dozorelo vprašanje personalne unije med Srbijo in Bolgarijo, zakaj razliko med Koburžani in Karadžordževići so čutili ne samo Srbi, temveč tudi vsi slovansko misleči Bolgari. Samo bojazen pred preveliko močjo naše dinastije je bila krivda, da je bolgarski narod po uspešno končani balkansko-turški vojni zahrbtno napadel Srbe in izvršil gnusno dejanje izdajstva nad lastnimi brati. Sporno vprašanje glede Makedonije in izhoda na morje je bilo le izgovor, za katerim so tičali drugi bolj tehnični vzroki. K temu zločinu, ki je bil deloma maščevanje že tedaj, je seveda mnogo pripomogla nemška in avstrijska diplomacija, ki je imela v osebi Ferdinanda svojega zanesljivega eksponenta. Bolgarska dinastija je takrat zakrivila zločin, ki ji ga ne more oprostiti noben iskren Slovan, najmanj pa mi Jugoslovenci. Usodopolna bitka ob Bregalnici, čije desetletnico praznujemo komcem prihodnjega meseca, je vrgla med srbsko in bolgarsko pleme prvo iskro sovraštva, ki je še danes rak-rana na našem narodnem organizmu. Toda ne-nasitni pangermanizem se ni zadovoljil s potoki prelite slovanske krvi in zahteval je od bolgarske in srbskega naroda še večjih žrtev. Ko se je vnela svetovna vojna, so centralne države s pomočjo svojega koburškega valpeta znova poslale Bolgarijo proti Srbiji. Zmaga zavezniških držav je podrla močno deblo nemškega nasilja v Evropi, ni pa izruvala njegovih korenin, ki še danes poganjajo svoje brstiče v posamnih premaganih državah, posebno globoko pa so se zajedle v organizem bolgarskega naroda. Ferdinand Koburški je moral po tej zmagi pasti, ker je bil preveč eksponiran in njegova germanofilska politika preveč očitna, toda ostal je še Boris, ki tik pred obletnico usodopolnih dogodkov zopet stopa na plan. Ne glede na to, kakšne so njegove vladarske vrline in zunanje politične težnje, moramo ob tej priliki z vso resnostjo poudariti, da v njegovi osebi živi med znatnim delom bolgarske javnosti duh zloglasne koburške dinastije in da je on glavni predstavitelj tiste protislovanske struje, ki nosi vso odgovornost za fatalno srbsko-bolgarsko sovraštvo. S stališča državnih interesov je bolgarska dinastija za nas oni usodni faktor, ki je in bo oviral naravni proces kulturne, gospodarske in končno tudi politične spojitve obeh narodov v

Conan Doyle:

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

»No, in, gospod tovariš,« je vprašal Summerlee ponižno, »kaj mislite o sedanjem stanju?«

»Z vašim dovoljenjem bom izpregovoril nekaj besed o tej zadevi.«

Vsedel se je kar na svojo pisalno mizo in zibal svoje noge sem in tja.

»Priče smo nekega strašnega, uprav grozo izzivajočega dogajanja. Po mojem mnenju je napočil konec sveta!«

Konec sveta! Nehote smo se ozrli k velikemu oknu na prelestno poletno pokrajino, na široko razprostrto cvetočo poljano, na lične vile, prijazne kmečke hišice in na športnike. Konec sveta! Kolikokrat smo čuli to besedo! Toda, da bi se utegnili kdaj spremeniti v strahotno dejstvo, da to ne pomeni samo povsem negotovega trenutka, temveč prav določni »zdaj«, — »danes« — o, ta misel je bila poražujoča, blazna. Kar obnemeli smo in strme čakali, kaj nam bo Challenger še razodel. Njegova mogočna osebnost je njegovim besedam dala

tako tehten in težek poudarek, da smo za hip pozabili vsjo trdost in nerodnost tega moža, ki se nam je zdaj zadel veličastno velik, visoko nad vrstami navadnih zemljanov. Zatem pa se mi je — vsaj meni — povrnila tolažilna misel v spomin, da se je namreč mož že dvakrat, kar smo bili tu, kar vil vsled premočnega smeha. Mislim sem, da so tudi duševni zmedenosti dane meje. Kriza vendar ne bo tako preteča in neizogibna. »Predstavite si vinski grozd,« je dejal, »ki ga pokriva množica neskončno majhnih, škodljivih bacilov. Vrtar seže po strupu, da bi na grozdu zamoril škodljive zajedalce. Strup jih uniči. Naš večni vrtar tam zgornj dela isto. Tudi on hoče očistiti solnčni sestav tega ujedljivca-človeka, ki se je vgnezdil na zemsko skorjo.«

Spet je nastala mučna tišina. Nena-doma je pri telefonu rezko zavznilo: »Nekdo od naših bacilov stoka po pomoči,« se je učenjak grenko nasmehnil, »ta bitja so začela uvidevati, da njihovo življenje ni nikak bistven pogoj za obstoj vesoljstva.«

Za dve minuti nas je pustil same in odšel iz sobe. Dobro še vem, da smo v

njegovi odsotnosti ves čas molčali. Naše stanje je bilo vzvišeno nad vsako besedo.

»Vodja zdravstvenega urada v Brightonu,« je dejal, ko je spet vstopil. »Vsled neznanega vzroka se simptomi posebno pogosto pojavljajo na morskem obalah. Naša sedemsto čevljev visoka lega nam je zelo uspešna. Zdaj so začeli ljudje spoznavati, da sem na tem polju prvi strokovnjak. Očitno je to vpliv mojega pisma v »Timesu«. Oni, s katerim sem ob vašem prihodu telefonsko govoril, je župan nekega podeželskega mesteca. Saj ste ušli nekaj mojih besed. Menda se mu je zdelo njegovo življenje silno važno, toda jaz sem mu že postavil pamet na pravo mesto.«

Med tem je Summerlee vstal in stopil k oknu. Njegove tanke in koščene roke so kar trepetale v razburjenju.

»Challenger,« je vsiljivo dejal, »ta položaj je preršen za vsako besedičenje. Ne mislite morda, da vas hočem s svojimi vprašanji kakorkoli dražiti. Vendar bi rad še nekaj pojasnil. Kajti morda so vaši sklepi in domneve le napačne oziroma zmotne. Glejte, kako vedro sij solnce na modrem nebu, kako divna je

poljana, ki jo krasijo preproge cvetk, kako brezskrbno pojo ptički po grmeh. Ljudje se zabavajo po igriščih, poljski delavci žanjejo žito. Vi pa trdite, da se mi vsi nahajamo pred pogibeljo — da je ta poletni dan dan konca sveta, o katerem je s strahom sanjalo človeštvo vseh vekov. Na kaj opirate to svojo strašno trditev? Na malenkostno abnormalnost spektralnih črt, na poročila o dogodkih na Sumatni, na nenavadno razburjenje, ki smo ga opazili drug na drugem. Toda ta poslednji simptom pač ni toliko močan, da ga ne bi znali obvladati z malo odločnejšo voljo. Gospod Challenger, govorite z nami prav prijateljsko, saj smo nekoč že skupno zrlí smrti v obraz. Odkrite in brez ovinkov povejte, kako je z nami in kaj mislite o bodočnosti.«

Te besede so bile krepke in prisrčne, veren izraz odločnega, močnega značaja, ki se je skrival za robi in ostrinami starega naravoslovca. John se je dvignil s sedeža in toplo stisnil profesorju roko.

»Tudi jaz sem istega mnenja,« go-spod Challenger,« je dejal, »povejte nam, kaka usoda nas čaka. Dobro veste, da nismo nikaki plašljivci. Toda, ker

smo prišli semkaj na poset in ker smo — na žalost — morali zvedeti, da drvimo s polno paro v vesoljni potop — boste vendar toliko prijazni in nas potolažili s kakim pojasnilom. Kaka nevarnost nam grozi? Ali je velika? Kaj naj ukrenemo, da se ji izognemo?«

Stal je pokonci kot sveča, oblivala ga je solnčna svetloba, ki se je pretakala skozi visoko gotsko okno, roko pa je imel naslonjeno na Summerleejevi rami. Jaz sem sedel v naslanjaču, v ustnicah sem držal ugaslo cigareto in se zibal v nekaki čustveni motnjavi, ki mi je posebno jasno omogočala dovednost za vsakovrstne vtise. Tudi to stanje je bilo najbrže nova stopnja zastrupljenja; vsi nepreračunljivi impulzi so me minili in prevzela me je neobičajna jasnovidnost, ki ji je bila prirešana čudna to-pnost. Bil sem samo opazovalec. Zdelo se mi je, da me vse to prav nič ne zadeva. V moji bližini so se nahajali trije močni in pogumni možje, in izvanredno zanimivo je bilo opazovati njih vedenje.

Challenger je mršil goste obrvi in si gladil brado, predno je začel govoriti. Videlo se mu je, da je vsako svojo besedo pazljivo pretehtal.

notno jugoslovensko državo. Čim prej jo ta ovira izginila, tem bolje bo za nas in tudi za Bolgare. Zemljoradniška stranka pod spretnim vodstvom pokojnega Stamboliškega bi jo bila prej ali slej odstranila, in mi moramo samo obžalovati, da so jo dogodki prehiteli in da so ji tuje sile to preprečile.

V trenutku, ko je kralj Boris podpisal ukaz o imenovanju nove vlade in je z navdušenjem pridružil revolucionarjem, se je povrnila v aktivno politično življenje oseba, ki bo znova stala takor strašno memento med srbskim in bolgarskim narodom. Vse obljube novega kabineta, če da bo napram naši državi lojalni in da je izprememba državnega krmila samo posledica neurejenih notranjih razmer, nič ne pomaga. Resnica ostane resnica, pa naj jo prebrisani politiki še tako prikrivajo. Bolgarija, ki je bila komaj storila prve korake, da se iztrga svoje protislovenske politike, je zastopila rakovo pot in vprašanje likvidacije našega spota je zopet položeno v arhiv. Vrhovni reprezentant te reakcionarne Bolgarije je danes kralj Boris, ki so mu pod zaščito naših nasprotnikov traste peroti tako, da je začel že pomisljati o nadaljnjih pripomočkih za svoje bodoče delovanje, in to naj bi bila v prvi vrsti ženitev. Seveda je on pri tem igrača v rokah protivnikov jugoslovenske moči na Balkanu in šahovska figura, s katero hoče ta gospoda napovedati naši družbi z Bolgarijo mat. Že sama vest o zaroki z romunsko princezino, dasi je neresnična, vzbuja resne miselne in domneve, da stojimo pred novim presenečenjem. Sovražne sile bo na delu in zato moramo biti skrajno oprezní, da še pravočasno preprečimo eventualno nesrečo, ki je pozneje ne bo mogoče popraviti.

Pismo iz Prage.

Umirjena situacija. — Nevtralnost napram novemu bolgarskemu režimu. — Razmerje do Poljske poslabšano. — Uspešno delovanje min. predsednika Švehla. — Poslanska zbornica. — Delo za ravnotežje v proračunu.

22. junija.

Politična situacija se je pri nas nekoliko umirila. Napadi, ki so se vršili na eni strani med dr. Benešem in ljudovci, na drugi strani med njimi in narodnimi demokrati, so prenehali. Zmagalo je spoznanje, da tako prerakanje, ki se razvija po shodih in novinah, ne more biti v korist ne koalicijski zvezi ne državi. Utihihi so tudi spori, ki so se pojavili pri presojevanju bolgarskih zadev. Po tej strani je prevladalo prepričanje, da so dogodki v Sofiji notranja skrb bolgarske države, katerih se ne more presojevati z omejenega strankarskega stališča, marveč edino le z vidika razmerja države do države. Tu se vzdržuje napram novemu bolgarskemu režimu nevtralnost. Priznava se, kar je zajeti in ustreljeni Stamboliški storili za dobro sosedstvo s Srbijo, toda ni se mogla odobriti metoda njegove vlade, katera se je h koncu zatekla deloma k nasilstvu, deloma h komunizmu in zatiranju inteligence. Sedaj čakamo, ali se uveljavi Cankovljev kabinet kot gospodar v deželi. Ako mu to uspe, ga naša vlada dejansko prizna, k čemur prispeva tudi dejstvo, da se ta kabinet ni polastil vlade sam za sebe, marveč da ga je imenoval kralj povsem konstitucionalno.

G. Daskalov je še nekoliko dni po prevratu upal, da njegov šef zmaga v boju z novim ministrom in da se vsa dežela vzdigne za njega. Potem pa je umolknil. Naša vlada presoja njegovo tukajšnje bivanje povsem hladno, ker je Daskalov zanjo službeno prenehal biti diplomat, politik in uradni bolgarske države v onem trenutku, ko je bil odpoklican in ko je njegova domovina začela v revolucionarno stanje. Tu se ga smatra zgolj za privatnika, ki ima ugodnosti in dolžnosti vsakega tujca. Uživa azil enako, kakor ga je užival na primer Karoly. O kaki izročitvi ni ne more biti govora. Pa tudi ni misliti na zahtevo kake izročitve, ker bi bila nezdržljiva z mednarodnim pravom in s tradicijami. Daskalov lahko biva tu in živi, dokler mu za to zadoščajo sredstva in dokler se bo gibal v mejah, določenih za pripadnika tuje države. Ako bi jih prekorčili, se bo postopalo z njim kakor z vsakim drugim.

Razmerje do Poljske se z nastopom nove vlade ni zboljšalo, obratno, še poslabšalo se je. Pozdravna brzojavka, poslana dr. Benešu s strani novega poljskega zunanjega ministra, je povzročila nekako vlažno atmosfero, ki se pa je shladila z ministrov izjavo v sejm in z njegovimi partijskimi akcijami v zadevi Javorine.

Ministrski predsednik Švehla poravnava notranja nesoglasja med koalicijskimi strankami, blaži in pripravlja pot za kompromise, ako je treba, pa tudi pokara, kogar si bodi. Na jugu je izdatno premišljeval o opoziciji naše države v Evropi, o njenih ugodnostih in potrebah ter o neizogibnosti njene koalicije, dokler ne pride do priznanja za državo od nekaterih opozicijskih strank, in to so Nemci, komunisti ali slovaški ljudovci. V koalicijski ne odhaja in ne izhaja, zato

tudi nikogar ne odžene. Od koalicijskih strank pa zahteva brezpogojno solidarnost v izvrševanju skupno dogovorjenega programa. Njegovo geslo, na katerem se je trdno ustalil, se glasi: Vestno in postopno izpolnjevanje vseh delov koalicijskega programa ali raskod. Pogajanje mu sicer polagoma ali vendar dobro uspeva.

Zbornica se snide 28. t. m., da reši v par dneh nekatere najnujnejše stvari. Tako se ugodni zahtevam agrarcev, ko-

likor gre za popust pri davku iz imetja in davka iz prirastka k imetju administrativnim potom. Druge velike naloge se odložijo do konca aprila. Na proračunu za leto 1924 se marljivo deluje v Rašinih tradicijah. Zmanjšanje osebnih izdatkov in stvarnih bremen za 10 do 20 odstotkov ter vzdrževanje ravnotežja, kolikor je mogoče, ostaja cilj in temelj česke finančne politike, ki se je že obnesla in pridobila republikni ugled in tradicijo v tujini.

J. K. S.

Telefonska in brzojavna poročila Vlada prepovedala veliko Radićevo skupščino v Zagrebu.

Motivacija prepovedi — hrvatska republikanska zastava. — Protesti Radićeve stranke. — Grožnje Beogradu.

— Beograd, 27. junija. (Izv.) Komite ministrov za proučevanje hrvatskega vprašanja, obstoječ iz ministrov dr. Laza Markovića, dr. Velizarja Jankovića, Vujičića in Marko Trifkovića, je pod predsedstvom g. Pašića včeraj dopoldne razpravljal o političnem položaju na Hrvatskem. Komite je odobril sklep, da se z ozirom na sedanje razpoloženje v Zagrebu ne sme dovoliti velika, za nedeljo 24. t. m. napovedana skupščina Radićeve stranke. Prepoved je bila takoj brzojavno javljena v Zagrebu in obenem so bila odposlana pokrajinskemu namestniku dr. Cimiću obširna navodila, kako vzdržati v Zagrebu javni mir in red. Prepoved je v revizijski komisiji krogih povzročila veliko ogorčenje in je verjetno, da revizijski blok načelno spremeni svojo dosedanje politično taktiko. Parlamentarni krogi računajo, da zapustita dr. Korošec in dr. Spaho Beograd, odloči se v tem oziru tekom današnjega in jutrišnjega dneva. Revizijski so tudi ogorčeni, ker se njih nade niso izpolnile in ker vlada ni sprejela gotovih zahtev glede Bosne in Slovenije.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Minister notranjih zadev Vujičić je izdal pokrajinskemu namestniku v Zagrebu ukaz, da se ima Radićevo skupščina prepovedati. Sledila so takoj potrebna navodila za ohranitev miru in javnega reda na Hrvatskem.

— Zagreb, 23. junija. (Izv.) Pokrajinsko namestništvo je preko policijskega ravnanstva obvestilo vodstvo Radićeve stranke, da je za nedeljo napovedana skupščina na ukaz notranjega ministra prepovedana. V blokaških krogih je prepoved izzvala veliko ogorčenje.

RAZPOLOŽENJE RADIKALNEGA KLUBA NAPRAM POVIŠANJU DAVKOV.

Dolga in burna razprava v klubu. — Ultimatum g. Pašića.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Tekom zadnjih dni je bila v radikalnem klubu opažati gotovo napetost. Vlada je z ozirom na najnost nekaterih zakonov brez predhodnega posvetovanja v plenumu kluba predložila zadevne zakonske predloge narodni skupščini, tako proračunske dvanajstine, zakon o linearnem povišanju indirektnih davkov in zakon o občinskih tlaki. Med vrstami radikalnih poslancev — kmetov iz Srbije in Vojvodine je nastal veliki odpor in splošno nezadovoljstvo, ker poslanci-kmetje nikakor niso pripravljeni glasovati za povišanje zemljiškega davka in za razširjenje zakona o tlaku na vso državo. V klubu so se radi tega pojavili odločni protesti in so poslanci zahtevali, da vlada popreje, predno predloži kak zakon, važen za državne, gospodarske in finančne interese, povpraša tudi za mnenje kluba, za mnenje poslancev. Poslanci so zahtevali od finančnega ministra točna in izčrpana pojasnila. Vsled tega razpoloženja v klubu je bil ministrski predsednik g. Pašić primoran, da se je sklicala plenarna seja, kateri je tudi on prisostvoval dalj časa.

Po informacijah iz radikalnih vrst, silijo notranji in zunanji politični dogodki sedanjo homogeno vlado k temu, da se čimnaje požiuri spraviti najnujnejše zakone pod streho, radi tega je tudi nemogoče, da bi se vsak zakon popreje razmotrival in v podrobnostih proučeval, kakor to žele številni poslanci-kmetje.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Na včerajšnji plenarni seji je radikalni klub razpravljal o novem zakonu glede izenačenja indirektnih in direktnih davkov. Debatu je bila živahna. Končno je bilo sklenjeno, da se čimprej ta zakon pred-

loži skupščini v razpravo, kar je nujno z ozirom na finančni položaj države in da se čimprej vzpostavi ravnotežje v državnem proračunu.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) O dolgi in mestoma burni seji radikalnega kluba so znane nekatere podrobnosti in zanimivosti. Seja je najprej trajala od 16. do 19. Prisostvoval je seji tudi g. Pašić. Debatu je bila živahna. Razpravljalo se je pred vsem o povišanju davkov. Govorilo je 12 poslancev, med drugimi posl. Žujović, Nastas Petrović, minister financ dr. Milan Stojadinović in zunanji minister dr. Ninčić. Dr. Ninčić je skušal dokazati, da znaša povišanje zemljiškega davka pro ha samo petkrat toliko, kakor pred vojno, dočim so se dohodki zemljiški povišali za 50 krat od onih pred vojno.

V debato je posegel tudi ministrski predsednik g. Pašić ter je končno izjavil, da pričakuje odgovor kluba glede predloženih zakonov tekom današnjega dopoldneva. Govore celo, da je g. Pašić zagrozil z demisijsko vlado. Ob 19. je bil odrejen odmor. Po večerji je klub nadaljeval debato do 21. zvečer. Po odmoru se g. Pašić ni udeležil seje ter se je opravičil, da je po poslih zadržan. Tekom današnjega dopoldneva nadaljuje razpravo o položaju v parlamentu.

Opozicija v radikalnem klubu, obstoječa izključno iz zastopnikov kmetov, je tudi proti uradniškemu zakonu, naglašujoč, da so plače uradnikov itak visoke. Zahteva, da se izvede izenačenje zemljiškega davka in da se kmetstva posestva obremene še le po točni cenniti in po napravi katastra, dalje je proti občinski tlaki, ker popravljanje potov in cest je stvar samoupravnih oblasti.

GROŽNJE KLERIKALCEV BEOGRADU.

Vznemirjenje klerikalcev. — Klerikalci zapuste parlament? — Klerikalni kmetje zagovorniki abstinencijske politike.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Klerikalci so začeli groziti vladi. Kakor je Vaš dopisnik informiran iz parlamentarnih, klerikalno politiko dobro poznajočih krogov, so klerikalci zadnje tedne neprestano in sistematično pripravljali teren za svoje stališče, ki so se zavzeli zadnje dneve povodom kreditnih debat v narodni skupščini. Opažati pa je, da radikalni krogi in vlada same te klerikalne grožnje nikakor ne vznemirjajo, marveč so radikali povsem mirni in izrazno smatrajo nadaljnji razpravi

notranjepolitičnih dogodkov. Smatrajo, da bodo grožnje, če jih klerikalci v resnici uresničijo, in izvedejo, mnogo več škodile Sloveniji in Slovencem, momentano bo tudi mogoče to škodljivo za državni dobrobit, toda radikalna vlada in radikalna stranka ste odločeni z vso vztrajnostjo nadaljevati dosedanje politiko v korist države in državnega edinstva.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Nezadovoljni in ogorčeni nad postopanjem vlade proti klerikalnemu klubu so za-

čeli klerikalci groziti z »abstinencijsko politiko«. Včerajšnja načelna in odločna prepoved Radićeve nedeljskega hoda v Zagrebu, je še povečala razburjenje in ogorčenje klerikalcev. Dr. Korošec nocoj odpotuje v Zagreb in ima, kakor je sklenjeno, poročati Radićevo stranko o političnem razpoloženju Beograda. Za slučaj, da se končno vendarle dovolji velika skupščina v Zagrebu, bo dr. Korošec govoril o srbsko-hrvatskem sporazumu.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Včeraj dopoldne je obiskal dr. Korošec predsednika vlade g. Pašića. V razgovoru je bil nad pol ure. Dr. Korošec je tolažil ministrskemu predsedniku nerazpoloženje in nezadovoljstvo svojega kluba proti vojaškemu zakonu in proti računskim dvanajstinam. Kakor javljajo, razgovor ni imel nikakega pozitivnega uspeha. Zanimivo je, da ministrski predsednik g. Pašić voditelju klerikalcev ni dal nobenega pojasnila o nameravani prepovedi nedeljskega shoda v Zagrebu.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Kako razpoloženje vlada med vrstami Jugoslovenskega kluba in med muslimani, je najbolje razvideti iz raznih izjav, ki sta jih dala voditelja revizijskega bloka dr. Korošec in dr. Spaho zastopnikom tiska. Prve so te izjave včeraj objavile beogradske »Novosti«.

Dr. Korošec je izjavil: »Zakonski načrti, ki jih je sedaj vlada predložila narodni skupščini, so oznevoljili naše pristaše. Naša velika

Odnosaji med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Poročilo sofijskega poslanika. — Akcija Todorova. — Pred važnimi spremembami v našem sofijskem poslanstvu.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Naš poslanik v Sofiji g. Rakić je včeraj ob 9. dop. predložil znanemu ministru dr. Ninčiću daljše poročilo o sedanjih situaciji na Bolgarskem. Posl. je ministru predložil originalni izjavi bolgarskega ministrskega predsednika g. Cankova in zunanega ministra g. Kalfova, da je bolgarska vlada resno pripravljena izvršiti vse obveznosti, izvirajočih iz mednarodnih pogodb, izvesti posebno določbe mirovne pogodbe, kakor tudi niški sporazum. Sofijska vlada se bo izogibala vsakim komplikacijam, posebno pa vojnim. Želi iskronih odnosajev med obema sosednjima državama. Naša vlada prouči predloge bolgarske. Poslanik Rakić ostane več dni v Beogradu. Poslanik ni dal novinarjem nikakih pojasnil. Ob istem času je obiskal zunanega ministra bivši bolgarski poslanik na našem dvoru Kosta Todorov.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Iz Lausanne je včeraj jutraj prispel v Beograd bivši bolgarski poslanik na našem dvoru Kosta Todorov. Njegov prihod nima nikakega oficijelnega značaja. Poslanik je prispel v Beograd, da se poslovi iz svojih

organizacija v Sloveniji, Jugoslovenska (Dosele se je imenovala »Slovenska«). Ali je spremenila ime? kmečka zveza, v kateri so organizirani naši kmetje, je sklenila, da pošlje svojim poslancem poziv, da zapuste Beograd, če ne pride do sporazuma in tudi če bo skupščina sprejela povišanje davkov in na drugi strani ni vlada dala nikakih gospodarskih in kulturnih koncesij Sloveniji.

Med našimi volilci se od dneva do dneva utrjuje prepričanje, da je samo z abstinenco mogoče doseči naše avtonomistične cilje.

Poslednja dva dneva je Jugoslovenski klub imel več sej, na katerih je bilo sklenjeno, da da meni svobodne roke za sklicanje seje, na kateri se ima rešiti vprašanje, da zapustimo parlament. Če zapustimo mi in muslimani parlament, tedaj je smatrati parlament za »čisto srbski parlament«.

Dr. Spaho pa je izjavil:

»Ni točno, da smo storili sklep, da zapustimo skupščino, toda izkušnje, ki smo jih dobili zlasti v vojnem in finančnem odseku, kjer se niso vzele v obzir niti najbolj upravičeni naši predlogi, nas morelo prisiliti, da zapustimo skupščino. Odgovori ministrov na interpelacije naših poslancev so dokaz, da vladi ni ničesar do ustave niti do zakonov, ampak da so zanje važnejši strankarski politični interesi. Napadi na katoličane in muslimane v Bosni so naše pristaše privledili do prepričanja, da je naša prisotnost v skupščini iluzorična.«

zancev in prijateljev. Tekom dopoldneva je imel daljše razgovore z novim poslovnim odpravnikom g. Minčevom v bolgarskem poslanstvu. Ob 11. dop. je g. Todorov obiskal zunanega ministra dr. Ninčića, pri katerem se je informiral o stališčih naše vlade napram vladi g. Cankova. Kakor poročajo, nekateri listi, odpotuje g. Todorov za nekaj časa v Pariz, kjer ima kot bivši francoski častnik in dobrovoljec na solunski fronti proti Bolgarom zelo dobre in intimne zveze. Kakor se je g. Todorov izjavil zastopnikom tiska, namerava še nadalje ostati v zemljoradniški stranki ter prevzame akcijo, da se stranka še bolj okrepi in utrdi. Zemljoradniška stranka nikakor ne bo likvidirala in bo še nadalje vodila borbo proti novemu režimu.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Poslanik g. Rakić je imel včeraj dopoldne daljši razgovor z zunanjim ministrom g. dr. Ninčićem. Po informacijah poučenih krogov je pričakovati, da se g. Rakić ne povrne več nea svoje mesto, ker se je izkazalo, da je bil popolnoma neorjantiran o razvoju dogodkov na Bolgarskem. Pričakujejo, da se izvedejo važne diplomatske izpremembe v našem sofijskem poslanstvu.

Prezident Harding za mednarodno konsolidacijo.

Amerika proti Društvu narodov.

— Berlin, 23. junija. (Izv.) »Vossische Ztg.« poroča iz St. Louis:

Prezident Harding je nastopil v četrtki v daljšem govoru v zaščito ideje vstopa Amerike v mednarodni sodni dvor. Med živahnimi protesti zborovalcev je prezident v glavnih potezah očrtal pomen tega sodišča. Naglašal je, da morata biti pri izpolnitvi dva predpogoja in sicer: 1.) sodišče bi moralo tudi v praksi odgovarjati teoriji, ki so ga ustanovile in bi moralo biti popolnoma neodvisno od Društva narodov, 2.) Zedinjene države bi morale sodelovati v njem na enakopravni stopnji z ostalimi velesilami. Ameriški narod še ni bil nikoli tako sovražen napram Društvu narodov, kakor sedaj in zato je treba v prvi vrsti zahtevati, da bi sodišče ne imelo s to institucijo nobenega opravka. Sodišče bi bilo mogoče na dva načina ločiti od Društva narodov: 1.) priznana bi mu morala biti pravica, da se loti kakršnegakoli problema, ne da bi vprašalo kako drugo inštanco; 2.) mednarodni sodni dvor bi se moral izpremeniti v razsodišče in člani tega razsodišča bi morali uživati vse pravice, ki pripadajo sedaj Društvu narodov in njegovemu plenarnemu zborovanju. Prezident je zaključil:

To so v glavnih potezah predlogi, ki jih hočem postaviti senatu pri otvoritvi kongresa, da začnemo pogajanja z velesilami. Cilj teh pogajanj je v prvi vrsti ta, da se potom mednarodnega, res mednarodnega in neodvisnega razsodišča spravi s sveta mednarodne spore in prepreči za vedno nevarnost nove vojne. Samo z odločno, nemajmno in iskreno voljo je mogoče vzpostaviti mir.

— London, 23. junija. (Wolff.) Posebni dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da se je prezident Harding v svojem govoru v St. Louis dotaknil reparacijskega problema s nastopnimi besedami: Iskrena in odločna želja našega svobodoljubnega naroda je bila vedno, da pozdravi zmago demokracije nad avtokracijo in da ideja vladanja ljudstva nadomesti monarhijske težnje. Resno upamo, da bo v Evropi dano zadoščenje, o katerem nečemo podrobno govoriti, ki bo zadovoljilo demokratično Francijo in da bo sedanji spor urejen tako, da bo Nemčija mogla izpolniti svoje reparacijske obljube.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Za včeraj popoldne je bila določena plenarna seja zakonodajnega odbora, da prične specijalno debato o uradniškem zakonu. Ob 17.30 pa je predsednik odbora Marko Glurić naznanil članom odbora, da seja odpade, ker imajo razni parlamentarni klubi svoja klubova posvetovanja. Seja je določena za torek ob 16. popoldne.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Seja finančnega odbora je včeraj radi posvetovanj v klubih odpadla. Prihodnja seja je v torek popoldne. Nadaljevati se ima razprava o proračunskih dvanajstinah.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Po daljši debati je demokratski klub na včerajšnji seji sklenil, da prične najodločnejšo opozicijo proti zakonodajnim predlogom o proračunskih dvanajstinah. Demokratski klub je tudi sklenil glasovati proti zakonu o

varnost nove vojne. Samo z odločno, nemajmno in iskreno voljo je mogoče vzpostaviti mir.

— London, 23. junija. (Wolff.) Posebni dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da se je prezident Harding v svojem govoru v St. Louis dotaknil reparacijskega problema s nastopnimi besedami: Iskrena in odločna želja našega svobodoljubnega naroda je bila vedno, da pozdravi zmago demokracije nad avtokracijo in da ideja vladanja ljudstva nadomesti monarhijske težnje. Resno upamo, da bo v Evropi dano zadoščenje, o katerem nečemo podrobno govoriti, ki bo zadovoljilo demokratično Francijo in da bo sedanji spor urejen tako, da bo Nemčija mogla izpolniti svoje reparacijske obljube.

HARDINGOVO POTOVANJE.

— London, 23. junija (Izv.) Predsednik Združenih držav Harding se je odpravil na potovanje, katero bo trajalo dva meseca. Običje tudi angleško Kolumbijo in Panamski kanal. Na svojem dolgem potovanju bo imel, kakor je določil, 19 govorov, v katerih se bo dotikal tudi vprašanja ameriške udeležbe na mednarodnem razsodišču v Haagu. Govoril bo tudi v Vancouveru in Kolumbiji in tako bo on drugi ameriški predsednik, ki govori v inozemstvu. Voditelj republikanske stranke se precej vznemirja vsled tega Hardingovega potovanja, ker mislijo, da ne prinese koristi, dočim volilni kampanji. Tudi se boje, da bi vprašanje mednarodnega razsodišča lahko razdelilo republikansko stranko v dva nasprotna si tabora.

ČEŠKOSLOVAŠKA PRIZNALA BOLGARSKO NOVO VLADO.

— Praga 23. junija. V političnih krogih se vedno vzdržujejo vesti, da češka vlada ni priznala nove bolgarske vlade in da čaka na odločitev iz Beograda. Te vesti nasproti priobčuje »Češkoslovaški Denník« poročilo, da je ministrski predsednik Švehla takoj po prvem sestanku kabineta priznal bolgarsko vlado, ker jo je imenoval kralj Boris. Dosedanji poslanik g. Rafko Daskalov se že od tedaj smatra za privatno osebo, in ne vodi več poslov bolgarskega poslanstva. Diplomatski stiki z Bolgarsko so začasno je prekinjeni in bo novi poslanik v Pragi g. Mihailov takoj stopil v zveze s praško vlado, ko dospe v Prago. Značilno pa je, da bolgarska vlada še ni zaprosila pri Češkoslovaški za agrement.

— Moskva, 23. junija. (Izv.) Sovjetska Rusija je po višjih komisijah sklenila s ozirom na stališče Evcarske vlade v zadevi umora delegata Vorovskega izvesti govorilni delegat proti švic.

— Moskva, 23. junija. (Izv.) Sovjetska Rusija je po višjih komisijah sklenila s ozirom na stališče Evcarske vlade v zadevi umora delegata Vorovskega izvesti govorilni delegat proti švic.

PRIHOD RADIKALNEGA DELEGATA V ZAGREB.

— Zagreb, 23. junija. (Izv.) Z današnjim beogradskim brzovlakom je prišel v Zagreb radikalni poslanec Velja Popović, bivši šef kabinete pisarne ministrskega predsedstva. G. Popović je zatrl vašemu dopisniku, da ima njegovo potovanje popolnoma pristen značaj, ni pa izključeno, da prihaja g. Popović v posebni politični misli.

NARODNA SKUPŠČINA.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Skupščinski predsednik g. Ljuba Jovanović je točno ob 9. otvoril plenarno sejo skupščine. Po odobrenju zapisnikov in po končanih formalnostih je minister pravde predložil skupščini zakonski predlog o dopolnitvi zakona glede državnega sveta in upravnih sodišč z dne 17. maja 1922, kakor tudi predlog zakona o vršitvi advokature v področju daljnega višjega državnega sodišča. Gre za priznanje advokature tega področja advokatom, ki so optirali do 2. februarja 1922. za italijansko državljanstvo.

Minister Marko Trifković je nato odgovoril na interpelacijo posl. Vojislava Lazica o nujnih podporah kmetom in poškodovancem po toči. Minister je izjavil, da zakona o podporah poškodovancem po toči še ni mogel predložiti, ker še niso zbrani točni podatki. Iz poročila, ki so prispela dosejati ministrstvu poljedelstva, je razvidno, da znaša škoda po toči v vsej državi približno 80 milijonov dinarjev. Ugotoviti pa mora tudi, da je letošnje leto za setev najugodnejše povojno leto. Pričakovati je, da bo odbor razpravo o tem zakonu dokončal tekem 15 dni.

Zbornica je nato prešla k razpravi o naknadnih in izrednih kreditih za ministrstvo javnih del. Posl. Ivan Stanovnik (kler.) se je proti zbiranju nadstopanjem vlade proti Sloveniji, kritiziral je posebno finančno zakonodajo ter se zavzemal za cestarje. Njegov govor so radikalci večkrat prekinjali z živahnimi medklci.

Posl. Ivan Pucej (SKS) je kritiziral dovoljno politiko klerikalcev. Ironiziral je izvajanja svojega predgovornika. Za njim sta govorila še Mita Dimitrijevič (rad.) in posl. Savčić (dem.). Zbornica je nato z večino glasov odobrila izredne in naknadne kredite ministrstva javnih del.

Zbornica je za tem prešla k podrobni debati o izrednih in naknadnih kreditih ministrstva saobračaja. Posl. Kremžar (kler.) je izjavil, da glasuje proti kreditom. Seja je bila nato ob 13. zaključena.

Manjšinske pravice na Madžarskem.

— Budimpešta, 23. junija. (MBU.) Na današnji seji narodne skupščine je ministrski predsednik grof Bethlen predložil zakonski načrt, po katerem je znanje jezika narodnih manjšin na sodiščih in upravnih uradih zajamčeno. V motivacijo tega zakonskega načrta se navaja, da je v sedanji Madžarski število prebivalstva, ki govori tuji jezik, absolutno in relativno majhno. Samo Nemci in Slovaki žive v skupnih naselbinah, toda tudi oni so pomešani s pripadniki drugih narodnosti. V nekaterih občinah in mestih pa dosega narodne manjšine 20% prebivalstva, torej povprečno število, ki za sedanje mednarodno razumevanje zadostuje, da se jeziku narodne manjšine prizna odgovarjajoče mesto.

ETNA.

— Rim, 22. junija. (Izv.) Vlada je objavila poseben komunikat o bruhanju Etna ter izrazila oster negodničen italijanski listom, ki so pričevali pretirana, v gotovem oziru za državno gospodarstvo škodljiva poročila. Vlada konstatira, da ne gre tu za nikakoli katastrofo, človeških žrtev ni bilo. Materijalna škoda je sicer velika, toda se da popraviti. V državi uvedena pomožna akcija lepo napreduje. Papež je že v drugi naklonil podporo v znesku 25 milijonov lir.

— Rim, 22. junija. (Izv.) Bruhanje Etna ponehjuje. Celokupno škodo cenijo na 70 milijonov lir. Popolnoma uničene so tri vasi: Carazza, Catena in Cero.

— Rim, 22. junija. (Izv.) Etna se je precej pomirila. Bruhanje sicer še vzemirja prebivalstvo, toda sila bruhanja se manjša in tok lave je vedno počasnejši in nižji. Lava je drvela po strminah nizdol s hitrostjo 60 m na uro, sedaj znaša hitrost le še 5 metrov. Zasuta je Casazza, malo soto Catena, dalje Cerro, Lavinars je ogrožen. Linguaglossa je rešena, ker leži med njo in lavo višina 200 metrov. Sv. Egidija so postavili prav blizu toka lave, da jej zabrani pohod na mesto. Te dni je zopet veliki nemir in nered, ker se je raznesel glas, da bočejo fašisti ukrasti svetnika. Ženske so kričale kot divje, zbralo se je mnogo ljudstva, pokali so strel in prišlo je do pretepa. Slednjič so se razgnete glave pomirile in sv. Egidij dalje nemoteno svojo stražo pred lavinam tokom. Zadnja poročila sodijo, da mora bruhanje v kratkem posem lenjati. Zupan Linguaglossa je v pogovoru s kraljem cenil doslej nastalo škodo na 70 milijonov lir. V Linguaglossi je bil tudi predsednik Mussolini, ki je šel tudi na bližnje gorovje gledat bruhanje žrel iz Etna. Denarni zavodi, občinski zastopi in privatniki nakazujejo velike svote v pomoč nesrečnemu prebivalstvu Beguncev, ki so zapustili ogroženo in porušeno zono, je na 35.000.

Politične vesti.

— Kaj čaka Slovence in Hrvatce, ako bi se uresničila zahteva klerikalcev in radičevcev, da se Hrvatska in Slovenija odcepita od državne zajednice in tvorita posebni neodvisni državi, nazorno opisuje »Samouprava«, glasilo narodnoradikalne stranke v uvodniku z dne 21. t. m. »Samouprava« izjava: »V svetovni vojni so bili Hrvati in Slovenci na strani premaganih držav. Ako bi ne bili vstopili v državno zajednico s Srbijo in Črnogorjo, bi morali deliti tudi usodo premaganih držav. Na tem temelju bi se moralo tudi urediti vprašanje o državi Hrvatov in Slovencev, ki danes svojevoljno odklanjajo koristi, ki jim je to ujedinenje prineslo ob zaključku mirovne pogodbe. Ako bi se torej stvari razvijale v tej smeri, bi Srbija kot država, ki je zmagała v vojni, imela polno pravico, da bi proti premaganim Hrvatom in Slovincem ukrenila vse potrebno za uveljavljenje svojih pravic, ki jih ji daje zmaga, in za uveljavljenje odgovornosti, ki ga nalaga Hrvatom in Slovincem vojni poraz. Ako bi mi bili napram Hrvatom in Slovincem manj dobri bratje, kakor smo, bi imeli v resnici vsprko sedanjega postopanja Radičevih Hrvatov in Koroševih Slovincem dovolj tehtnih razlogov želeči, da bi se razmere razvijale v tem pravcu in da bi odgovornost za nadaljne posledice pri tem preobratu prepustili Radičevim Hrvatom in Koroševim Slovincem. Toda mi kot neapoljski del našega naroda (izraz je to pok. dr. Kreka) moramo treznejše misliti in gledati v bodočnost radi splošnih interesov našega troimenskega naroda. Zato moramo iskreno obžalovati sedanje brezumno, blazno in brezvestno postopanje hrvatskih in slovenskih naših bratov in storiti vse, kar je v naših močeh, da bi to postopanje ne prineslo onih slabih sadov, ki bi jih sicer moralo donesti hrvatskemu in slovenskemu narodu, ako bi ta dva vstrajala v sedanjih Radičevih in Koroševih zmotah.« — Z drugimi besedami povedano: Ako bi Slovenci in Hrvati tvorili državo zase, ne da bi bili združeni s Srbijo, bi jih zadelo ista usoda, kakor Avstrijo in Madžarsko, prevzeti bi morali vsa bremena, ki jih je naložila mirovna pogodba premaganemu, predvsem pa bi morali plačevati reparacije Srbiji. — Če bi bil položaj Slovencev in Hrvatov v tem slučaju bolj rožnat, kakor je sedaj, o tem naj premišljijo tisti, ki jim še niso zmedle možgane Radičeve in Koroševe meglene teorije.

— Stara nemška mentaliteta. Nedavno tega so v Celovcu priredili skupščino koroške mladine, katere prireditve so se udeležili tudi odposlanci iz Nemčije. Na tej prireditvi je neki dr. Volkman iz Nemčije imel govor, katerega je zaključil z vzklikom: »Geduld! Es kommt der Tag, da wird gespannt ein einzig Zeit ob allen deutschen Land. Geduld! Wir stehen einst um ein Panier und wer uns scheiden will, den morden wir.« (Potrpeljen! Napoč dan, ko se razpne nad vsemi nemškimi pokrajini en sam šotor. Potrpeljen! Nekdo se zberemo okrog enega praporja in kdor bi nas hotel znova ločiti, tega ubijemo.) — Nemško mišljenje in čustvovanje je ostalo isto, kakor pred vojno in med vojno. Katastrofa svetovne vojne jih ni izučila in izpametovala. Ubijanje in morjenje je še vedno točka, okrog katere se vrte vse nemške misli.

— Poslanske dijete dr. Matka Laginja. Bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja je vložil na predsedništvo narodne skupščine prošnjo, naj bi se mu izplačale vse dnevnice, ki so mu pripadale svoječasno kot narodnemu poslancu, da si zaradi abstinence hrvatskih poslancev — zajedničarjev — prihrani sejam. Predsedništvo narodne skupščine je to prošnjo zavrnilo, ker ni kompetentno, da rešuje prošnjo, o kateri bi moralo odločiti predsedništvo prejšnje narodne skupščine.

— Prošnja bivšega hrvatskega podbana. Bivši hrvatski podban dr. Vladimir Nikolič-Podrinjski, čegar hčerka je omožena z bivšim nadvojvodo Salvatorjem, je vložil prošnjo, da mu naša država prizna in vstavi v pokojnino vsa leta, ki jih je prebil v avstro-ogrski državni službi.

— Italijanska volilna reforma bo sprejeta. Takoj, ko je predložil Mussolini poslanski zbornik načrt volilne reforme, je zapisal glavni organ fašistov »Giornale di Roma« ukaz, da mora biti volilna reforma sprejeta tako, kakor jo hočejo fašisti, in zagrozil je zbornici in morebitnim nasprotnikom volilne reforme, da jim bo gorje, ako se ne pokore fašistovskemu ukrepu glede sestave bodočega parlamenta. Fašisti bi napram nasprotnikom ne poznali nobenega obzira. V komisiji, ki se bavi z načrtom volilne reforme, so sicer popolarji nastopili precej energično za proporcijni sistem, toda večina vstraja pri predloženem načrtu, v katerem se morda kaj malega izpremeni, v svojem bistvu pa ostane nedotaknjen. Popolarji so po dolgih debatah zahtevali, da bi se večina glasov predložila z dveh tretjin na tri petine, tako da bi večina dobila 321 in na 356 mandatov, manjšina pa 214 na-

mesto 169. Po razporeditvi v popolarni stranki sodijo fašisti, da je to samo predviden strateški umik in ne bo nikakega znatnejšega odpora proti volilni reformi s strani popolarov, socialisti in drugi skoro ne pridejo v poštev, tako da bo Mussolinijeva volilna reforma gladko sprejeta. Potem bo imel diktator pred seboj povsem poslušno in pokorno zbornico.

Gospodarstvo.

ŽELEZNIŠKA ZVEZA SLOVENIJE Z MORJEM.

Temelj lepši bodočnosti in gospodarski neodvisnosti naše ožje domovine je bil položen dne 22. julija 1922, ko je bila gradnja železniške zveze Slovenije z morjem — zasnovana po načrtu naših domačih železniških strokovnjakov — uzakonjena glasom zakona o državnem zunanjem posojilu (takozvanem amerškanskem posojilu).

Na podlagi tega zakona je Ministrstvo Saobračaja odnosno Direkcija za gradnje novih železnic ustanovila v Ljubljani v mesecu febr. t. l. sekcijo za trasiranje novih železnic v Sloveniji, katere pod vodstvom g. inž. R. Kavčiča — ima nalog iztransirati železniške proge: iz Kočevja in Črnomlja preko Lukovdola do postojelce proge Zagreb-Sušak (v bližini postaje Vrbovsko) ter St. Janž na Dol-Sevnica.

Po preteku par mesecev trajajočega sekcijskega delovanja v pisarni in v terenu, nam je danes že možno objaviti definitivni potek trase v podrobnem.

Iz postojelce železniške postaje Kočevje teče nova proga bolj po sredi kočevske doline do km 8, kjer leži postaja Mozeli, približno v sredini med Gornjim Mozlem in Črnim potokom ob kolovozni poti v bližini deželne ceste. Železniška proga je položena tako visoko, da jo povodeni, ki skoraj redno poplavi deželno cesto, ne doseže. Postaja Mozeli je središče za bližnje vasi: Rajndol, Gornji in Spodnji Mozeli, Črni potok, Zajčji vrh, Livold ter velike važnosti za občine: Novi Laz, Kočevska Reka, Koče, Gotenica itd. — Od postaje Mozeli se dviga proga z povprečno 110/00 in drži južno pod Rajndolom, potem preide na severno stran deželne ceste ter privoz bližnje vasi Rimsko v postajo Knežalpa (okoli 16 km). — Zapustitvi to postajo prodre trasa sedlo med kočevsko in poljansko dolino z 1500 m dolnim predorom. Vhod predora leži na koti 545 in blizu kapelice ob deželni cesti, odkoder začne proga padati z 190/00. Pri izhodu predora se nudi potnikom krasen razgled na poljansko dolino, kakor tudi na hribovje onstran Kolpe. Iz predora krene proga severno nad vasio Zaderc na vzhodno pobočje poljanske doline in pride pri km 22 v postajo Čeplice. Ta postaja leži blizu kote 490 ob deželni cesti ter je izhodišče za občine: Koprivnik, Nemška loka, Čeplice in Dolenja Podgora.

Dalje pada trasa z 250/00 do postaje Stari trg ob Kolpi (27 km); ta postaja leži vzhodno Galgove gorice. — Za postajo Stari trg preide proga na pobočje kolpe doline in se odpre mikaven pogled na globoko v dolini tekočo zeleno vodo in ob njej strmo padajoče bregove. Na pobočju nad vasio Spodnje Radence se nahaja pri km 32 postaja Radence. Pred to postajo neha padec 250/00, za postajo premosti trasa reko Kolpo. — Okraj mostu se začne proga vzpenjati z 160/00 po desnem bregu Kolpe. Nasproti vasi Špeharje zapusti proga kolpsko dolino in zavije naprej južno ter pride pri km 38 v postajo Lukovdol. Tik za postajo, ki leži na nasipu iz predorovega materiala, stopi proga v 4900 m dolg predor Lovnik, ki konča v dolini Dobre, približno 2 km, severno postojelce postaje Vrbovsko na žel. progi Zagreb-Sušak. Kratko od izhoda predora se snide nova proga z imenovano postojelce žel. na novi postaji Vrbovsko-sever. — Dolžina cele proge Kočevje-Stari-trg-Lukovdol-Vrbovsko sever — meri 44 km.

Iz postojelce postaje Črnomelj zavije trasa pri Vojni vasi proti jugu, premosti Lahinjo, drži potem vodoravno po kraški planoti skozi postajici Butoraj in Belčivrh v postajo Vinica (km 16), ki leži v kotu med cestama v Črnomelj in Sinji vrh. — Zapustitvi Vinico teče proga v minimalnem vzponu mimo vasi Učakovce ter premosti Kolpo pri Zidihovem. Onstran mostu tik pri tem selu se nahaja postajališče Zidihovo, katero leži ob splošno znani, veliki Lujzici cesti. — Pri Zidihovem začneja vzpon 160/00. Pri km 24 privozimo v postajo Severin na Kupi, odkoder drži proga naprej na južnem pobočju kolpe doline v skupno postajo Lukovdol. — Dolžina proge Črnomelj-Vinica-Lukovdol meri 30 km.

Kakor zgoraj omenjeno ima ljubljanska sekcija za trasiranje novih žel. obtemen nalog izdelati podroben načrt proge St. Janž na Dol-Sevnica. Trasiranje glavnega poteka te trase je že končano, sedaj se med drugim še proučuje varljata za začetno postajo Tržišče in način svezve pri Sevnici in sicer take, da se ustvari istosajni direktni spoj v smeri Zidanmost-Vrbovsko. St. Janž-Trebnje-Novomesto-Črnomelj-Lukovdol-Vrbovsko sever je glavna smer te nove svezve, ker na tak način ne dobimo samo Kranjske, ampak tudi cela Štajerska od inozemskega neodvisno svezve s našimi jadranskimi lukami.

Ker je izplačilo drugega obroka amerškanskega posojila v znesku 10 milijonov dolarjev pred durni, se približujejo te v zakonu zalagene žel. svezve v Sloveniji zopet za dober korak svojem uresničenju. Z ozirom na to pa, ker je zaveda naših novih železnic do danes že tako daleč dozorela, da je detajlni potek vseh tras definitivno določen, so naprojeni vsi merodajni faktorji, da zastavijo vse svoje sile za pospešitev in končno uresničenje te zares življenjsko važne žel. svezve z našim morjem.

—g. Žitni trg. Pretekli teden je ostala tendenca čvrsta radi živahnega iskanja. — Postavno baška postaja, notirajo: pšenica 4.40, moka »0« 6.70 do 6.75, zdrava kornica 2.70, oves 3.06. — V Ljubljani notirajo: moka »0« 7.35, »3« 6.15, »4« 5.60, »7« 4.40, kornica 3.40, oves 3.60. Moke »0« primanjkuje. —g. Svinjski semenj v Mariboru. Na svinjski semenj dne 22. junija se je pripeljalo 216 svinj. Cene v kronski veljavli: 5—6 tednov starj 600—1000 K, 7—9 1200—1600 3—4 mesece 2600—3000 5—7 4500—4600 8—10 5500—5800, 1 leto 8000—9000. 1 kg žive teže 95—100, 1 kg mrtve teže 110—120. V sled slabega vremena zelo slab semenj, cene za mlade prašiče so padle, za stareše so se zvišale za 500—1000 kron. I. Hilbert.

—g. Zagrebški žitni trg. Zagreb, 22. junija. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno baška, odnosno vojvodinska postaja, notirajo: baška pšenica 76 kg (77 kg) 425 do 435, žolta kornica 260 do 270, defektna 180 do 200, rž 71 kg (72 kg) 350 do 360, ječmen za pivovarne 325 do 330, za krmo 290 do 300, oves 295 do 310, pšani fižol 500 do 600, beli 500 do 600, pšenična moka »0« 665 do 690, »2« 640 do 665, »4« 615 do 640, za krmo 220 do 210, ržena 450 do 475, drobni otrobi 145 do 155, debeli 200. Tendence mirna, neizpremenjena.

— Novosadska blagovna borza, 22. junija. Na produktini borzi notirajo: baška pšenica 77 (78) kg. 2 do 3% premesj 4 vag. 440, ista 76/77 kg. 3 vag. 437.50, baški ječmen 64/65 kg. ponudba 290, baški oves 5 vag. 300, baška kornica 38 vag. 262.50 do 265, okrogla baška 5 vag. 265 do 267.50, bela banatska 2 vag. 302.50 do 305, sremaka 100%, zdrava 1 vag. 278, banatska moka »0« 1 vag. 655, baška »0« 2 vag. 667.50, h-ška »2« ponudba 635, »3« ponudba 570, »6« 1 1/2 vag. 487.50, baški otrobi, juta, ponudba 135, papir, ponudba 130. Tendence neizpremenjena.

Mariborsko pismo.

V Mariboru, 21. t. m.

Ne Ljubljana, ne Zagreb nista prila prve povojne dobe s takim živahnim razmahom, da si ustvarita svoje narodno gospodarstvo, kakor je to storil Maribor. Od bregov Adrije, iz centrov države ter inozemstva je vse vrelo in hitelo v Maribor z namenom, da se udeleži na tem jugoslovenskem gospodarskem pokretu. Zdelo se je, da bomo že v enem letu vsaj pretežno izpodrinili staro nemško gospodarstvo, ubili nemški kapital in z njim tudi nemški živili, da postanemo torej ne samo politični, nego tudi dejanski gospodarji Maribora ter sploh severnega obmejnega ozemlja. Po ulicah Maribora je bilo videti vse polno vnanjecev in inozemcev. Ljubljani in Zagrebčani so tudi zaradi izredno ugodnih cen živinskega in živilskega trga tako vzljubili Maribor, da nam jih je bilo nazadnje že preveč. V mestu in bližnji okolici so rastle nova podjetja, da se sami nismo vedeli, koliko in katera. Primorci in Kranjci so tekmovali v nakupu hiš, posestev in gostiln. Hrvatje in Srbi v carinskem posredovanju in špediciji, tuji v trgovski agenciji, domači kapitalisti v ustanovitvi novih industrij in trgovin, skratka vse je kazalo, da bo Maribor v najkrajšem času prekosil morda celo Ljubljano.

Vsi, ki so s treznim očesom zasledovali ta nepričakovani razmah, so slutili že takrat, da pride kmalu čas razočaranja, ko bodo prekrizani preoptimistični računi. Zal, da se niso motili. Res je, da je denarna kriza vsepovsod rodila zastoj narodnega gospodarstva, zlasti kar se tiče industrije in trgovine. Toda res je tudi, da ta kriza ni rodila v drugih mestih takih žalostnih posledic, kakor jih je v Mariboru. Nekateri mislijo, da je temu vzrok indolence jugoslovenskega konzumenta, ki raje podpira tuja podjetja nego domača. Res je ta indolence mnogo zakrivila na današnjem žalostnem položaju Maribora, vendar to ni edini in ni niti pravi vzrok naše narodne gospodarske reakcije. Živo v spominu nam je še čas, ko se je jugoslovenski konzument dobro zavedal svoje narodnosti in dolžnosti podpirati svoja domača podjetja. Da je prenehal biti idealist v praktičnem izvajanju gesla »Svoji k svojim«, to so zakrivila naša podjetja sama. Videla so pred seboj samo tekoči dan, ne pa tudi daljne bodočnosti. Hoteli in hiteli so že danes ali vsaj do jutri obogatiti, da se pojutrnem z nabiralnimi zakladi lahko umaknejo v brezdelni tuscumli in vinorodni bližini Maribora. Taka trgovska špekulacija je prestrašila tudi najbolj zavednega slovenskega konzumenta. Prišel je kriti svoje potrebščine tam, kjer mu je najugodnejše kazalo.

Pa ta jugoslovenski greh bi se dal še popraviti, ker so zmernejši in uvidevnejši jugoslovenski podjetniki tekem časa sami prišli do spoznanja, da si s stremljenjem po prehitrem obogatitju sami kopljejo svoj grob. Večji greh s hušimi posledicami so povzročili oni elementi, ki so bili pred prevratom vse drugo, le ne trgovci, ki pa so se polakomnili uspehom in dobičkov cvetoče trgovine in industrije v rokah stanovsko izobraženih. To velja zlasti za lesno trgovino, ki je bila v strokovnih rokah velikih solidnih družb, kakor n. pr. »Drava«, in naravnost ponos na samo Maribora, nego vse Slovenije. Malokje ima lesna industrija tako ugodna

tla, kakor v Mariboru. Ako bi bila lesna trgovina ob Dravi ostala v svojem prvotnem stanju v večjih rokah solidnih podjetnikov, bi bila blagodejno vplivala tudi na vse ostali razvoj obdravskih mest, posebno seveda Maribor kot center te panoge. Toda baš na to trgovino so se vrgli ljudje, ki niso imeli niti pojma o lesu, še manj pa o lesni industriji ter sploh o trgovini. Včeraj je bil nepoznan pomožni uradnik v kakšnem malem uradu, danes je že nastopal kot kavalir z naslovom lesni trgovec. Iz kazenskih sodnih aktov je znano, kakšne vrste lesni trgovci so to bili. Mladi fantje, niti 20 let stari, brez vsake trgovske naobrazbe pa tudi brez najmanjšega kapitala, vse na puč, vse na lahkomiselno špekulacijo. Prišlo je tako daleč, da se danes stari, poklicni lesni trgovci sramuje v odlični družbi se sklicevati na svoj poklic. Slične fjaske doživljamo tudi v raznih drugih obrtih.

Da pa so taki nepoklicni elementi mogli izrabljati ugled naše solidne trgovine in da so mogli postati člani tudi najodličnejših družb, temu je kriva korupcija, s katero je veseli bratec alkoholificiral ves Maribor. Ničče ne vpraša, s kakšnim denarjem se plačujejo ponočne orgije, glavno je, da se plačujejo. Prišli smo že tako daleč, da nas ni sram, ako po takih orgijah vidimo take kavalirje sedeti pred poroto ali pred kazenskim senatom. Po prestani kazni se ista družba zbira v istih lokalih in se nič ne briga, ako je tak kavalir zamejnjal prejšnji naslov z razpeševalcem ponarejenih lir ali s tihotapstvom. Glavno je in ostane — da plača.

Skrani čas je, da se vsa poklicna in solidna trgovina vzdrami iz dosedanje apatije, iztrebi izmed sebe ter požene iz Maribora vse, kar ji dela sramoto in kar ji izpodkopa tudi v inozemstvu star ugled.

KUPUJAE SREČKE GOSPOSVETSKEGA ZVONA za jutrišnje tombolo!

Josip Resel.

k 130obletnici njegovega rojstva.

Narodna zavest in ideja slovanske vzajemnosti ste one veri, ki najraje prikleneta Čeha k slovenskim tlom, ako išče med Slovenci novo domovino. Brezdomstvo pa je imela anako moč slovanska sorodnost tudi v dobah, ko narodne zavesti in slovanske ideje v ljudskih masah sploh še ni bilo.

Ko je prišel 24letni Resel L. 1817 kot gozdar v Pletierje na Dolenjskem, gotovo sta bila slovanska govorica in slovanski značaj ljudstva, ki sta ga, ne da bi se tega zavedal, spominjala njegovega rojstnega kraja v češki ravlini. Sin matere, ki je govorila le češko, deček ki je zajemal prvo znanje na češki osnovni šoli v Chrudimu, si je brez dvoma ohranil podzvest svojega slovanskega rodu vzle nadaljnemu nemškemu šolanju in pa vzle poznejšemu občevarju v krogih kjer je bila nemščina ali italijansčina izključno občevarni jezik.

Ko je po smrti svoje prve soproge, rojene Orebičeve iz Bakra, izbral družico iz ljubljanske rodbine Kastelčeve, je bila ona, ki ga je spajala s slovensko zemljo. Njegova usoda je bila v malem slična takratni usodi češkega naroda: delaven, vztrajen, je bil izkorščan od vsakega s komur je prišel v dotik, pri tem pa, če ni bil ravno preziran vsaj bagateliziran. Sin chrudimski gozdarja dacia poseba češko šolo v Chrudimu, gimnazijo v Linzu, topničarsko šolo v Budjejevicah, univerzo in slednjič gozdarsko akademijo na Dunaju. Studije, ki jih je moral vsled pomanjkanja sredstev prekiniti, konča po protekciji cesarskega lakajja Jelinka. Le-ta je namreč pokazal cesarju Francu I. Reslievo rizo blike pri Lipskem in cesar mu je dal iz lastnih sredstev štendič, da konča študije. Služil je pri gozdarski in pomorski oblasti v Pletierjah, Motovunu, Trstu, Benetkah in zopet v Trstu. Le tam se je noviš lotil svoje ideje, da sestavi virtulo za pogon ladij, s čemer se je bavil že na univerzi. Po nekaterih uspešnih poizkuhih je zgradil čoln za egiptovskega podkralja Mehmeda. Ali njegovemu naročilu novih čolnov ni mogel ustreči radi pomanjkanja denarnih sredstev. Poizkuse s parno ladjjo ki niso dosti uspešni radi slabega parnega stroja, izdelanega na Angleškem, je prepovedala tržaška policija. Resel je na to odšel v Pariz, da vstopi v stik s tvrdo Rivier, Piccard & Malar, ki se je zanimala za njegovo iznajdbo. Od teh izkorščan in varam, je zgradil, da si prodobi sredstev za povratek, tovarnarju barv Messonierju, tovarno po lastnem patentu. Za ves trud je dobil 1000 frankov, s katerimi se je vrnil.

Radi pravde s svojimi bivšimi kompaniji in Trstu je zabredel v dolgoce. Njegovo prizadevanje, da si ohrani pripriljeno in pridobi nagrado za iznajdbo gonilne virtule se je izjalovilo radi nebržnosti avstr. poslanstva v Londonu. Toda razočaranja iz tega neuspeha ni več doživel. Umrl je na inšpekcijskem potovanju po ljubljanskem barju 9. oktobra 1857 in je bil pokopan pri Sv. Krištofu v Ljubljani.

To je usoda moža, ki je dal svetu iznajdbo najpomembnejših pomorskih iznajdb v prvi polovici 19. stoletja. Češkoslovenska obec v Ljubljani je prenovila Resliev spomenik in starem pokopališču in praslavi dne 27. tm. ob 18. pri njegovem grobu 130 letnico njegovega rojstva.

Te proslave se bodo sigurno tudi udeležili zastopniki oblastev inženirskih in gozdarskih organizacij.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. junija 1923.

— **Naroden škandal.** Po mestih in trgih v mariborskem okrožju je nemškutarski življenjski silni močan. Treba bo še intenzivnega in smotrnega dela, da se iztrebi iz src ondrotnega prebivalstva mišljenje in čustvovanje, ki stoji pod vplivom nemške vzgoje, nemške gospodarske premoči in nemške politične orientacije. To delo bo imelo uspehi samo, ako ga bo dosledno podpirala tudi državna uprava. Toda, kakor se zdi, državne oblasti, odnosno posamni nje organi, nimajo mnogo smisla za to. Sicer bi se ne moglo zgoditi, da ravnodušno prezirajo narodne interese in s svojimi ukrepi naravnost podpirajo okrepitve nemškega in nemškutarskega življa. Tako je zdravstvena oblast pred kratkim imenovala za okrožnega zdravnika v nekem štajerskem mestu, kjer je nemškutarstvo še močno razvito, nemškega profesorja in zastavila Slovenca, dasi je bil že ta v vsakem oziru boljše kvalificiran kakor nemški zdravnik. Ne gre nam za osebo, marveč za stvar, zato z vso odločnostjo protestiramo oproti takšnemu postopanju zdravstvene oblasti. Nismo proti temu, da bi se Nemcev vobče ne smelo nastavljati, odločno pa ugovarjamo proti temu, da bi se jih nastavljalo v narodno ogroženih krajih, zlasti takrat, ko imamo na razpolago sposobne svoje moči. Prepričani smo, da bo imenovanje nemškega zdravnika v narodno ogroženem mestu na Štajerskem in brskantno zastopanje slovenskega profesorja izzvalo v vsej naši javnosti vihar upravičenega narodnega ogorčenja, zato zahtevamo, da zdravstvena oblast takoj revidira svoj v ničemer utemeljen, v narodnem oziru pa skrajno škodljiv ukrep. Naša javnost ne bo trpela, da bi ta ali ona državna oblast iz osebnih ali kakršnihkoli drugih motivov okrepilev pozicije nemškega in nemškutarskega elementa v ogroženih obmejnih naših krajih.

— **O katoliški znanosti.** Ker piše »Slovenec« v zadnjem času toliko o katoliški »znanosti«, se nam zdi umestno, da spregovorimo i mi o tem poglavju, da bodo tudi naši čitatelji vedeli, kakšna je ta znanost. V ljubljanskem semenišču so se bogoslovci učili razlaganje sv. pisma po knjigah, ki jih je pisal dr. Klotar. Iz teh knjig se zrcali »globoka katoliška učenost«. En zgod. na vprašanje, kaj je meso, sledi odgovor: »meso je tvarina, mehkejša od kosti, prožeta s krvjo.« Namoči torej gobo ali kos kruha dobro v kri, pa eto ti mesa! Podobnih gluposti je še mnogo, vse skupaj seveda pa je zaklad »visoke znanstvenosti«. Iz skolastične filozofije so se razvile nekatere posebnosti, katerim je bilo glavno delo: dlako cepiti in z vso resnostjo preprati se za oslovsko senco. Tako so se n. pr. z vso srčnostjo preprali o tem: »Koliko angelov ima prostora na konici šivanke.« Drugi so zopet v nemo zagovarjali nauk o »bilokaciji«, t. j. »eno in isto telo je lahko z vsemi udi, vsemi telesnimi in dušnimi močmi, popolnoma isto, ob enem in istem času navzoče na dveh različnih krajih.« Ta nauk ima še »danes« gorečih zagovornikov. Za gojitev take »visoke znanstvenosti« je res treba razširiti študij na pet let, samo uboga država, ki daje pare za tako »učenost«. Na ljublj. bogosl. fakulteti se je ustanovila stolica za primerjanje raznih ver, t. j. nekako historično raziskavanje o postanku, razvoju, sorodnosti itd. raznih ver. Gotovo nad vse imenitna veda. Toda smelo trdimo, da duhovnik za tako res znanstveno raziskavanje ni sposoben. Pri takih raziskavanjih ima duhovnik od cerkve vnaprej natančno določen cilj, ki ga ima doseči. Če bi prišel do drugega rezultata, in naj si bo o njem še tako prepričan, mora ga zavreči, sicer — grmada. Ta stolica spada torej na filozofsko fakulteto, kjer se ima vršiti zares vsestransko znanstveno raziskavanje, ne omejeno po nikakih predsodkih ali »komandah«, da se izve čista resnica.

— **Vprašanje na naslov škola dr. Jegliča.** V svoji brošuri »Na noge v sv. boje«, ki je izšla kot 3. knjiga v zalogi »Družbe sv. Mohorja«, na str. 6 zgoraj piše škof dr. Jeglič: »Cerkve objokuje in mi z njo, da raste število onih nesrečnikov, ki taje, da je Jezus zares pravi božji Sin, ki taje Boga samega in večnost in neumrljost duše. Cerkve obžaluje, da so se brezverci združili v razna društva, katerim je glavni namen, da bi vero... popolnoma zatrli. Ta društva so ona prozostidarjev, svobodomiselcev, socijalnih demokratov in komunistov.« Prav, samo človeku se vsiljuje vprašanje, — ker se komunisti gotovo do danes niso spreobrnil — kako so mogli kristalno čist ljubljanski katoličani se zvečati s temi zakletimi sovražniki cerkve in vere? Ali ne bo »vsako kraljestvo, ki je zoper sebe, razdejano?« Kaj pravi k temu škof Jeglič, ali ne misli več tako kakor l. 1921? Kako je mogel decembra meseca 1922 sam glasovati pri obč. volitvah za komuniste in socialne demokrate? Kje, škof, je tu doslednost? I seveda — namen posvečuje sredstva in v »dober namen« se sme katoličan vezati tudi s samim Belcebubom!

— **Vidov dan je poleg praznika narodnega ujedinenja 1. decembra obligaten državni praznik.** Ta dan uradi ne poslujejo in ima tudi sicer počivati vse delo.

— **Gremil ljubljanskih trgovcev** naznanja slavnemu občinstvu in vsem trgovcem, da so trgovine dne 28. junija na Vidov dan ves dan odprte.

— **Jutri praznik treznosti.** Ob pol 10. dopoldne v univerzitetni dvorani treznostno zborovanje. Narod, dvigni se k obrambi in otresi se krivosesa, ki ti tiči za vratom!

— **Jubilej.** Gospod Fr. Pauer, pekovski mojster na Sv. Petra cesti, slavi jutri 24. t. m. dvakratni jubilej: 30letnico od kar izvršuje svojo obrt in 25letnico svoje poroke. Jubilarju, ki je naš dolgoletni naročnik in somišljenik, k temu izrednemu dogodku iskreno čestitamo.

— **Pogreb Ivana Perdana.** Z glavnega kolodvora so večer ob 16. prepeljali krsto z zadnjimi zemeljskimi ostaniki trgovca Ivana Perdana na pokopališče k Sv. Križu. Na kolodvoru je pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« zapelo žalostinko »Vigred se povrne...« nakar se je med gostim spajirjem prebivalstva začel pomikati žalni spoved. Krsta je bila vsa obsuta z vencji in cvetjem. Za krsto so stopali pokojnikovi sorodniki. Med drugimi so se pogreba udeležili veliki župan dr. Friderik Lukan, celokupna trgovska in obrtniška zbornica s predsednikom Ivanom Knezom na čelu, zastopniki raznih trgovskih in obrtniških organizacij in mnogobrojno občinstvo.

— **Odhod graškiških športnikov v Ljubljano.** Po današnjem telefonskem obvestilu iz Gradača so graški športniki danes jutraj ob 6.30 odpotovali v Ljubljano, kamor prisplo popoldne. Odpoved nogometne tekme je prispela v Gradec prepozno.

— **V Kamniku je umrl 21. tm. zvečer** po dolgotrajni boleznj nadučitelj in posestnik Ignacij Tramatc, ki je 41 let služboval na omdolci deški šoli. Blagoga pokojnika, ki je bil ves čas vreden in vzoren vzgojitelj mladine, pokopljejo v soboto ob 17. Blag mu spomin!

— **Davek na poslovni promet.** Dne 21. do 23. tm. se je mudil v Ljubljani v spremstvu gosp. min. tajnika Milana Cvijanovića načelnika finančnega ministrstva gosp. Hilarij Vodopivec, da tudi pri nas po nalogu gosp. ministra dr. Stojadinovića pregleda priredbo davka na poslovni promet. Ob priliki se je, kakor nam javlja fin. delegacija, ugotovilo, da razlike v praksi poedinil poglajni obstojajo v bistvu le v tem, da se je priredba izven Slovenije iz tehničnih razlogov zakasnila, in da se je ukrenilo, kar treba, da se davek tudi v teh pokrajinah pobere in predpiše, kakor določa zakon. Dalje se je konstatiralo, da delegacija v obče pravilno tolmači določbe in da le v nekaterih točkah treba še normalitativnih navodil finančnega ministrstva.

— **Gasilska odlikovanja.** Večer ob 17. in pol je župan dr. Ljudevit Perić izročil v zbornici na magistratu častni diplomji gasilca Tomažiču in Pritekelju z nak zahvalne mesta Ljubljane, za njuno 40 letno požrtvovno in nesebično delovanje na gasilskem polju. Župan je ljubljantoma iskreno čestital. V imenu gasilskega društva se je nato župan zahvalil društveni načelniku Janko Hojan.

— **K povišanju direktnih davkov.** Društvo hišnih posestnikov objavlja. Proti predlaganemu povišanju hišno najemniškega davka, ki je že sedaj v Sloveniji, zlasti v Ljubljani najvišji v vsi Evropi in ki ga hoče finančni minister glasom svojelega predloga še za celih 30% povišati, je Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani poslala na gospoda ministrskega predsednika Pačiča in finančnega ministra dr. Stojadinovića nalagerničnejši protest z zahtevo, da se nameravano povišanje nikakor ne izvrši, ker bi v Sloveniji davki in doklade v nekaterih krajih dosegli vso najemnino. Na zg. poslance pa se je zveza obrnila s prošnjo, da namero preprečijo z vsemi mogočimi sredstvi. V teku prihodnjega tedna se namerava sklicati velik protestni shod, na katerem povzdignemo svoj glas proti temu povišanju.

— **Celjske vesti.** Glasbena Matice v Celju dobi s prihodnjim šolskim letom novega ravnatelja v osebi g. Karla Sainca, ki je vsem Celjanom dobro znan kot član Zkovega kvarteta. Z gospodom Saincom dobi Glasbena Matica odličnega umetnika in pedagoga, ki je že z uspehom deloval kot profesor na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani. — Novo manufakturno trgovino je v Aleksandrovi ulici otvoril gosp. Jože Zabukšek. — Koncert v mestnem vrtu priredi Železničarska godba v nedeljo ob 11. do 12. — V podružnico Ljubljanske kreditne banke so v petek popoldne zavozili konji pos. Jezovnika Potrle so se šipe na vratih napis na desni strani in pretrgala takov. sora pri vozu. Druge nesreče ni bilo. — Časopisje v Celju. V naši tozadevni notici je izostala nemški list »Cliffier Zeitung«, ki izhaja dvakrat v tednu tako, da je v Celju 7 ne samo 6 časopisov. — Pouk se danes v soboto zaključil na vseh celjskih ljudskih šolah radi epidemije škrlatice in ospice. — Občan zbor Ciril Metodovih podružnic, ki bi se smel vršiti v petek zvečer, je preložen na nedoločen čas.

— **MARIBORSKE VESTI.** Zborovanje industrijev in obrtnikov. Na večer dne 21. t. m. je v Narodnem domu zborovalo lepo število industrijev in obrtnikov iz raznih krajev Štajerske. Odzvali so se vabilu eksakutivnega odbora »Industrijskega občestva« in se udeležili zborovanja. Predsednik eksakutivnega odbora, generalni ravnatelj »Dravce« g. Križnič, je posredoval navzočim pojasnil namen zborovanja. Izvolili so se različne odseke ter se je ukrenilo vse potrebno tudi glede sprejema jugoslovenskih novinarjev, ki nameravajo po kongresu v Ljubljani obiskati tudi Maribor tik pred otvoritvijo razstave. Zbor je eksakutivni pooblastil, da izpolni odseke ter si izvoli tudi protektorat. Izvolilo se je več častnih predsednikov, v prvi vrsti (na predlog g. Djamonije) vse glavne urednike, dv. svetnika dr. Marna, župana Grčarja, okrajnega glavarja dr. Lajnsčiča, velikega župana Ploja in druge. Predsednik Križnič je navzočnega zastopnika za pospeševanje obrti v Ljubljani g. inž. Gučiča posebej opozoril, da mariborske oblasti nikakor ni smatrati kot konkurenco Ljubljanskemu velesejmu; nasprotno, na teh pokrajinskih razstavah se nudi vsi naši industriji prilika, se usposobijo za razstave, kakor so ljubljanski velesejmi. — Zagoneten skok iz kavarne. Okoli 2 ure zjutraj dne 21. t. m. je bil poklican rešilni oddelček k Veliki kavnari, kjer je neki gost skočil s balkona na cesto. Ko je rešilni oddelček došel na lice mesta, je zvedel, da se je žudek, ki skače ob tem času z visokega balkona na cesto, že odlepil z izvoščikom. Kakor se je ugotovilo kasneje, je bil dotični duhovnik s Kranjskega, ki je prišel narokit zvonove v Maribor, in je pri tej priliki pregledno pogledal v čašo. — Nesreča pri delu. — Iščetnik Henrik Salamon, zaposlen v tovarni Jezek na Meljski cesti, je prišel tako nesrečno v transmijski jermen, da je zadobil dvakratni prelom desne roke. Rešilni oddelček ga je odpeljal v bolnico. — Policija dobi nagrado. Mariborska policija je dobila že dolgo objubljen nagrado, toda ne v denarju, nego v — številkah. Vsa stražnika dobijo svojo številko. Če bo še kaj časa ostalo samo pri takih »nagradah«, si bo Maribor moral sam stražiti, državnim redarjem je vsled pomanjkanja minulo že vse veselje do službe — kar je človeku umljivo, toda z državnega stališča neopravičljivo. — Neselno vreme traja še dalje, in to vkljub zelo visokemu barometru. Pod vplivom tega vremena zelo trpi sušenje krme. Obeta se nam še slabo vreme.

— **Eksplozija bombe v Mariboru.** Iz Maribora smo prejeli brojavno obvestilo, da je danes zjutraj ob pol treh eksplodirala bomba v pisarni dr. Orošila na Aleksandrovski cesti. Eksplozija je povzročila veliko materialno škodo. Človeških žrtve k sreči ni, ker je bila pisarna ob tem času zaprta. Vzrok eksplozije in druge okolnosti niso ugotovljene.

— **Razne nezgode.** Pri streljanju z mošnjari se je ponesrečil posestnikov sin Suderma Josip pri Kranju. Obžgano ima desno roko. — Adolf Smrke, kolar v kamniški smodnišnici, si je pri delu poškodoval levo oko. — Posestnikov sin Josip Curil iz Drežnice pri Kočevju je padel z drevesa in si zlomil desno nogo. — Sprevodnikovo ženo Heleno Janežič iz Zelene jame sta zakonca Kalanova tako pretepla, da je morala v bolnico. Tudi ostali poškodovanci so bili prepeljani v bolnico.

— **Tatvina motornega kolesa.** Izpred palače »Ljubljanske Kreditne banke« je bilo dne 21. t. m. inženjerju Černetu odjeljeno 25.000 kron vredno motorno kolo. Tat je kolo najbrže nekaj časa peljal v roki, kasneje pa se je vesedel nanj in se odjedal. — **Christofor zavod v Ljubljani.** prvi in najstarejši oblastveno dovoljeni zasebni učni zavod za stenografijo in strojopisje v Sloveniji s pravico izdajanja veljavnih izprijeval, vpisuje vse mesec julij in avgust vsak dan na Domobranski cesti 7/1. — Opozorila se, da se bo s prihodnjim šolskim letom, ki prične dne 1. oktobra t. l., poučevala slovenska, srbohrvatska in nemška stenografija. Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 75 Din, v večernem tečaju 100 Din. — Ako se vpoštevata število učnih ur, ne znaša učni honorar na tem zavodu od ure niti 2 dinarja.

— **Autopromet na progi Radovljica-Železniška postaja - Lesce - Bled in nazaj** otvori Avtomobilna prometna d. d. v Ljubljani v nedeljo dne 24. junija t. l. — Auto bo imel zvezo k vsem vlakom.

— **Hotel - restavracija »Bellevue«** ima 24. t. m. ciganski koncert ob 3. popoldne. Vstop prost. Se priporoča vodstvo. — **Prvovrstni koncert v hotelu Tivoli** danes v nedeljo dne 24. t. m. ob pol 17. do pol 21. zvečer. Vstopnina prosta.

— **Otvoritev gostilne.** Antonija Brodnik in Av. Stena otvorita v nedeljo 24. tm. v Spodnji Šiški, Vodnikova cesta znano gostilno pri Anžoku.

— **Kavarna - restavracija na Strelišču pod Rožnikom** ob večni poti vsako nedeljo in praznik koncert. Začetek ob 3. popoldne. — **Vstopnina prosta.**

— **Koncert v kavarni »Emona«** se vrši danes v soboto ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

— **Iluminacija Blejskega jezera** dne 27. tm. Kakor je bilo dosedaj običajno, bo tudi letos na predvečer Vidovega dne razsvetljeno Blejsko jezero v proslavo narodnega ujedinenja. Ob tej priliki bo svirala godba dravske divizije. Posestniki vil ob jezeru bodo okna primerno okrasili in razsvetlili. Zbirališče je pri pristanišču pred zdraviliškim parkom. Čolni odloplejo točno ob 21. zvečer. Veliki čolni so občinstvu na razpolago. Cena po 15 Din za osebo.

— **Tombola.** Jutri, v nedeljo, se vrši tombola Gospodstvskega Zvona. Kupujte srečke, ki se razprodajajo po 2 Din po trafikah. Glavni dobitki so deloma razstavljeni in so zelo lepi in časi primerni. Poleg tega bo 50 šinkvinov in 70 kvatern. Nihče ne zamudi te prilike.

— **Lovci! Kamena sol za divjačino** se dobi pri g. Eduardu Dolencu, trgovcu v Kranju, ali pa pri Zitnem zavodu v Ljubljani. — Slov. lovsko društvo v Ljubljani je določilo enotno ceno arnjakovemu mesu v mesecih: junij, julij in avgust na Din 25 za kg. S. L. D.

— **Električna masazna kosa in masenica** za gospode in dame vsa lagna dela se strokovno izvršujejo, poseben oddelček za striženje otrok, separiran uhod za dame skozi vežo. Zaloza parfumerije, moderna higijenična brivnica. Aleksander Čud. Ljubljana, Kongresni trg 6.

— **Zalodnica bolečine,** pomamljanje telesa, motenje prebave, kar izvira iz prepočasne delovanja čreves, hitro odstrani zba grenčice »Frans-Josef«.

— **Pri današnjem krasnem večeru v »Zvezdi«** igra oddelček gledališkega orkestra in ciganska godba. — Začetek ob pol 20.

— **Prvorazredni moderni brzopislalni stroj »STOEWER«**, zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

— **Kino Tivoli.** »Mrtvaška roka«, nadaljevanje glasovitega filma »Grof Monte Christo« po romani slovitega pisatelja Aleksandra Dumasa star. Maščevanje mrtvaške roke mahoma uniči vso zemeljsko srečo grofa Monte Christo. Svoj dušni mir pa najde slednič v samostanu. Njegov maščevalec pa pade pod giljotino. Film, ki prikazuje življenje v pretekli stoletjih, je silno zanimiv ter skoraj gledalce fascinira. Predvaja se danes in jutri v nedeljo zadnjičkrat.

— **Voznik smrti.** Ob priliki proslave treznosti v nedeljo dne 24. junija priredi Zdravstveni odsek v kino Matica brezplačne kinematografske predstave s predavanjem. Predstave se vrše ob 11. uri dop. ob 16. in 18. pop. ter ob 20. zvečer. Igral se bo francoski film »Voznik smrti«. — Zdravstveni odsek vabi vse ljubljansko prebivalstvo, da si ogleda film.

Glasbeni vestnik.

— **Javne produkcije gojencev konservatorija »Glasbene Matice«** v Ljubljani. Ravnateljstvo konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani priredi koncem šolskega leta 1922/23 v dvorani Filharmonične družbe javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani in sicer v sledečem redu: 1.) Sobota, 23. junija t. l. ob 5. pop. interna vaja. 2.) Nedelja, 24. junija ob 8. zvečer I. javna produkcija. 3.) Ponedeljek, 25. junija ob 8. zvečer II. javna produkcija. 4.) Torek, 26. junija ob 8. z. v. III. javna produkcija. 5.) Sreda, 27. junija ob 8. zvečer. IV. javna produkcija, na kateri se bodo izvajale skladbe konservatoristov Josipa Brnobiča in Zdravko Svikašiča. V teh produkcijah nastopijo zrelejši in najzrelejši gojenci. Produkcije naj bodo jasno zrcalo sistematičnega glasbenega vzgojnega dela naše Glasbene Matice. Ravnateljstvo in odbor vabita vse kroge, ki se zanimajo za glasbeni pouk, v prvi vrsti pa starše gojencev in gojence same, da posetijo te produkcije. Mladini je dovoljen vstop le v spremstvu staršev. Ravnateljstvo prosi vse posestnike, da opuste vsako odobravanje. V kritje stroškov, pobirali se bodo pri vstopu v dvorano prostovoljni prispevki.

— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani** se snide v torek dne 26. junija t. l. na nepriliceni prijateljski sestanki ob koncu letošnje koncertne seije v hotelu »Tivoli« ob 20. zvečer. Vabljeni so vsi prijatelji pevskega zbora. — Odbor.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Ljubljani (Ljubljanski Sokol)** priredi v četrtek na Vidov dan 23. junija 1923 kot prvo prireditve v proslavo društvene četrtnice JUBILEJNO JAVNO TELOVADBO na letnem telovadšču v Tivoliju. Pri prireditvi sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. — Spored I. Na predvečer, v sredo 27. junija ob 18. izklupe na letnem telovadšču. II. V četrtek 28. junija ob 16. javna telovadba: 1.) Starejši in mlajši člani: po dve sestavi prostih vaj iz leta 1888, 1891, 1904, 1913 in 1922. 2.) Proste vaje izbranih telovadcev z vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1904. 3.) Naprej. 4.) Moška in ženska deca: igre in raznoterosti. 5.) Člani: jubilejne proste vaje. 6.) Ženski naraščaj: župne proste vaje za leto 1923. 7.) Moška deca: Skupine. 8.) Članice: jubilejne proste vaje. 9.) Moški naraščaj: župne proste vaje za leto 1923. 10.) Orodne vaje članstva in naraščaja. 11.) Člani in članice: Skupne proste vaje (jubilejne). 12.) Moški naraščaj: Telovadna skladba na korračno iz opere »Carmen«. 13.) Članice: Vaje s snežnimi kepami. 14.) Člani: Hkratne vaje na treh bradljah. 15.) Zaključna skupina vseh oddelkov. Pripomba: Točke 1.) in 2.) imajo namen v zvezi z vajami iz današnjega časa (poznejšnje točke) predložiti zgodovinski pregled razvoja prostih vaj v društvu v zadnjih 35 letih. Sestavi prostih vaj iz leta 1888. sta skladbe neznanega zlagatelja, iz leta 1891. sta iz čeških za II. vsesokolski zlet v Pragi, sestave iz prostih vaj za leto 1904, 1913 in 1922 so skladbe br. dr. V. Murnika, istotako proste vaje izbranih telovadcev (točka 2.). Naprej (točka 3.), jubilejne proste vaje članov in članic (5, 8 in 11) in skladba na korračno iz opere »Carmen«, proste vaje za moški naraščaj (9) je zložil br. Viktor Črne, skupine moške dece (7) br. A. Kostnapel in Kaljezi, proste vaje za ženski naraščaj (6) in vaje s snežnimi kepami (13) br. dr. V. Murnik z ženskim vadiškim zborom. Prememba zaporedja pridržana.

— **Na dan javne telovadbe 28. junija t. l. priredi zvečer društvo Sokolski dom v Ljubljani zabavo na sokolskem letnem telovadšču s sodelovanjem telovadcev (gorodski klubi) in naraščaja (skupine) Ljubljanskega Sokola.** Nadalje godba Dravske divizijske oblasti, kres, umetni ogranj, ples. Začetek ob 20. uri.

— **Sokolsko društvo v Velikih Laščah** proslavi svojo 15letnico z javno telovadbo in veselicjo na prostem v nedeljo, dne 24. junija 1923, na vrtu brata Franceta Hočvar v Vel. Laščah (vulgo Matetov). Začetek telovadbe ob pol treh popoldne, po telovadbi veselica. Sodeluje godba dravske divizije. Vabimo vse prijatelje Sokolstva, da se te naše prireditve v čim večjem številu udeležijo. Opozorjamo na naš nastop zlasti ljubljance, ki se ta dan podajo na goro k Sv. Ahaciju nad Turjakom, da nas pogetijo. Telovadce prosimo, da pridejo z hramnjim vlakom radi skupne prostih vaj na godbo. Bratska društva obveščamo, da smo zaprosili za udeležnike polovotno vožnjo na državni železnici, ker ni dvoma, da bi ne bila prošnja ugodno rešena, naj se društva preskrbe z zato potrebnimi legitimacijami. Na evidenje v nedeljo. Zdravotni — Odbor.

— **Sokol Polje** priredi v nedeljo dne 8. julija javno telovadbo na Vevčah, na kar se opozarjajo okoliska društva. — Odbor.

— **Mladinski izobraževalni odsek Sokola II.** priredi v nedeljo 24. tm. ob 10. dop. v realni telovadnici tretje predavanje v tekočem letu. Predaval bo načelnik brat Smole o: Nalogah naraščaja v sokolskih društvih. Predavanje je za naraščaj obvezno, udeležje na se ga pa po možnosti tudi člani in članice.

— **Sokolsko društvo v Šiški** priredi svojo običajno vsakoletno javno telovadbo 8. julija na telovadšču ob Gasliški cesti. Naučenih je nekaj novih in zelo zanimivih točk. Društva prosimo, da se ozirajo na ta dan! — Odbor!

— **Sokol v Preserju pri Borovnici** otvori 1. julija popoldne svoj z mnogimi težavami dograjen dom. Poleg javne telovadbe se vrši tudi vrtna veselica. Zveze vlakov jako ugodne. Zdravotni — Odbor!

Turistika in sport.

— **Prijateljska tekma med Ilirijo in Primorjem**, ki je bila napovedana za jutri, nedeljo 24. junija, se vrši šele prihodnji teden.

— **Sturm (Graz)** : S. K. Primorje. Vsled nenadnega prihoda graškega prvaka »Sturma« igra S. K. Primorje danes 23. junija točno ob pol 7. in jutri v nedeljo točno ob 6. dve veliki mednarodni tekmi. Igrišče Dunajska cesta.

— **Motoklub »Slovenija«**, Radi slaboga vremena v nedeljo izostale tekme se vrši tekma v nedeljo, dne 24. tm. ob vsakem vremenu. Start točno ob 9. na Tržaški cesti km 1.20. Vodstvo tekme. — Za vse udeležence nedeljske regularne tekme se vrši stanek na predvečer t. j. 23. tm. pri Mraku točno ob 8.15 min. zvečer. Stanek obvezen.

Društvene vesti.

— **Žegnanjska veselica v nedeljo 24. junija** v Hribarjevem gaju bo nad vse izredna. Velezanimi »Zabla svatba«, popolna godba Zveze jugoslovenskih železničarjev, petje potujočega okteta, na raznih pečenih janjčki, ocvrte žabe, trnovski štruklji, izvrstna pijača, velik zanimiv muzej, zablj lov, zvečer razsvetljava Hribarjevega gaja, ples na velikem odru itd. itd. Natančnejši spored je razviden na lepkih. — Kodor hoče videti, kaj znao Krakovčan in Trnovčan, ter se hoče zabavati, naj pride v Hribarjev gaj.

— **Kongres jugoslovenskih novinarjev.** Kakor smo že zadnjič poročali, se vrši v dnevi 4. do 6. avgusta v Ljubljani glavna skupščina »Jugoslovenskega novinarskega združenja«. Takrat se snidejo v Ljubljani reprezentanti celokupnega jugoslovenskega tiska, da razpravljajo o važnih stanovskih vprašanjih. Kot gosti jugoslovenskih novinarjev dospelo v Ljubljano tudi češkoslovaški in poljski novinarji, ki bodo s svojim prihodom dali skupščini povsem slovenski značaj. Ljubljanski novinarji imajo važno nalogo, da organizirajo vse priprave, da bo skupščina v vsakem pogledu dobro uspeša. Glavno skrb nam delajo prenočišča. V tem oziru se bračamo na celokupno ljubljansko prebivalstvo s prošnjo, da nam gre na roko in nam za ta čas odstopi vse razpoložljive sobe. Sedaj, ko odide dijaštvo na počitnice, bo marsikomu mogoče ugoditi našim potrebam. Sloves, ki ga uživa v tem pogledu Ljubljana širom naše domovine bo znova potrjen. Zavedajte se, da bo glas o gostoljubnosti ljubljancov napolni po zborovanju novinarjev vse naše časopise. Prijave glede stanovanj s eventualno navedbo cene, je nasloviti na naslov: Anton Zobec, tiskovni referat pokrajinske uprave. — Pripravljali odbor.

— **Novoustanovljeni tamburaški klub »Ilirija«** priredi o priliki žegnanja v Trnovem v nedeljo dne 24. junija ob 15. svoj prvi koncert na vrtu gostilne pri »Krkono« Tržaška cesta št. 5, pod vodstvom dirigenta g. Frana Mikolića. Vstop prost.

— **Veliko vrtno veselico s plesom** priredi S. K. »Slovan« v »Češka Obeca« v nedeljo, dne 1. julija v hotelu Tivoli. Veselica, s katero se proslavi 10letnica obstoja SK »Slovan« obeta biti ena najlepših letošnjih vrtnih veseljk, ker vsebuje pestri program raznovrstnejše zabavne točke in bodo zlasti plesalci prišli na svoj račun. Prav nič pa tudi ne bodo prikrajšani ljubitelji smeha, nagajivosti in družabne zabave. V nedeljo 1. julija lahko vsak razvedrila in zabavoželni uteši na veselici v hotelu Tivoli svoje hrepenenje. Zato 1. julija popoldne vsi v hotel Tivoli. — Začetek ob 16. pop. Vstopnina 6 Din.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 23. junija.** Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 16.—, Pariz 5.55, London 409.—, Milan 4.03, Praga 2.68, Dunaj 0.125, Budimpešta 1.—, Berlin 0.072, Newyork 11.75.

— **Curih, 23. junija.** (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.35, Berlin 0.0044, Praga 16.75, Milan 25.30, Pariz 35.45, London 25.73, Dunaj 0.007835, Budimpešta 0.0625, Newyork 5.572.

— **Trst, 22. junija.** Beograd 25.30, Berlin 0.017, Praga 66.50, Pariz 137, London 102.50, Newyork 22.125, Curih 395.

— **Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavlja? Je različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Feljerjev Elizaft!** Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko izganje! S pakovanjem in poštno 3 dvojnate ali 1 špecialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 špecialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilje: lekarnar Eugen V. Feljer, Stuba. Dook, Elizaft gšt 238, Hrvatska.

O vzgoji ruske dece v Sloveniji.

Poročali smo že, da so ruski emigranti na gradu Ponoviče pri Litiji nedavno otvorili svojo novo realno gimnazijo. Poslojše, kamor je usodno zanesla prvo rusko šolo na slovenskih tleh, je precej zastarelo in za šolske svrhe malodane neprimerno. Zelo slikovita je okolica in hriboček, na katerem stoji grad, nudi prijetno mesto za nedeljski odpočitek, poslojše samemu in vsem pritiklinam pa se pozna, da je bilo do zadnjega časa popolnoma zapuščeno in zanemarjeno. Toda splošno pomanjkanje stanovanjskih prostorov, zlasti pa večjih za internate, ki ga občutijo vsa naša mesta je priložnost tudi Rusi, da so spravili svojo dečo pod streho tam, kjer je pri sedanjih razmerah in za njihove gmohte neprimerno pač mogoče. Po zunanosti je grad, ki predstavlja od oktobra lanskega leta pravo rusko naselbino, sličen vsem našim zapuščenim gradovim. Le predno lepa lega in gosto drevje, ki ga obdaja od zapadne in severne strani krasni in lajša njegovim stanovanjem osamljenosti življenja. Notranost je precej obsejna in ima vidne znake, ki pričajo, da je živela tu nekoč brezskrbna grajska gospoda. V pritličju je poleg prostorne kuhinje več manjših sob, v prvem nadstropju pa je še dobro ohranjena velika dvorana, kjer so grajski prirejali svoje domače veselice. Tu je do zadnjega časa visel velik portret pokojnega avstrijskega cesarja, ki so ga šele Rusi odnesli med staro šaro na podstrešje. Pač čudno naključje. Gojenci ruske šole v Sloveniji mečejo sliko avstrijskega monarha med staro pohištvo. Kdo bi si bil mislil kaj takega pred vojno.

Pod spretnim vodstvom ge. Rajevske so emigranti za silo opremili sobe

tako, da ima 130 dečkov in deklic s 15 učitelji v gradu prostore za šolski pouk, spalnice, pisarno, kopalnico in nekaj oddelkov za stanovanje. Tudi v verskem oziru so si znali pomagati. Hlev, kjer so nekoč hrzali grajski konji, so verni Rusi očistili in okrasili, seveda ne z dragocnimi ornamenti, pač pa s preprostimi zelenimi in starimi slikami, ki so jih prinesli večinoma s seboj iz Rusije. Tu opravljata batjuška v navzočnosti vseh gojencev in učiteljev dnevno službo božjo. Pevski zbor iz mladih dečkov in deklic pa prepeva ob tej priložnosti ruske cerkvene pesmi. Ko je služba božja končana, se zagrne zavesa ki loči altar od nekdanjega hleva in siromašna cerkev se spremeni v jedilnico, kjer otroci dobivajo svojo dnevno hrano. Drug stranski prostor so porabili za čevljarstvo delavnic. V prostem času prihajajo tja gojenci obeh spolov, da si za prvo silo zakrpolijo svoje čevlje. Sploh je na tej šoli zanimivo, da v glavnem odgovarjajo modernemu vzorcu takozvane delavne šole, kjer se sporedno z duševno izobrazbo goji tudi fizično delo. Gojenci pometajo sami šolske sobe, pospravljajo v spalnicah, čistijo hodnike in stopnice, skrbijo za red in čistost na dvorišču in v okolici grada, obdelujejo majhen vrt, kjer raste različna zelenjava, skratka opravljajo vsa ročna dela izvenših seveda ona, ki so za njihove mlade moči pretežka. Povsod, kamor se ozreš, je opaziti počat marljivosti in težke borbe za obstanek, pa tudi siromaštvo glede na vse kotove. V spalnicah lesene, nepobarvane postelje, s slamo napolnjene vreče kot blazine, pokrite z odejo, ki so jo darovali dobrotniki in razna inozemska podporni društva. Tudi v šolskih sobah se je ugnzdilo pomanjkanje. Ni učnih pripomočkov, primanjkuje knjig, prostori so

tesni, stene večinoma gole. Toda vztrajnost in dobra volja premaga vse. Polagoma, korak za korakom prevladuje neumorno delo in usmiljena človeška srca to mračno senco uboštva. Od vseh strani prihajajo skromni prispevki, mladi in starejši emigranti se trudijo sami dan za dnem, da bi uredili svoje pribežališče tako, da bi bilo vsaj približno odgovarjalo zahtevam stalnega bivanja in šole. Seveda je delo in naklonjenost posamičnih osebnosti in nadstrankarskih dobrotnikov, ki čutijo s trpečim človekom ne glede na motive, ki so ga gnali v to bedo, le kaplja v morje, kajti potrebe internata so tako velike, da bi jih mogla kriti edino izdatna denarna pomoč. Vsestranska vzgoja ruske emigrantske dečce je v teoretičnem oziru po zaslugah ravnateljice zavoda ge. Rajevske in ostalih njenih pomočnikov na višini in le pomanjkanje materialnih sredstev je krivo, da prosvetno delo med rusko šolsko mladino v Sloveniji ne odgovarja sedaj niti najprimernejšim zahtevam. Vodstvo internata ima nešteto nerešenih prošelj za sprejem novih siromašnih gojencev, ki pa morajo ostati še nadalje brez šolskega pouka, ker niti prostora in drugih predmetov opreme, da se nahaja v stranskih grajskih poslopjih še več praznih sob. Te sobe pa so tako zanemarjene, da bi jih bilo treba šele temeljito popraviti, predno bi bile primerne za stanovanje odnosno pouk.

Dokaj žalostno sliko vidi nepristranski opazovalec pri pogledu na gojence in gojenke ruske šole. Siromašno običen, večinoma blede izsušena lica, otožne sanjave, očmi, sklonjene, prežgotali potne postavbe, mnogi znaki strašnih muk in grozot ruske revolucije, na tuj zemlji, osamljeni, pozabljeni, v nepopisnem hrepenenju po daljni domovini, ki jo še slutijo globoko v otro-

škem spominu in brez materine ljubezni, ki edina daje otroku životvorno silo. O nekem dečku je ga. Rajevska pripovedovala, da so ga boljševiki skupno z očetom vodili na morišče, streljali po njem, pa se je na čudovit način rešil iz obiloma koščene smrti. Se danes nosi kroglo v svojem mladem telesu. In vendar se pozna vsem, da hrepene po izobrazbi, da bi se z veseljem učili, ne glede na težke življenjske razmere, samo če bi bili preskrbljeni z najpotrebnejšim. V tej splošni bedi in moralni potrtosti pa živi duh skrbnih odgovoriteljev in plemenite ravnateljice. Vedenje otrok je tako lepo in vzorno, da se človek nehoti začuditi, kako je mogoče, da so v takih razmerah ohranili še toliko moralnih vrlin. V internatu vlada vzoren red in stroga šolska disciplina. Če zagledajo tuca ali svojega predstojnika, se dečki in deklice ustavijo, priklonijo in šele ko je šel dotični mimo, nadaljujejo svoje delo ali igre. Šolski pouk, ki se seveda vrši v rušinski, obsega vse predmete nižjih razredov srednje šole. Internat uživa tudi vse pravice naših srednjih šol. Poleg običajnih predmetov pa se goji zlasti risanje in ženska ročna dela, ki se jih morajo udeležiti vsi gojenci ne glede na spol. Dečki po končanem tečaju, ki jim da osnovne pojme o šivanju, izstopijo iz tega pouka, deklice pa nadaljujejo svojo ročno izobrazbo. Uspehi, ki so jih dosegli gojenci tako v obilgatih predmetih kakor tudi v ostalih, ozirih, pričajo, da je šolsko vodstvo kos svoji ne baš lahki nalogi.

Tako skrbje ruski emigranti po svojih močeh za vsa ona bitja, ki bodo pozneje na širni domači zemlji prevzela težko nasledstvo sedanje izčrpane generacije. Čisto človekoljubje in usmiljenje z onim, ki

ga je usoda vrgla daleč v tujino, nam nakazuje dolžnost, da se spomnimo teh pozabljenih otrok velike slovanske zemlje in da jim po možnosti olajšamo težko življenje. Mnogo je ruskih otrok pri nas, ki bodo ostali neopisani, dasi žive med kulturnim bratskim narodom, če jim naša javnost ten vlada ne prisloži pravočasno na pomoč vsaj z najpotrebnejšimi sredstvi. Čudno razmerje, ki je nastalo med nekaterimi našimi sloji in rusko emigracijo, je posledica površnega presojanja in razumevanja tega vprašanja. Kdor je bil v Rusiji — in takih je pri nas mnogo — se je lahko prepričal, da je ruski narod z razprostrtimi rokami sprejel vsakogar in nihče ni vprašal, kaj si bil, odkod in čemu je prišel. Iz osebnih napak, pokvarjenega značaja ali drugih lastnosti posameznika sklepati o značaju vseh in iz raznih političnih predsodkov izvajati mržnjo napram onim, ki morda v resnici niso ničesar zakrivali, to je mogoče samo pri ljudeh, ki niso še nikdar okusili grenkobe življenja v tujini. In končno, če že govorimo o ruski deci kot taki, morajo pač izginiti kakršnikoli pomisleki in motivi, ki bi goverili proti naši dolžnosti, da tem nedolžnim sirotam pomagamo, v kolikor je seveda mogoče pri današnjih neurejenih razmerah in lastni hiši. Zlasti naši premožnejši krogi bi storili plemenito delo, če bi se bolj zanimali za vprašanje vzgoje ruske dece.

Na Taboru se vrši danes, v soboto, ob šestih zvečer

— koncert in javna telovadba —

Vabimo vse prijatelje »Sokola«!

Kontoristinja

SE vsa pisarniška dela, SE SPREJME. — Pismene oferte je poslati pod »št. 6434« na upravo »Slov. Narod«. 6434

Lepo zračno sobo

na periferiji mesta ODDAM s 1. julijem DVEGA GOSPODOMA. — Poizve se: Črešnar, hotel »Južni kolodvor«. 6477

Iščem kompanjona

300.000 kronami ali več za izdatno področje, oddaljeno 15 minut od kolodvora, v lepem kraju. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6445

Stanovanje s hrano

ISČE URADNICA — eventualno tudi kot sostanovalka — pri boljši družini, najraje pri morski, s 1. julijem ali avgustom. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6446

Izložbeni dekorater,

učence slavne berlinske šole Oppermann & Co., zmožen le sene in svilene batike, ISČE MESTA. — Ponudbe pod »Dez korater/6479« na upravo »Slovenskega Naroda«. 6479

Prazno sobo,

po možnosti s posebnim vvhodom, ISČE ZA TAKOJ ali s 1. julijem MIRNA IN DO STOJNA OSEBA. — Ponudbe pod »Samostojna/6478« na upravo »Slov. Narod«. 6478

Zobotehnik,

vešč zlate in kaučuktehnik, ISČE POSLA. — Pismene ponudbe pod »Zobotehnik/6510« na upravo »Slov. Narod«. 6510

Knjižnovodkinja in korespondentinja,

samostojna, ISČE LE ODGOVARJAJOČE MESTO. — Ponudbe pod »Zanesljiva/6518« na upravo »Slov. Narod«. 6518

Stanovanje

na periferiji mesta, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritliklin, SE ZAMENJA ZA ENAKO ali veliko kuhinjo in sobo v mestu. — Poizve se: Židovska steza št. 6/1, od 10. do 2. in od 4. do 7. ure. 6507

Inženjerja,

povsem izvežbanega, večšega strokovnjaka, ako mogoče elektrotehnik, stavbenega inženjerja z nekaj vednostmi in izkušnjami v elektrotehnični stroki, ISČE ZA KOLIKOR MOGOČE TAKOJŠEN NASTOP VINKO MAJDIČ, KRANJ. 6442

Krepka deklica,

poštena, ne pod 18 let stara, zmožna opravljanja domačih del in tudi nekoliko večšega šivanja, katera bi imela veselje do izučanja v ipicerijski trgovini. SE SPREJME V BOLJŠI TRGOVSKI HIŠI NA DEZELI proti prosti hrani in stanovanju. — Ponudbe pod »Krepka/6517« na upravo »Slov. Narod«. 6517

Na stanovanje in hrano

SE SPREJMETA ZA PRIHODNJE ŠOLSKO LETO DVA DIJAKA. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6519

Kupi se HIŠA,

v kateri bi bila trgovina ali kaj sličnega, v Ljubljani ali bližnji okolici. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Resen kupec/6502«. 6502

Proda se

nekaj kuhinjske opreme, zložljive postelje, kovček, zibka, pisalna miza in svetilka. — Ogleda se: Mestni trg št. 11/1 (poleg hišnika). 6530

Strojepiska,

ki perfektno obvladuje nemški jezik in stenografijo — SE SPREJME. — Ponudbe pod »Nemška stenografija/6508« na upravo »Slovenskega Naroda«. 6508

Majhen ličen paviljon.

zelo pripraven za stojnico ali čebelnjak, SE PRODA na prostoru Ljubljanskega velesestnja. — Za ceno paviljona se izve pri uradu Ljubljanskega velesestnja. 6536

Psica-dobermanka,

čistokrvne pasje, in trije mladički, CENO NAPRODAJ. — PRODA SE TUDI PEŠPREPELICAR, šest mesecev star. — Ogledajo se: Rimska cesta 19 (na dvorišču). 6492

Znanja želi trgovec,

kateri bi se rad osamosvojil, z gospico ali vdovo brez otrok, staro 26 do 30 let, v svrhu ženitve. — Dopisi s sliko, katera se vrne, pod »Merkur 31/6512« na upravo »Slov. Narod«. 6512

SPRETNi krojaški pomočniki

za malo in veliko delo SE TAKOJ SPREJMEJO V TRAJNO DELO pri trdnici BR. BRUNSKOLE, SEMIČ, DOLENJSKO. 6500

Naslovi dobrih in zanesljivih stanovanj za dijake oz. dijakinje se dobijo pri g. M. Likar, Poljanska cesta 87 »Villa Bergmann«. 6498

Gospodična,

vešč slovenske in nemške korespondence, SE ISČE. — Ponudbe pod »B. D. F./6531« na upravo »Slov. Narod«. 6531

Enonadstropna hiša

z velikim prostornim trgovskim lokalom sredi mesta Ljubljane PO ZELO UGODNI CENI NAPRODAJ. — Ponudbe pod »Sigurna bodočnost/6549« na upravo »Slov. Narod«. 6549

Stenografinja,

perfektna v nemški in slovenski stenografiji, dobro izvežbana v knjigovodstvu in korespondencki, PROSI NUJNO MESTO za nonoldanske ure od 1. do 3. — SPREJME TUDI INSTRUKCIJE za francosko, latinsko, matematiko in optično geometrijo. — Ponudbe pod »1.—3. ure 6514« na upravo »Slov. Narod«. 6514

Moško kolo,

dobro ohranjeno, NAPRODAJ. — Novi Vodmat št. 117, Ziglavjeva ulica. 6516

Damsko in moško kolo,

Gospodstvena cesta 16 (gostilna »Pri Levu«. 6511

Opremljeno sobo

ISČE ZA TAKOJ ali s 1. avgustom MIREN MLAD ZAKONSKI PAR. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »šifro »Miren par/6502«. 6502

Traži se MLINAR

ZA MLIN NA DVA KAMENI. Isti mora biti vješt pogon motor na sirovo ulje. — Ponudbe na: Dr. Šandor Gorjan, Zagreb, Akademski trg. 6527

Naproda je sečnja,

circa 34 ha, 60 let stara bukovkova lesa pri Rajhenburgu ob Savi in cesti. — Ponudbe na upravo pod »Bukov les/6528«. 6528

POSLOVODJO-ZELEZNINARJA,

absolutno samostojnega delavca, ISČEM ZA TAKOJŠEN NASTOP ZA MESTO NA GORENJSKEM. — Ponudbe pod Poslovodjo-Zelezninar/6524 na upravo »Slov. Narod«. 6524

Jurist

z upravno prakso in trgovsko naobrazbo, večš več jezikov, stenografije in strojepisja, ISČE POPOLOVANSKO DELO; ev. SPREMENI SLUŽBO. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Jurist/6488«. 6488

Stanovanje!

STANOVANJE, obstoječe iz treh sob, s posebnim vvhodom, električno razsvetljavo, v novi hiši, SE ODDA DOTIČNEMU, KI PLACA NAJEMNINO ZA PET LET NAPREJ. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6539

Stanovanje,

solčno, v sredini mesta, obstoječe iz dveh sob s pritliklinami in poslovnim lokalom, ZAMENJAM ZA STANOVANJE, obstoječe iz treh sob s pritliklinami. — Pismene ponudbe pod »Slučaj 41/6489« na upravo »Slov. Narod«. 6489

Postranski zaslužek

SE NUDI DAMAM IN GOSPODOM, KI IMAJO VELIKO ZNANSTVA V IMOVITELŠIH KROGIH. — Ponudbe pod »Dobro zaslužek« na: Aloma Company, anončna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3. 6547

Malo lepo graščinsko posestvo NAPRODAJ

blizu mestnega parka v MARLBORU. Idealna lega, rodovitna zemlja 21 orolov, od teh 5 orolov vinograde, ostalo travniki, sadovnjak, polje, goščadi. Na posestvu se nahajajo tri dobro ohranjene vinčarije in mala grajska hiša z dvema stanovanjema. Posestvo je primerno za privatno uporabo ali vinčarijo in slično obrt. Proda se samo enemu kupcu. Cena en milijon dinarjev. — Ponudbe pod »Kavarija« na Marštan, Maribor, Rožniški trg 1. 6533

Spalna soba,

eventualno tudi kompletna z vso opremo, dobro ohranjena, SE KUPL. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6487

NAJFINEJSI fotografski aparat 9 X 12, NAPRODAJ.

Naslov pove uprava »Jutra«. 6501

Dva konja,

skopljenez in kobila, oba zdrava in za vsako uporabo, NAPRODAJ. — Vpraša se v adjutantni pisarni 16. art. polka, telefon št. 264, v Ljubljani. 6486

Strojni ključavničar,

izvežban in samostojen v popravilu parnih in stavbnih strojev ter bencin-motorjev, ISČE SE ZA TAKOJŠEN NASTOP V TITEL (Bačka). — Ponudbe na naslov: »Splošna stavbna družba, Maribor, Aleksandrova cesta št. 12. 6537

Skoro nov PIANINO

prvovrstne trdnice »Förster«, kovinasta oklepna konstrukcija, ter KRATEK KLAVIR (Stutzflügel), skorov nov, kovinasta oklepna konstrukcija (Kreuzseil, 7. okt.). PO UGODNI CENI NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6503

Kompanjona

z najmanj 100.000 dinarjev gotovine ISČE TRGOVEC Z LESOM. — Ima modern, popolnoma nov polnojarjenik, žago in posestvo. Jamstvo zagotovljeno proti vknjižbi na prvo mesto. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Narod« pod »Lesna industrija/6499«. 6499

Krasno posestvo

NAPRODAJ. Hiša s petimi sobami, klet, hlev, 5 goved, trije svinjski hlevi, šupa, kozolec z dvema predeloma (štanta), štiri orale ajiv, pred hišo voda, ob glavni cesti, 30 minut od mesta. V hiši je trgovina z mešanim blagom ter dobro obiskana gostilna čez ulico. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6404

Rogaška Slatina Villa dr. Pečnik

Zdravniška penzija, sanatorij. Za bozne na notranjih boleznih, za oslabele in odpočitka potrebne, za katarje pljučnih vršičkov. Vsa moderna zdravila sredstva. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. Prospekti. 4438

Veliko tovarniško podjetje v Sremu

Isče za svoj kameleot spretnega neoženjenega rudarkega

nastojatelja (Steiger)

kateri je več v rudarskem merilstvu in zmožen izvršiti samo stalno razdelitvene posle. Ponudbe pod »Srem 6452« na upravo »Slov. Narod«. 6452

Šivalni stroj

za domačo porabo, še dobro ohranjen, SE PODOJA. — Hilšerjeva ulica 5/1. 6541

Moško kolo,

dobro ohranjeno, PO NIZKI CENI NAPRODAJ. — Vešč se izve: Zaloška cesta 27. 6529

Mesečno sobo,

NEMEBLOVANO, s separatnim vvhodom v sredini mesta, ISČEM ZA TAKOJ. — Ponudbe pod »Soba/6523« na upravo »Slovenskega Naroda«. 6523

PRODAJ dva pisalna STROJA »Remington« Sch. z nevidno pisavo in ROTA z vidno pisavo Naslov pove uprava lista. 6476

Inteligentna gospodična ali samostojna gospa solidna, zmožna nemščine, z dobrimi referencami, gospodinjstvo in kupčijsko spretna, ki se razume na kuhanje in šivanje, SE SPREJME K SAMOSTOJNI DAMI V OPORO IN ZA DRUŽBO. — Ponudbe na Josip Ballo, Karlovac. 6532

Ženitna ponudba.

Mlad izobražen gospod v starosti 24 let, zaposlen kot poslovođa, s stalnim zaslužkom, se želi seznaniti v svrhu ženitve z mlado, solidno in inteligentno gospodično lepe zunanosti v starosti od 18 do 21 let. Le resne ponudbe s sliko se prosil poslati pod »Resnost/6542« na upravo »Slov. Narod«. 6542

Priznane najboljšo

kose

znamke »Merkur«, »Turčin«, 65 cm dolge, nudi vsako množino po Din 45 proti povzetju ali predplačilu trdnika

Iv. Tromšak,

Guštanj. 6443

Rogaška Slatina Villa dr. Pečnik

Zdravniška penzija, sanatorij. Za bozne na notranjih boleznih, za oslabele in odpočitka potrebne, za katarje pljučnih vršičkov. Vsa moderna zdravila sredstva. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. Prospekti. 4438

OTROŠKA HIŠA

VITAL

GLADNO KAKAO

VITAL

KUPLO ZA BOLNE IN REKONVALESCENTE VARNI STANCI

PROSTORNA IN ČISTOTA

»VITAL« JE »VITALNO«

»VITAL« JE »VITALNO«

SOBO s separiranim vvhodom ISČE uradnik. Ponudbe pod Zmerna cena/6513 na upravo »Slov. Narod«. 6513

Spretna prodajalka,

vešč slovenskega in nemškega jezika, starejša moč, — SE SPREJME. — Trgovina Vojnovič & Co., Ljubljana. 6538

Prijazna meblovan KABINET SE ODDA

s 1. julijem samo solidni gospodični, event. gospodu. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 6418

Okrajne zastopnike

SPREJMEMO PO VSEH KRAJH. Služba stalna. Gospodje, ki imajo veliko znanstva, naj pošljejo ponudbe z referencami. Generalno zastopstvo za Slovenijo »L'UNION«, francosko zavarovalno družbo, Ljubljana, Sv. Petra cesta 33. 6546

Za ogled, moko, fižol itd. po najnižjih cenah.

Tehniška Union družba, Ljubljana, Sodna ulica 4. 6491

Brez lis, ne vlečejo na črno ali modro čisto bela

OGLEDALA izdelujem pod jamstvom BRUSENJE STEKLA »VITRUM« Novi-SAD III, Futoški put 48

Zahvala.

Za izraze sožalja, za darovane cvetice, za spremstvo pri pogrebu gospodične

Gabrijele Göstl

seprav srčno zahvaljujem.

Maši zadušnici se služite v stolnici v nedeljo ob pol 12., ponedeljek ob 10.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za izraze sožalja, za darovane cvetice, za spremstvo pri pogrebu gospodične

Gabrijele Göstl

seprav srčno zahvaljujem.

Maši zadušnici se služite v stolnici v nedeljo ob pol 12., ponedeljek ob 10.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za izraze sožalja, za darovane cvetice, za spremstvo pri pogrebu gospodične

Gabrijele Göstl

seprav srčno zahvaljujem.

Maši zadušnici se služite v stolnici v nedeljo ob pol 12., ponedeljek ob 10.

Po nižji ceni

kakor v seziji se sprejmejo v popravilo in poletno shrambo damski in moški kožuhi. Zaloge, barvanje in moderniziranje vseh vrst kožuhov.

Krznarstvo L. ROT
LJUBLJANA, Gradišče št. 7.

Jajca kupuje

po najvišjih cenah od oddajnih postaj
in plača
poti oddajnemu potrdilu in brez odtegljaja

E. Vajda

izvoz jajec, **Cakovec**, Medjimurje, Jugoslavija.
Brzjavlj: Vajda, Cakovec. Telef. interurb. 59, 4, 3

Gumeni predmeti

Glavno zastopstvo
gumene industrije
„PRIMEROS“
G. Schwarzwald
Dresden-Wien-Praga
za SHS:
Linninger & Co.
Maribor, Aleksan-
drova 43. Telef. 55.

Ocene ka- plače	sesalci in koluti	pečilni stiki in vrstke	kopalne kapice
duše	črevesne cevi	toplometri za mrzlico	pihainiki
gumene rokavice	irigatorji	katedri	prezerva- tivi
gumene lutke	brizgalnice na hrško	Safety	gobe in go- bine močnje
uterinske cevi	pov. hlače	gutaperša za zobe	zračne bla- zine
gumijevi plašči	hlačniki	brizgalni- ce za nos	prima klej „RUDOL“

Provizijske potnike sprejemamo za nekaj okrajev

Pritlična hiša

na zelo pripravnem kraju, poleg Dunajske ceste,
Je naprodaj.
Več pri Jožef Pečarju, Dobrava št. 3 p. Ježica.
Cena po dogovoru.

Več hiš v Ljubljani

se prodaja na periferiji mesta. V njih so že vpeljane trgovine
na prometnem kraju. Tudi velike hiše pripravne za vsako večje ali
manjše podjetje, manjše in večje vile s takojšnjim stanovanjem, več
manjših hiš z lepim vrtom in stanovanjem. Vse hiše v najboljšem
stanju. Pojasnilo daje Marija Jančar, posredovalka že 18 let. Preje
sodruka z Ing. Kozjekom. Poizve se Židovska steza št. 6 I. nad

Krasno novo posestvo

takoj naprodaj v Ljubljani z velikim vrtom in dvoriščem, katero
meji tekoča voda in tudi pripravno za vsako industrijo. Sta-
novanje kupcu na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6544

Avtomobili

**Linninger
& Co.**
Maribor,
Aleksandrova
cesta št. 43.
Telefon št. 55.

1 Waf tovorni auto generalno popravljen 3 tonski	1 Fiat tovorni auto 3 tonski s 3 tonskim priklopnim vozom
1 Austro-Daimler osebni auto, 32 PH, nova pnevma- tika jako dobro ohranjen 6 sedežen	1 Gräf & Stift osebni auto jako dobro ohranjen 6 sedežen
1 Itala 45 PH električno razsvetljenje, Bosch- gval, električni pogon 6 sedežen	1 Puch type XII osebni auto nov iz tovarne 4 se- dežen

Preprosto sobico,

po možnosti v sredini mesta.
ISCÉM s 1. julijem. Grem tudi
kot sestanovalec. — Pismene
ponudbe pod »Preprosta sobica
6460« na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Dve prazni sobi

s podstrešjem in okoli 80 m²
skladišča ODDAM SKUPNO
ALI POSAMEZNO. Ena soba
se da preurediti v kuhinjo.
— Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«.

Lepo stanovanje,

obstoječe iz treh sob in kuh-
nje, s prijaznim vrtom. OD-
DAM TAKOJ ONEMU, KI MI
MORE PROTI VKNJIZBI ALI
GARANCIJI POSODITI 75.000
do 100.000 dinarjev. Eventualno
tudi prodam lepo hišo. — Po-
nudbe pod »Ljubljana« na:
Aloma Company, anončna druž-
ba, Ljubljana, Kongresni trg 3.
6417

Pile in rašpe

izvrstno nasekuje
Ivan Figar
Ljubljana, Hrenova ul. 19

Gamsov čop.

pristnemu pre-
senetljivo podob-
en, s snežno-
belimi resami,
15—17 cm dolge
dlake, vse volj-
nomehko komad
800 Din.
Zlahtnega jelena čop
diaka dolga 15
cm, ponarejen
800 Din.
Jelenov čop 12
do 15 cm 300 Din pošlje ob pri-
poročnem naprej poslanem de-
nariju poštne in carine prosto
Gemsbartinderei **Edvard Haupt-
mann**, St. Veit ad. Gnan Nr. 3
Kärnten. Vprašanjem prilozite za
odgovor 3 dinarje.

Večje industrijsko podjetje
v Sloveniji išče za takojšnji
nastop

knjigovodjo

(bilancista)

zmožnega tudi slovenske in
nemške ter po možnosti ita-
lijsanske korespondence ter

manipulanta

za nakup lesa in prevzema-
nje. Ponudbe pod »Stro-
kovnjak 6525« na upravo
Slov. Naroda. 6525

Lokomobile vseh velikosti najmoderneje kon-
strukcije, parne žage, kom-
pletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., **remischeld-
sko orodje**, vse orodje za obdelavo lesa, **parne mlatinice**,
poljedeljski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., **tiri za
poljske železnice**, 600 mm razdalje, kompletne, s prekrucnimi
voziki, **tracnice**, za stavbene namene in industrijski tiri, **pli-
nove in varilne cevi**, črne in pocinkane, **stavbeno in
konstrukcijsko železo**, **pločevino**, črno in pocinkano
dobavlja takoj po konkurenčni ceni s skladišča Maribor.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor.

Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

Aluminijevo in emailirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za
poljedelstvo, štedilnike, vse vrste obličev in žag ter vse drugo v
železninsko stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri
novu ustanovljeni tvrdki

Triglav, Stanko Florjančič, Ljubljana.
Sv. Petra cesta št. 35 (preje Mencingerjev lokal).

KONCESIJONIRANO PODJETJE ZA ELEKTROTEHNIKO: Stegu in drugi,

KOM. DRUŽBA ZA STROJNO IN ELEKTRIČNO INDUS.
Pisarna: Ljubljana, palača Ljub-
ljanske kreditne banke, Du-
najska c. 1 b, III. nadstropje.
Delavnica: Vič, — Glince št. 9.

Gradi električne centrale in električne naprave za luč
in moč. Izvrsuje vse električne instalacije, dobavlja ves
električni material, generatorje, elektromotorje, transfor-
matorje

DOBAVLJAMO

odmah uz dnevne cijene sa skladišta Zagreb

SVE STROJEVE I ALAT

za stolare, tvornice pokućstva, kolare i pilane,
za bravare, mehaničare i radionice za popravke,
za limare, tvornice limenih i kovinskih predmeta.
Bogato skladište transmisija, sirovinulnih in benzin-motora,
kao i uređaje za svariti i bijele kovine.

ALAT I STROJEVI **KARL JETZBACHER** ZAGREB
dion. dr. Vlačka ulica broj 25

Iščemo interesente, ki bi si hoteli
ustanoviti

tvornico za vrvično jermenje in pramice

(Schnürriemen- und Litzenfabrik)

Dobavimo vse za to potrebne stroje ter material
po najnižjih cenah in bi tudi **nastrokovnjake na-
tančno informirali.**

Eden naših gospodov pride te dni v Ljubljano.
Kdor se zanima za to veleunosno industrijo, naj
piše takoj na

Karl Sasvári & Söhne, Wien XIII
St. Veitgasse 59. 6535

Perutz
ISO WEISS

fotografske plošče so najboljšie!

Dobivajo se v vsaki strokovni delavnici.
Generalno zastopstvo in skladišče za SHS
Zagreb, Palmotičeva ulica 63
veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

Raztezni naslanjač

„MOJ IDEAL“

vedno v zalogi pri tvrdki

Jos. Stadler

Ljubljana

Sodna ul. 11.

Potrjim srcem naznanjamo, da je naš dragi oče, stari
oče, brat, stric in tast, gospod

Ferdinand Roš

veleposestnik, bivši deželni poslanec in dolgoletni župan občine Trbovlje,
častni član več društev itd.

danes, dne 22. junija ob 10. dopoldne umrl.

Pogreb bo v nedeljo, dne 24. t. m., ob 10. dopoldne iz
hiše žalosti na pokopališče v Drago.

Hrastnik, 22. junija 1923.

Žalnoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Premog, oglje in drva

Podpisana tvrdka prodaja:

trboveljski la premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru ter

suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.
Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah ali en gros v celih vagonih
z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posa-
meznike. Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpregah na dom.
Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki.

„Impex“

eksportna in importna družba z o. z. v Ljubljani
Krekov trg št. 10. I. nadstropje.

Kdor hoče z malimi stroški
preživljati svojo družino, naj pride vsak ponedeljek, ardo in soboto
na Tržaško cesto št. 1 v konjsko mesnico, kjer dobi vedno sveže
meso, suho meso, dobre salame in čisto mast.
Za obilen obisk se priporoča

Pažnik Rudolf, mesar
Istotam se kupujejo konji za zakol. 6493

„CEMENT“

Is dalmatinski same na vagone nudi
po Din 72—100 kg.
Tehniška Unia družba, Ljubljana,
Sodna ulica 4.

Hotel „Storžič“

v Predvorju, pošta Topalnice, Gorenjsko.

na vznožju Storžiča in Grintovca, 2 uri od Kranja,
vključno vabi letovističarje na obilen obisk. Velekrasna
krajina, svež čist gorenjski zrak, novo opremljene sobe,
hrana dobra, točna postrežba. Cene prav primerne.

Medjimurski konji!

Polteški in čisto težki konji in kobile za vprego
in odgoj za gospodarstva in tovarne stoji stalno
za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA, veletrgovina s konji, ČAKOVEC,
Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjaviti: Vajda, Čakovec. Telefon interurban 59, 4.

Zastupnik

za Jugoslaviju (eventualno za cijelo Balkansko polu-
otrovo) samo za veleprodajo od 15 cm šir. vrpca (Fatschen)
i užih vrpca od sposobne tkalačke trdnosti u Austriji

traži se.

Samo dobro uvedeni i serozni reflektanti neka pošalju
svoje ponude pod „Umsatz 3994“ na Anon. Exped.
M. Dukes Nach. A. G. Wien I. Wollzeile 16. 6457

Na drobno!

Radi preureditve trgovine in pomanjkanja prostorov se
bodo prodajali vrvarski izdelki, kakor vrvi vseh
debelosti, štriki za perilo, štrange, uzde, špaga, gurte,
dretna, mreže za seno, ognjegasne cevi, bombaževne
mreže za otroške postelje, tržne torbe, viseče mreže (Hänge-
matten), kakor tudi pravi tržaški bičevniki, konjske
krtače, žima, morska trava itd. po znatno znižani ceni.

Se priporoča

Ivan H. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. Telefon 441.

CEMENT

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

„CROATIA“: tvornica portland cementa d. d.

Zagreb — Podsused

Beoćinske fabrike portland cementa akc. dr.

Beoćin

Ljubljana, Beethovnova ul. 9.

Cene:

Croatia: Din 70-75 } izklj. embalaža franko vagon
Beoćin: „ 73-20 } Ljubljana.

Skoro vsi paviljoni Ljubljanskega velesejma
prekriti s krovno lepenko

RUBEROID

Najcenejša, ker vsled velike trpežnosti najboljša!

Založniki: LJUBLJANSKA KOMERCIALNA DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana, Bleiweisova 18. — Telefon 408.

Gradbene potrebščine. Ksilolitna tiskovanja.

Asfaltovanja.

Pažnja štamparima i litografima!

Jedina stručna strojarska radiona grafičkih strojeva

IVAN SALAJ, Zagreb, Ilica 63

udja sa svoga skladišta uz jamstvo, sljedeće tvornički
renovirane izvrstne strojeve, te kupuje i zamjenjuje ne-
uporabive.

1 Augsburgers rotacioni stroj za 8 stranica no-
vina (veličina stranice 38x40 cm) sa svim pripadajućim
priborom i aparatima za matrice, te ljevanje ploča i
obradjivanje istih.

1 Augsburgers ilustracioni brzotis. stroj 81x123 cm,
1 Kaiser Kreisbewegung „ 79x110 „
1 Lösser (Kaiser) stariji tip „ 80x110 „
1 Neuburger litografski „ 80x 90 „
1 Johannisherg „ 80x110 „

Cijene umjerene, izrada tačna te vrlo kratkoročna do-
stava. Vrš: vse rekonstrukcije, popravke i montaže svih
vrsti grafičkih strojeva i uređaja.

Rotacioni i Neuburger litografski stroj odmah
za preuzeti.

Moško kolo,

akoraj novo, SE PO NIZKI
CENI PRODA. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 6429

**Kupim vsako množino
krojaških odpadkov.**

Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 6399

Odda se SOBA

s 1—3 posteljami za julij in
avgust. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 6464

Izurnjena šivilja

GRE ŠIVAT NA DOM; gre
tudi na deželo. — Ponudbe pod
»Šivilja/6459« na upravo »Slo-
venskega Naroda«.

Lokal (ali soba),

primeren za živilarsko obrt.
ISCLEM ZA TAKOJ. Cena po-
stranska stvar. — Ponudbe pod
»Podjetnost/6448« na upravo
»Slovenskega Naroda«.

Filatelisti pozor!

Večji kvantum inval. dinar-
skih provizorijev je ugodno
naprodaj. — J. Ringer, Dra-
vograd. 6469

Prodaja se AUTO,

štrideseden, 1/2 HP, v popo-
loma dobrem stanju; zelo mala
poraba bencina. — »Jadrana«,
kemična tovarna, Novi Vodi-
maj, Zaloška cesta 95. 6407

Dobro ohranjen brek

za štiri osebe in DVA PRI-
PROSTA TOVORNA VOZA
NAPRODAJ. — Več se izve
pri hišniku. Večna pot št. 18
(Pod Rožnikom). 6435

Sodar,

priden, pošten in zanesljiv, ka-
teri bi tudi pomagal v kleti, SE
TAKOJ SPREJME. — Pismo-
ne ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Zanesljiv/6436«.

ISCLEM

OPREMLJENO SOBO
po možnosti v bližnji Ljubljani
skl. okolici za dobo počitnic
od 1. julija do 30. avgusta. —
Ponudbe pod »Počitnice/6454«
na upravo »Slov. Naroda«.

Pes-prepelica,

čistokrvna, 11 mesecev star,
nemške kratkodlake pasme, po-
slušen, lep, čigaste barve, ne-
koliko dresiran, PO UGODNI
CENI NAPRODAJ. — Po-
nudbe na naslov: Mirko Kleš-
čič, likarnik, Samobor, Hrva-
ška. 6444

Odda se LEP LOKAL

v sredini mesta, pripravljen za
vsako trgovino dotičnemu, ka-
teri bi bil pripravljen izvršiti
potrebno adaptacijo na lastne
stroške. — Ponudbe pod »Lep
lokal/6398« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Potrebujem

trgovskega pomočnika
ki je vešč in popolnoma izurjen
v manufakturi in železnini ter
dobro samostojen prodajalec.
Nastop takoj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 6423

Ali ste že preskrbljeni s knjigo

„Babilonska uganka“?

Dobi se skoraj v vseh knji-
garnah! Za njo se iščejo
tudi gospodje, ki bi jo proti
primernemu honorarju pre-
stavili v angleški, francoski,
italijanski in ruski jezik. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 6110

Agilen ZASTOPNIK,

dobro trgovec, kateri je že več
let zaposlen v trgovski stroki
strojnim oljem in dobro vpe-
ljan v tovarnari in žagah, SE
SPREJME ZA TAKOJŠEN
NASTOP. Prednost imajo do-
tlačni reflektanti, katerim je do-
bro znana Slovenija in štajer-
ska. — Ponudbe z natančno
označbo dosedanjega delovanja
je nasloviti na upravo »Sloven-
skega Naroda« pod »Zastopnik
1000/6338«.

Naznanilo.

Naznanjam cenjenim na-
ročnikom, da sem se pre-
selil v Gajevo ulico št. 2 za
palačo Ljubljanske kreditne
banke.

Priporočam se za na-
daljno naklonjenost z odlič-
nim spoštovanjem

Anton Breclj,
čevljar, Dunajska c. 6

Krojaški šivalni stroj,

v najboljšem stanu, PO ZELO
UGODNI CENI NA PRO-
DAJ. — Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 6331

Moška suknja

(smoking) za velikega gospoda,
dobro ohranjena, s svilenim pod-
logom, ZELO POCENI NA-
PRODAJ. — Vprašati: Dom-
žalo-Rodica 34. 6216

Kumro, janež,

RDECO DETELJO, SEMEN-
SKO AJDO, LIPOVO CVET-
JE, SUHE GOBE itd. plačajo
najbolje — SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.
6275

Knjigovodja-bilančnik,

uren hrvatski in nemški kores-
pondent, SE ISČE ZA TA-
KOJŠEN NASTOP. Ozira se
samo na prvovrstno, ne čez 30
let staro moč s prakso. — Po-
nudbe pod »Iskalnik/6317« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj auto

najnovejšega tipa, s dvema se-
dežema. — Istotam SE PRO-
DAŠTA DVE MOTORNİ
KOLESI s prestavami in pro-
stim tekotom. — Natančneje se
izve in ogleda pri: Marinc, Li-
beliče pri Dravogradu. 5993

**Kupimo večjo množino
suhih BUKOVH DRV,**
debelo celjenih, brez
brez okroglic.

Ponudbe z navedbo količine in
cene za 100 kg franko vagon
na: Nande Ferjan in drug. les-
na industrija, Jesenice, Gorenjs-
ka. 6467

NAPRODAJ JE

krasno posestvo,

obsegajoče 16 oravov, v ravnini,
v sredi vasi, oddaljeno četr ure
od Bečinskega pota in eno uro
od Slovenjgrada. Poslopje je
v dobrem stanju. Za to hišo se
lahko dobi gostilniška koncesija
in trgovina s mešanim blagom;
vodna moč za mlino. — Vpraša-
se pri: Gustav Kraupa, restav-
racija Dovič, p. Mlinje. 6396

ODDAM

moderno stanovanje

v celum I. nadstropju moje, 10
minut od »Zvezde« oddaljene
vili podobne enonadstropne hi-
še, obstoječe iz petih parketir-
anih sob, kopalne in vseh
prtičkin onemu, ki mi posodi
150.000 dinarjev proti vknjižbi.
Električna luč, solnčna lega. —
Tudi prodajam hišo po smerni
ceni. — Ponudbe pod »Zelo
redka prilika/6303« na upravo
»Slov. Naroda«.

KOMFORTNA VILA

v Ljubljani na Mirju
SE TAKOJ PRODA. Vila je
solidno zidana, sgrajena 1. 1922.
Opremljena z vodovodom, elek-
trično razsvetljavo, obsega raz-
no izredno komfortnega stano-
vanja se eno manjšo stanovanje
v mansardi. Poleg vili 1500 m²
urejenega vrta. Cena 500.000 di-
narjev, od katerih se polovica
nekaj časa kreditira. Stanovanje
takoj na razpolago; na zahtevo
se vila takoj izprazni. — Ponu-
bke pod »Ugoden kup 425/6379«
na upravo »Slov. Naroda«.

Kupimo vsako množino starega svinca.

PUŠKARNA V KRANJU.
6394

Enodružinska hiša,

nova, NAPRODAJ. — Zg.
Šiška, Celovška cesta 127.
6437

28 do 30 tisoč Din

POSODIM proti vknjižbi na
poslastice in sigurnosti za pri-
merne obresti. Pismena vpra-
šanja na upravo »Slov. Narod-
da« pod »Vknjižba/6440«.

Lična hišica

z nekaj sveta v ljubljanski oko-
lici ali kamniškem okraju SE
KUPLI. — Posredovalci izklju-
čeni. — Ponudbe pod »S/6461«
na upravo »Slov. Naroda«.

Sprejme se UČENEC

z dobrimi šolskimi spričevali s
1. julijem v elektrotehnični ve-
letgovni. Učna doba tri leta ter
se mu da prispevek za hrano in
stanovanje. — Ponudbe na:
»Pošta predel 3«, Celje. 6463

Isče se DRUŽABNIK

s primeren kapitalom v že
dobro vpeljano trgovino v pro-
metnem mestu na Štajerskem.
— Ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Sigurna bodoč-
nost/6287«.

Prodaj pohištvo,

deloma antično, realjano, vložno
(omara, postelja, miza, pi-
salna miza, kredenca, umivalnik
in drugo). Ogleda se na
Rimski cesti št. 10. I. nadst.,
desno, vsak delavnik od 2. do
6. popoldne. 6462

Peter Semko

1. jugoslovanske barvne, iz-
kazne in strojevalne
Ljubljana, Križevniška ulica 7.
Barva lističe kože, katere izdeluje
v najmodernejši garnituri. Pre-
vzema tudi vsa popravila v mo-
derniziranje.

Kontoristinja

z daljšo prakso, večja sloven-
ščina, srbohrvaščine in nemšči-
ne ter knjigovodstva in steno-
grafije SE ISČE ZA TAKOJŠ-
ŠEN NASTOP. Prednost se da
oni, ki bi imela veselje tudi do
prodaje v trgovini elektroteh-
ničnih predmetov. — Ponudbe
z navedbo zahtev in doseda-
njega službovanja pod »Trajna
služba 25—30/6466« na upravo
»Slovenskega Naroda«.

Naprodaj imam več vil,

MALIH IN VELIKIH HIŠ s
prostim stanovanjem in brez
stanovanja, HIŠE Z OBRTJO,
GOSTILNO IN INDUSTRIJ-
SKA PODJETJA, PARCELE,
GOZDOVE, TRGOVINE Z
INVENTARIJEM IN S PRE-
VZETJEM BLAGA, MLINE
IN ZAGE, GRASČINE z
arondiranimi zemljišči v Ljub-
ljani in izven Ljubljane. Ugod-
ne cene in ugodni prodajni po-
goji! — Resni kupci naj se
zglasijo: Hinko Privšek, Ljublja-
na, Miklošičeva cesta št. 18,
I. nadst., poleg sodišča. 6411

Enonadstropna hiša

z vrtom v Ljubljani SE PRO-
DA. V hiši je uvedena gostil-
niška obrt. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 6245

Kupujem KUMNO

V VSAKI MNOŽINI Ponudbe
z vzorci in najnižjo ceno na
LJUDEVIT SIRC, KRANJ.
6347

Britvice,

že rabljene (Gillette, Mem itd.)
SE SPREJEMAJO V ELEK-
TRIČNO BRUSENJE v dro-
geriji »Adria«, Ljubljana, Se-
lenburgova ulica 5. — Zunanja
naročila hitro in točno! 6283

Trstjezastrope

izdeluje in prodaja na debelo in
drobno po najnižjih cenah. Pri
večjih množirah znaten popust.
ANTON STEINER, Ljubljana,
Jeranova ulica 13, Trnovo.

V najem se vzame

GOSTILNA ali RESTAV-
RACIJA takoj ali pozneje
na kakem prometnem kraju.
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 4832

Zaprto
do
31. 6. 1923.
KENDA Mesni trg 17.

Trboveljski premog in drva

Družba ILIRIJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. 2243

Rabljene britvice

gillette, Mem itd. se sprejemajo
v električno brusenje v drogeriji
I. C. KOTAR, Ljubljana, Wolfova
ulica 3. Zunanja naročila se iz-
vršijo hitro in točno. 6113

Gostilničarji pozor!

Večjo množino izvrstnega lju-
bomanskega in haloškega vina
letnika 1922 od 18 do 24 K in
storo letnika 1921 od 32 do 40
kron liter TAKOJ NA PRO-
DAJ. — Gjuro VALJAK,
»Grajka klete, Maribor. 6314

Cele opreme

za neveste, in entlanje
izdeluje točno in solidno novo-
otvorjena izdelovalnica
P. Jančigaj,
Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

trapistovski sir

polnomasten, kg 25 Din, čajno
presno maslo, kg 30 Din,
razpošilja s pošto in železnico
mlekarna Karlo Laznički,
Dežanovac, Slavonija.

Izvanredno popravljani

LOKOMOBILI

promptno sa stanice Zagreb
i Ljubljana

Wolf	HP	Wolf	HP
1908	10/20	1914	62/80
1908	15/25	1920	70/100
1917	20/32	1913	85/120
1912	24/40	1912	100/150
1908	30/50	1909	130/150
1920	40/60	1908	150/200
1921	54/75	1916	350/480

Lanz	HP	Lanz	HP
1912	10/20	1916	50/70
1912	15/25	1921	60/90
1917	20/30	1914	70/110
1918	22/35	1909	85/120
1912	26/42	1913	100/130
1912	34/49	1921	170/235
1914	38/57	1910	260/330

Vrščadi i samohodni lokomobili
svih veličina. — Lokomobilo-
tvo 22, 32 qm. — Jednogiš-
ni tvorničko jamstvo. Prvoraz-
redno generalno popravljani,
savjesno iskušani. — Loženje
svakim gorivom.

Braća Fischer d. d.

Zagreb, Pantovčak 5.

Pozor!

Več otroških vozičkov,
kolesa z gumo

se po ceni prodajo že od 250 Din,
Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

G. F.
Jurasek
Ljubljana
Wolfova ul. 12

Uglašujem ter popravljam
glasovirje in harmonije, Specijalno
strokovno in ceno!

V NAJEM VZAMEM POSESTVO

50 do 80 oravov veliko, event.
tudi več, za daljšo dobo proti
dobri najemini. Posedstvo naj
bi imelo večjo stanovanjsko hi-
šo in gospodarska poslopja, ži-
vi in mrtvi inventar. — Naslov:
Hinko Privšek, Ljubljana, Mi-
klošičeva cesta 18, I. nadstropje
(poleg sodišča). 6412

Martin Zuran

SUHE GOBE

ponudite fordki

KMET & CO.

Ljubljana, Gosposvetska 12.

Lokomotive Prekucniki
Vozički Ploščasti vozovi
Okolesja za poljske železnice

TRACNICE

ter vsakršen drugi material za poljske železnice
TOČNO IN CENOTAKOJ

s skladišča v Ljubljani ali Zagrebu

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Akcionarska družba za saobraćajne in železniške potrebe

Beograd, Zagreb, Subotica, Sarajevo

LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA

ŠTEV. 30.

Termalno kopališče v Laškem

se otvori dne 1. julija 1923.

Najmočnejši in najtoplejši termalni vrelc v Sloveniji.

Kopeli v kabinah in basenu, 18 m dolg, 5 m širok.

Sobe za goste v novourejenem zdraviliščnem domu.

Restavracije in kavarne bo vodil znan strokovnjak.

Park ob Savinji — lepi izprehodi.

Kopališče je oddaljeno 5 minut od kolodvora.

Cene zmerne. Zahtevajte prospekte.

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih
tržiščih inozemstva.

Vstreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prešiče, zajce, fazane, jerebice,
kljunčice, divje race

KUPUJE

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od
oddajnih postaj

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino

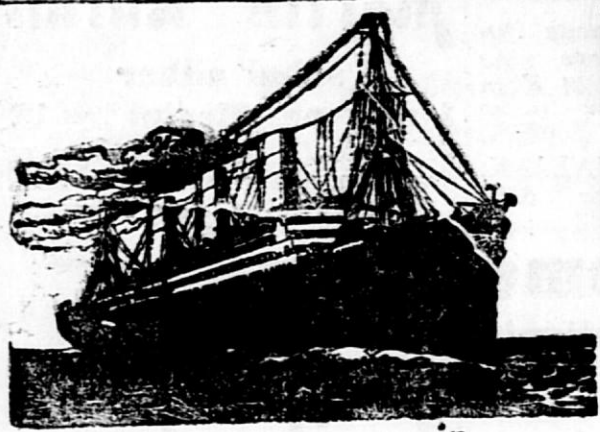
CAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 3. Brzjavlj.: Vajda Cakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

3930

HAMBURG
AMERIKA
LINIJA

UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja

točna pojasnila in prodaja vozne listke.

ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEN.

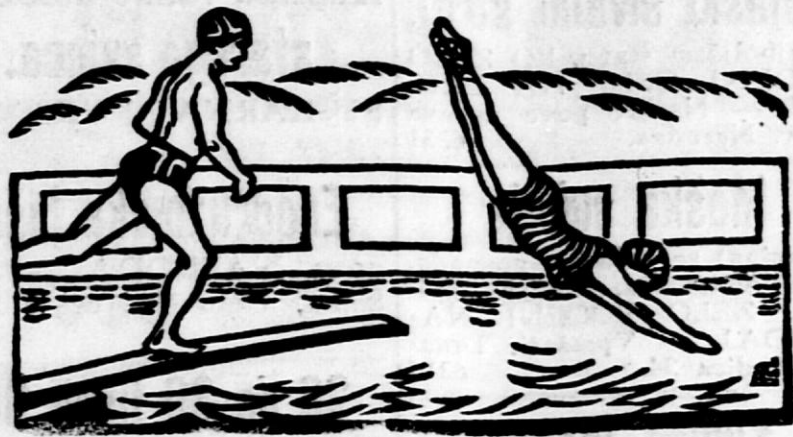
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIĆ Zagreb,

„B“ cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo G.
Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buić Dioklecijanova
obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitoli: Gjorgije J. Dimitri-
jević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek:
Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Različno kopalno perilo za dame in gospode

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

SLAMNIKE

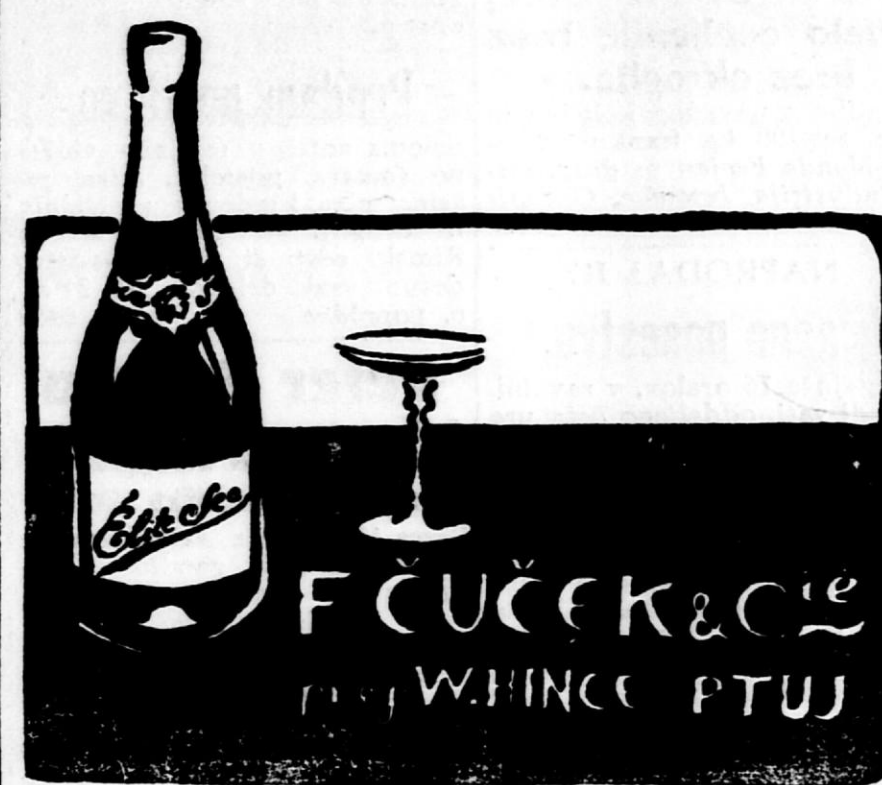
vseh vrst prodaja po

20 % popusta

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ulica 3

Elektrotehnično podjetje **Leop. Tratnik** Elektrotehnično podjetje

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Gradnja kompletnih elektrarn,
daljinovodov.

Inštalacije, strelvodne naprave.
Zaloga motorjev, inštalacijskega
materijala in žarnic.

Lastna izdelava raznih lestencev,
svetilov, svečnikov i. t. d. za
privatno in cerkveno porabo.

Kovinotiskalnica in galvaniza-
cija, zlatenje v ognju.

Zahtevajte proračune!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
pripravlja svoje zaloge
deležnikov in solčal-
kov ter spremlja njih
palič.
Popravila se izvršujejo hitro in solidno.

Vreče,

RABLJENE IN DOBRO
OBRANJENE — KUPIM.
Jos. BAHOVEC, Ljubljana,
Sv. Jakoba trg št. 7. 410

Najstarejša slovenska
plesarska in litarska
delavnica
Ivan Bricej, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerne. 2530

Strešno lepenko prvovrstno
Kontinental (Kontinentalleder) pappe
dobavlja takoj v vsaki množini
najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telefon 513.

Klavirje
uglašuje in
popravlja
solidno
in točno

ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše, Ljubljana
Tržaška c. 45

„Aikadont“
ZOBNA PASTA, USTNA
VOZLA, ZOENI PRAŠEK.

D-bi se povsod.

Glavna zaloga drogerija
A. KANC, Ljubljana. 2964

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni
klepar. Inštalacije vedovodov,
naprave strelvodov. Kopališče in kosezne naprave
Izdelovanje posod iz pločevine za
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Velika zaloga
porcelana.
Emajlirana in luksuzna
posoda.

Priporoča se

Ana Kus 3577

Ljubljana, Resijeva cesta 4.

Anton Steiner
mestni tesarski mojster
v Ljubljani

prevzame vsakovrstna tesarska
dela, kakor strešne stole, kupole,
stolpe, mostove, vrtno ulice itd.
Parna žaga z vsemi stroji za ob-
delovanje lesa. 1141

Rabljene
jutaste vreče
za moko

85 kg vsebujoče, in za otrobe 50 kg
vsebujoče, dobre, čiste in brez-
luknjaste kupi **Vinko Majdič**,
valjični mlin, Kranj. 6000

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z. tovarna v Ste-
bu pošta Domžale.
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vatevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.
Sprejemanje v arde.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

Ljubljana,

Bohoričeva ulica 20

Med dobrim najboljšim!

Pfaff Puch

Silvalni stroji, vozna kolesa
za različni
rodovno in obrt novi modeli

Garancija za vse blago. Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGNACIJ VOK
LJUBLJANA NOVO MESTO

Zahtevajte ponudbo!
Papir za debelo. Tvorilna zaloga.

Ovojni papir

(papir za pakovanje)

vseh vrst, dalje tiskovni, konceptni, pisarniški, risalni

papir i. t. d.

po tverniški ceni vedno v zalogi.

Glavna zaloga:

ABADIE cigaretnega papirja

A. LAMPRET

LJUBLJANA Krekov trg 10. Telefon 247.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Bogato skladišče moških, ženskih in
otroških čevljev iz telečjega boksa
v oseh bojah, govejega boksa
in rjavu krovine.

SOLIDNO DELO! NIZKE CENE!

Staroznana solidna trdnica

FR. STUPICA, Ljubljana

trgovina z železnino, poljedeljskimi stroji
in zaloga razstreljiv

IMA STALNO V

ZALOGI

VSE

POTREBŠČINE

ZA

KMETOVALCE

OBRTNIKE

STAVBENIKE

INDUSTRIJCE

in ind.

SLAVENSKA BANKA D. D., ZAGREB.

PODRUŽNICA:

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Delniška glavica Din 50.000.000 in rezerva preko Din 12.040.000.

Vloge čez Din 125.000.000—.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Du-
brovnik, Gornja Radgona, Kranj,
Maribor, Murska Sobota, Osi-
jek, Sarajevo, Sombor,
Sušak, Sibenik, Šabac,
Velikovec, Vršac.

Ekpoziture:

Jesenice, Rogaška Slatina (sezonska),
Skofja Loka.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana, Jugosla-
venska industrijska banka d. d.,
Split, Balkan Bank r. t., Buda-
pest, Vaczi utca 35, Bank-
haus Milan Robert
Alexander, Wien I.
Augustiner-
strasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

„Svetla“

Telefon št. 588 **d. d. LJUBLJANA**

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2 HILŠERJEVA UL 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20 MESTNI TRG 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumastih obrobov,
pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi,
auto-delov in vsakovrstnega
auto-materijala.

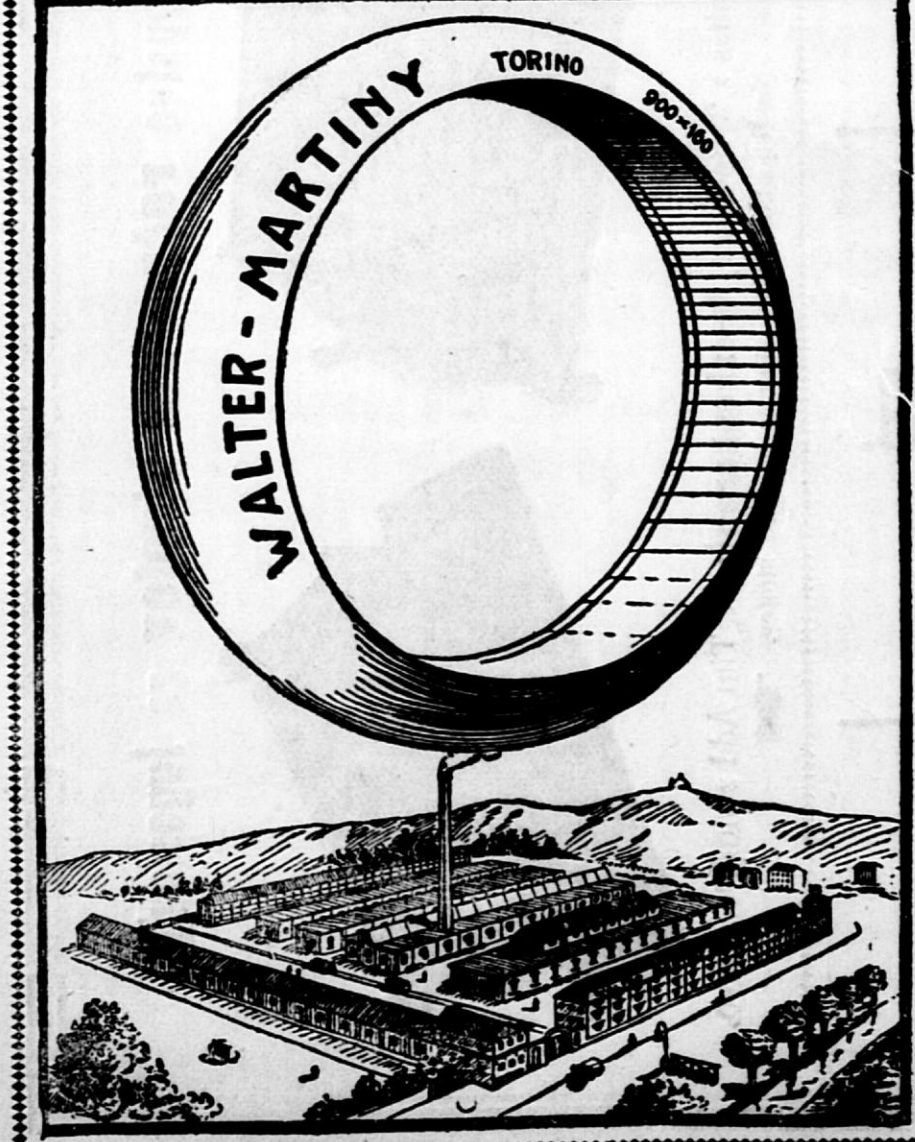
Na razpolago

stikalnica za montiranje polnogumastih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Soliden in točen posrežba. Cene brez konkurence.

Socijalna slika iz Prekmurja.

Prekmurje spada med najbolj obiljane kraje Slovenije. Ta obilnost se obsega tem bolj, ker del prekmurjski kmeti ljubijo svoj veliki ljubljani do zemlje — za vsak centimeter grude se pravda do zadnje stopnje — posestvo med svoje otroke brez gospodarskega smisla na nevrejeto majhne dele, na katerih so sicer nove družine pod streho, kjer razvijajo veliko plodovitost, a na njih ne morejo ne živeti ne umreti. Le ob avstrijski in deloma madžarski meji so smotnejši gospodarji, ki se upirajo delitvi gospodarstva, zato se boje preveč dece. Tu je polno zakonskih parov s samo dvema otrokoma, od katerih ostane eden na domačiji, druga pa izplačajo gospodarski moči primerno.

Ta gosta naseljenost je vzrok, da ne morejo najti Prekmurci doma ne dela ne jela. Za Belokranjino se seli od vseh slovenskih krajev v Ameriko največ ljudi iz Prekmurja. Skoro vse v zadnjem času sezidane lične prekmurske hiše so zgrajene s ameriškimi denarji. Dolar je danes v Prekmurju enako plačilno sredstvo, kot je bil pred vojno zlat na Balkanu južno od Sarajeva, ko si sklenili lahko kako večjo in boljšo kupčijo le, če si plačali najmanj polovico v zlatu. Tako je zdaj v Prekmurju s dolarjem.

Ker pa ne more vsak, ki bi hotel, v Ameriko, si morajo iskati zaslужba drugod. Pri malo razviti obrti v Prekmurju, ne prihajajo Prekmurci kot obrtni delavci skoro nič v poštev, ampak samo kot navadni delavci, največ kot poljski delavci. Poljskega dela si iščejo po Slavoniji, Banatu, Vojvodini, skratka povsod na našem jugu, kjer ga morejo dobiti, in na Madžarskem. Odkar se pa izvaja v naši državi agrarna reforma in so veleposelstva razkosana ter leže deloma neobdelana, je za poljske delavce težko. Tako pomenja agrarna reforma v delavskem vprašanju zlo, kakor je tudi v drugem oziru nesocialna, dasi jo je poročili vsaj v glavnem socijalni oziru. S tem namreč, da se razdeljuje zemlja med revne sloje v kosi po dva ali tri pluge, se omenjenim ljudem, ki so skoro brez izjeme brez sredstev za nakup poljskega orodja in njimaj deloma niti veselja niti volje za poljsko delo, ne pomaga dosti. S to zemljo se le privežejo na grudo, kjer se jim slabše godi, kot bi se jim v tovarni, ali se jim je prej pri veleposelstvih, ki jim je skrbel za stredo, hrano in obleko. Sedanj način izvedbe naše agrarne reforme pomanjšuje pač našo proizvodnjo in s tem veljavo našega dinarja, ne pomanjšuje pa socijalne nevolje, tudi če ne upoštevamo tega, da se steka glavni dobiček agrarne reforme v banke, da se nabira torej dohodek naše zemlje odslej v tem tujem žepu kot se je preje.

Iz Prekmurja išče letno šestmesečne poljskega dela izven svojega doma okrog 8000 ljudi, torej skoro desetina vsega prebivalstva. Za krajšo dobo, t. j. za 2-4 mesece, jih je pa še več na razpolago. Od teh jih je dobilo letos delo okrog 6000, in sicer na Madžarskem približno 2700, ostali so se razkropili po našem jugu. Državno dobro Belje samo jih je sprejelo do 1600.

Delo za te ljudi iščejo pozimi tako zvani palirji ali gazde, kakršnih ima vsaj po enega skoro vsaka večja prekmurska vas. Ti so nekoliko podjetnejši in razbortnejši posestniki, ki razpolagajo s primeren denarni vsoto. Ko se vozijo namreč pred pomladjo po krajih, kjer pričakujejo delo, potrošijo čisto iz svojega 2500—3500 dinarjev. Če dobe delo, pridejo sicer na svoj račun, vendar si niso tega sigurni v današnjih dneh malega povpraševanja po večjem številu poljskih delavcev. Pred vojno so bili ti palirji veliki gospodje kot neomejeni gospodarji ubogih množic, ki so iskale dela, izkoriščali, odtrali in goljufali so jih, kakor se jim je zljubilo. Marsikak palir si je prabil kot gljivka tuje krvi lepo premoženje. Dandanes je tako postopanje nemogoče, ker zahteva naša država, da je razmerje med delodajalcem, palirjem in delavcem po javni pogodbi ureljeno.

Prekmurjski poljski delavci se dele v dva razreda. Pod 16. letom se ne sprejme nikdo na delo. En razred, t. j. drugi, tvori jo vse ženske in moški do 18. leta, v prvem razredu pa so moški od 18. leta dalje. Plača se ravna po razredih in je v malih razlikah povsod enaka. Na Madžarskem dobivajo prvorazredniki mesečno okrog 3000 madžarskih kron, drugorazredniki 2500 poleg prispevka za hrano in poleg opla. Pri nas dobivajo v denarju nekaj manj, zato ima pa naš denar večjo vrednost, medtem ko ne ostane na Madžarskem delavcem od denarne plače nič, ker jo porabijo moški prav lahko za tobak, ženske pa za milo.

Se najboljše plačuje delavce državno dobro Belje. Tu dobivajo prvorazredniki za vsak delovni dan v aprilu, maju, septembru, oktobru in novembru po 20 Din. v juniju, juliju in avgustu pa 25 dinarjev. Delovni čas traja od solnečne vzhoda do zahoda s polurnim odmorom pri zajutruku in pri lučju ter z eno in polurnim pri obedu. Za hrano dobiva vsak delavec na mesec: 24 kg krušne in 10 kg pšenične moke, 12 kg krompirja, 2 kg fižola, 2 kg mesa, 2 kg masti ali slanice, 1 kg zelja, 1 kg soli, 1 liter jeshja in tedensko 1½ liter mleka, za ostale jedilne ali kuhinske drobnarije (poper itd.) pa 10 dinarjev na mesec.

Skoro prav toliko v hrani dobivajo delavci pri drugih posestnikih pri nas in na Madžarskem. Tu dobivajo za kuhinjsko drobnarijo 40—50 madžarskih kron.

*) Pod Madžarsko je bila v Soboti pletarska šola, ki dobro uspeva, saj ima Prekmurje vsled svojih močvirnih tal zelo veliko šibla. Zdj se se naši referenti zagrizli v razne, našim kmečkim razmeram neprimerne tipe in ljudje se čudijo, zakaj imajo več ljudskih šol pod raznimi imeni,

Palirji odvedejo delavce na delo v skupinah po 20—100. Prvi odidejo v začetku aprila ali koncem marca; vračajo se različno, za kolikšno dobo so se pač pogodili. Zadnji pridejo domov koncem oktobra ali v začetku novembra, torej s končanim poljskim delom. Prvo delo, ki jih čaka, je plevljenje, za tem prva in druga kop ter redčenje sladkorne repe in njena glavna kop. Nato pride košnja, žetva, mlava, bratva, sploh pospravljanje pridelkov. Delavci odhajajo torej na repo, košnjo, žetvo, mlavo in bratvo. Kose in srpe ter cepce si vzamejo s seboj.

Voznjo od prve domače železniške postaje do zadnje pred imanjem delodajalca jim plača tja in nazaj. Razen tega jim da tudi malo odškodnino za prevoz priljage od doma do železniške postaje in pri povrnitvi od postaje do doma. Ta odškodnina znaša za osebo 15—25 dinarjev. Plačajo se jim tudi prevozni stroški za zaslужeno silje, in to navadno do Murske Sobotice ali do Doline Lendave.

Na žitu pa zaslужijo na Madžarskem in pri nas prvorazredniki 500—600 kg, drugorazredniki 350—400 kg.

Nekatera imanja oddajajo delavcem delo tudi v kosi. Plačujejo jim pri obdelovanju sladkorne repe za redčenje in glavno kopanje okrog 200 Din. za bratvo pa 500 Din od jutra. Za košnjo trave ali detelje dobe od jutra le 60 Din. Za žetev in pospravljanje raznih žit se jim plača v žitu samem, n.p. za žetev pšenice, jedmena ali ovsu 60—70 kg. Državno imanje Belle gre pogodbenim akordnim delavcem celo toliko na roko, da jim proda za slučaj da bi si prislужili moški manj kot 600 kg, ženske pa manj kot 400 kg, razliko med dejanskimi prislужenim žitom in to omenjeno množico za 30% pod dnevno ceno. Kot ta velja cena na novosadski borzi v septembru vsakega leta, vendar pa velja kot najvišja cena za 100 kg pri pšenici 200 Din, pri koruzi 150 Din. Omenjeno razliko jim pokrije namreč na polovico s pšenico, na polovico pa s kuruzo.

Delavci dobivajo poleg tega od delodajalca brezplačno tudi stanovanje, najpo- trebnejše kuhinjsko orodje in posodje, kurivo ter svečavo. Pri stanovanju si seveda ne smemo misliti kakih udobnih sob. Nastanjeni so pod kozolci, v hlevih ali si pa prirede tudi kar na polju za sijo prenočišča. Da je taka nastanitev škodljiva v zdravstvenem in pravem oziru, je jasno. Baš te delavske razmere so krive, da je v Prekmurju v tolik meri razširjena egiptovska očesna bolezen. Kar ozdravijo zdravniki čez zimo, to oboli zopet poleti, ko stanejo ljudje na tesnem, v prahu in nesnagi, ker se za snago pri poljskem delavcu še nihče ne briga. Da so izpodkopane le te razmere tudi pravosti pri Prekmurcih, vidi lahko vsakdo, kdor jih ne gleda s preveliko pesniško ali rodoljubno navdušenostjo. Prav članki, spočeti skozi očali slepega domoljublja, so utrdili pri nas marsikako krivo naziranje o Prekmurcih, tako n. p. njihovi poštenosti, marljivosti in nadarjenosti, kar se vse razblini pred treznim očesom.

Izmed sebe si izberejo delavci za vsakih 20—30 glav kuharja ali kuharico. Ti imajo enako plačo kot prvorazredniki in dobivajo v silju za vso delovno dobo 400 kg pšenice. Plačo pa dobivajo tudi za nedelje in praznike ter za dneve, ko drugi počivajo, n. p. radi vremenskih neprilic.

Nadzorstvo nad hrano ima palir. Temu ni treba, da bi bil stalno pri delavcih. Za to so nadzorniki, pazniki ali »šmajs-tri«, kakor jih imenujejo Prekmurci po domače. Palir nadzoruje vse delavce, ki jih je pripeljal, nadzorniki pa so za vsakih 30—50 delavcev. Palir ima dnevne plače 20—24 dinarjev poleg 1000—1500 kg pšenice za delovno dobo. Poleg brezplačne hrane dobiva tudi pol litra mleka na dan. Nadzorniki imajo večjo plačo, t. j. 25—30 dinarjev na dan, a dobe samo 800—1000 kg pšenice. Plačo v denarju dobivajo palirji iz nadzorniki vsak dan, naj je svetek ali peket, naj se dela ali ne.

Palir je vedno na najboljem. Ako bi vsled pomanjkanja dela ali kakih drugih vzrokov ne mogel kriti svojih stroškov pri iskanju dela, mu povrnejo to delavci. Včasih je pobiral od vsakega para delavcev po 50 kg žita; če je pa bila letina slabša, po 50 kron mesečno. Zato pa imajo palir delavcem za izvršitev pogodbe.

Za slučaj bolezni za delavce različno poskrbljeno. Najboljši delodajalci jim plačajo vse prejemke, ako ne traja bolezen več kot osem dni, po preteku teh jim pa odpade plača v gotovini, ostane jim za nekaj časa le še hrana, stanovanje in lečenje.

Delavci se morajo zavezati, da bodo skrbno čuvali vse izročene jim predmete in da bodo vsako zlobo škodo povrnil. Vsa dela morajo opravljati po želji delodajalca točno in marljivo. Svoim nadzornikom so dolžni brezpogojno pokorščino. Kdor bi kalil red, pijančeval in netil prepir in nezadovoljstvo, tega odlovi brez pravice do brezplačne vožnje do doma. Stroge pogodbe imajo celo delodajalci. Mora plačati tak delavec vse stroške, ki bi jih imelo imanje za namestitvijo drugega delavca na njegovo mesto.

Pri posredovanju dela po državi borzi dela ima ta celo pravo tožiti vsakega delavca za odškodnino 50 Din, ako bi izostal pri skupnem odhodu delavcev brez tehtnega vzroka, odnosno če ni javil svojega premisleka vsaj 14 dni prej omenjeni borzi.

Ta stroga določila so potrebna, kajti Prekmurec je sicer dober in povsod iskan delavec, toda prebrisan in zvit je, da je treba nanj ostro paziti. To velja zlasti za mlajše delavske delavce.

S tako prislужenim denarjem in žitom se vrne Prekmurec pod domačo streho. Za zimo je za silo preskrbljen. Ko se pa začne topiti sneg, zre s skrbjo po svojih ravnih cestah, ali za zopet popeljeje do grenkega kruha izven domačih logov. Ravne so te ceste in samo v tujino kažejo pot. Nikjer ob njih ni očrnelih dimnikov, ki bi

kot mejniki prekinili te čudno dolge črte in zastavili ob sebi korak onih, ki jih ne morejo rediti domače niže. Pogoj za industrijo so sicer, a nikogar ni, ki bi jih izpolnil, pač pa jih ubija deloma naša uprava sama.

Priseljenci in priseljeniške oblasti.

Bolniška oskrba za prihajajoče priseljenice. New York (Jugoslav. oddel. F. L. I. S.) Priseljeniška oblast Združenih držav nimajo bolnišnico na razpolago v vseh pristaniščih, pač pa se v poglavitem pristanišču za priseljevanje — v New Yorku — nahaja na Ellis Islandu bolnišnica, moderno opremljena in prostorna bolnišnica, v katero postavljajo vse novodošle izemce, trpeče na kakoli bolezni, v svrhu opazovanja ali lečenja.

Bolnišnica na Ellis Islandu ima 650 postelj in je razdeljena v dva dela: v splošno bolnišnico in v bolnišnico za ne-lezljive bolezni. Tekom fiskalnega leta 1922 je ta bolnišnica oskrbovala 10.353 priseljenec, povprečno 384 pacientov na dan. Streglo je petnaest zdravnikov in kirurgov in kakih štirideset bolničark. V službi bolnišnice se nahajajo tudi posebni uposlenci, govoreči razne tuje jezike. Bolnišnica je opremljena z laboratorijem, sobo za operacije in v vsem zdravniškimi potrebščinami. Okrevaljoči pacienti imajo na razpolago zabavišče in čitalnico. Tukaj sprejemajo pacienti obiskujoče sorodnike ali prijatelje. Ob nedeljah je preskrbljeno za božjo službo. Za razvedrilo onih pacientov, pri katerih treba dolgega okrevanja, so uvedli razne vrste lahkega rokodelstva, kot košarjenje, usnarjanje, lesorezbo itd. Otrokom se daje pouk. Od vseh bolniških slučajev tekem l. 1922 je 7223 priseljenec zapustilo bolnišnico ozdravljenih in 948 iz-boljšanih. 1885 se ni izboljšalo in 86 jih je umrlo. 191 je bilo še vedno v bolnišnici koncem leta.

Tekom leta 1922 so zdravniki na Ellis Island pregledali 282.220 priseljenec; pri 16.789 ali 6% izmed teh so našli kako bolezen ali telesno hibo. Od teh so 9762 od-kazali v bolnišnico za lečenje ali opazo-vanje. Drugi slučajji so se tikali manjših bo-lezni ali stalnega pohabljenja, kot je zgruba noge, gluhost itd., v katerih slučajih ni bilo treba poslati dotičnika v bolnišni-co. Izmed vseh 16.789 zgoraj omenjenih priseljenec in (dodavši 458 bolnikov ali pohabljenec, katerih slučaj je še visel iz prejšnjega leta) so priseljeniške oblasti končno pripustile v zemljo 16.094, in le 1015 je bilo deportiranih.

Največ priseljenec, pregledanih od zdravnikov, je imelo take bolezni ali teles-ne hiše, ki bi otežkočale njihov zaslужek v tej zemlji. Od 16.789 priseljenec, spozna-nih za bolne ali pohabljenec tekem l. 1922, je 11.278 spadalo k tej skupini in 4887 je imelo kako manjšo bolezen ali telesno hi-bo. Ti izemci ostanejo v bolnišnici, dok-ler ne ozdravijo, na kar jih bolnišnična uprava izroči rednim priseljeniškim in-spek-torjem za pregled, ali pa se njihov slučaj izroči v rešitev odboru v poseb. preiskavo (Board of Special Inquiry). Ta razsodi na podlagi zdravniškega poročila, da li so bo-lezen ali telesna hiba in vse okoliščine take vrste, da treba izključiti izemca, ker bi utegnil pasti na breme javnega dobrodel-stva (likely to become a public charge).

Od ostalih bolnih priseljenec tekem l. 1922 so zdravniki pri 134 ugotovili um-obolnost ali slaboumnost, padavico ali tu-berkulozo, in 490 je imelo kako nalezljivo bolezen, kot so trakoma, favus, sifilis ali kapavica. Vsi ti bolniki so izrečno izklju-čeni iz Združenih držav in praviloma ne morejo biti pripuščeni pod nobenim pog-ojem: oni utegnejo biti deportirani takoj brez nikake pravice do prizva. Potniki s takimi boleznimi utegnejo biti postavljeni v bolnišnico do časa deportacije, ali nihče zmed njih ni upravičen do zdravniške oskr-be v svrhu ozdravljenja, tako, da bi mo-gel biti kasneje pripuščeni v Združene dr-žave. Redna zdravniška oskrba se preskr-bi le v izrednih slučajih, ako je Sekretar Dela mnenja, da bi odkrivanje zdravniške oskrbe bilo nečloveško in bi povzročilo iz-redne muke in trpljenje. Zdravljenje se do-voli le v slučajih, navadno v slučaju otrok, prihajajočih k staršem ali sorodnikom v tej deželi. Ako je bil izemec izključen radi kake bolezni pa hoče prosiiti, da se mu do-voli zdravljenje v bolnišnici, mora vložiti prošnjo takoj, vsaj tekem 48 ur potem, ko so dognali, da ima tako izključujočo bo-lezen. Drugače ga deportirajo takoj.

Zakon pa določa izjeme v slučaju vrst priseljenec, žena ali mladoletnih otrok, prihajajočih k izemcem, ki se ne nastanijo v Združenih državah. Ti niso takoj de-portirani, ako se ugotovi, da imajo kako nalezljivo bolezen, marveč jih obdržijo v bolnišnici, dokler se ne ugotovi, da-li je bo-lezen lahko ozdravljiva oziroma da-li se jim more dovoliti, da se izkrajajo brez ne-varnosti za druge osebe. Ako se ugotovi, da bi se lahko izkrajali brez nevarnosti, se jim dovoli vstop v zemljo, pod pogojem, da drugače odgovarjajo priseljeniškim predpisom. Ako se ugotovi, da je njihova bolezen lahko ozdravljiva, in je oče ozi-ro-ma soproj ali kaka druga odgovorna o-seba pripravljena plačati za zdravljenje, po-tem se jim dovoli redna zdravniška oskrba v svrhu ozdravljenja. Ko so ozdravljeni, se jim dovoli vstop v zemljo, ako je druga-če vse v redu. Ako je soproj oziroma oče do-tičnega bolnika ameriški državljan, potem velja sama plačilo stroške za zdravniško oskrbo, ako on sam ne more.

Prošnje za bolnišnično oskrbo (hospi-tal treatment) treba — kakor rečeno — vložiti takoj tekem 48 ur. potem ko so zdravniki dognali bolezen, radi katere bi morali izključiti dotičnega priseljenca. Prošnje treba poslati na Sekretarija Dela. V slučaju žene in otrok naturaliziranih dr-žavljanov in tukaj nastanjenih izemcem, treba v prošnji dokazati, da dotičnik ali

kdo drugi mesto njeja lahko plača bolniš-niško oskrbo tekem 60 dni in položiti je treba takoj varščino v znesku 300 dolar-jev. Najmanj petnaest dni pred potekom šestdesetdnevnega roka treba vložiti po-trebno varščino za dodatno tridesetdnev-no oskrbo, in tako dalje za nadaljne roke, dokler ni bolnik popolnoma ozdravljen. Treba tudi garantirati z bondom zadostne svote za povratno vožnjo v starj kraj, za slučaj da bi bilo končno treba deportirati dotičnega izemca. V slučaju žene ali otroka naturaliziranega državljana treba dokazati državljanstvo potom priložite drugega papirja. V slučaju tukaj nastanje-nega izemca, treba dokazati, da je do-tičnik zares ostavil svoje bivališče v star-em kraju in se nastanil v Združenih dr-žavah.

Ako se novodošli izemec ob svojem prihodu v ameriško pristanišče nahaja v takem zdravstvenem stanju, da je takojš-nja bolnišniška oskrba potrebna že iz hu-manitarnih ozir, se mu taka oskrba ni-koli ne odreka.

O reparacijskem problemu.

Docela napačno je stališče onih, ki meni-jo, da se z reparacijskim vprašanjem pri nas preveč sili v javnost, češ, da se tem brigamo za stvari, ki — senas neposred-no malo ali pa nič ne tičejo. Na prvi pogled je ta trditve v gotovem oziru upravičena, kajti naš delež je v primeri s solidnimi vsotami, ki jih zahteva antanta, tako nezna-ten in povrhu še tako problematičen, da to vprašanje z gospodarskega stališča za nas res ni načelne važnosti. Tako, kakor stoji stvari sedaj, še daleč nismo sigurni, da bomo res dobili, kar se nam obeta in končno bi bilo tudi nespametno čakati s prekrizanimi rokami, kdaj nam tuje države z denarnimi in drugimi datjavami pripo-morejo premagati gospodarsko krizo. Bolj kakor kdaj poprej smo navezani baš sedaj ko vlada povsod finančna onemoglost, na lastne moči, na domačo industrijo, zlasti pa na poljedelstvo in živinorejo, ki mora biti glavni vir naših dohodkov tako, da so za sedaj še v zraku višee reparacijske vsote za naše narodno gospodarstvo le podrejenega značaja. Ker so pa reparacije tesno zvezane s splošnim mednarodnim položajem in je vprašanje evropskega mira in napredka v veliki meri odvisno od po-volnosti ali nepovolnosti izida tega povol-nega dvoboja, je popolnoma razumljivo, da se mora zanimati zanj tudi širši javnost, v prvi vrsti pa seveda oni misleči krogi, ki lahko v tej ali oni smeri vplivajo na svo-je vlade. Da do danes ta živa skeleča rana na mednarodnem telesu še ni zaležena, je brzokone največ krivo dejstvo, da javnost smatra tozadevna pogajanja kot nekako ka-bineto igrjo diplomatov, ki z zunanjim svetom ni v nikakrj vezi. V resnici pa je stvar čisto drugačnja in Porurje je ono drugo ne-krvavo bojišče, kjer se bo odločila usoda množih evropskih držav. Zasedeno nemško ozemlje je danes sicer še miruotoj ognjenik ki pa lahko nepričakovano izbruhne in pov-zroči dalekosežne mednarodne zapletitja. Če bi javnost v zadostni meri vplivala na odločujoče čimtelce zlasti v onih državah, ki imajo pri tem glavno besedo, je verjet-no da bi bil ta ali oni način sporazuma že dosežen. Tako pa po dolgotrajni naporni in dragi okupaciji, po vseh ponudbah, po-sredovanjih in pogajanjih vidimo, da stoji reparacijski problem še vedno na mrtvi točki in da končnoveljavne rešitve še ni pričakovati.

Pri presoianju gospodarskega konflikta med državami velike antante in Nemčije moramo izhajati vedno iz temeljne predpo-stavke, da je ugoditev zavazniškim zahte-vam v polni meri in v sedanjih razmerah od nemške strani fizično nemogoča. Največ kar lahko Nemčija stori, je to da se nače-loma zaveže, da bo povrnila prizadetim dr-žavam škodo. Ta načelna obveza ali od-škodnina na papirju pa seveda ne more zadovoljiti zavazniških držav. Ki jih go-spodarski položaji sili, da nemudoma pol-ščejo realna sredstva, s katerimi bi bilo mogoče vsaj deloma sanirati svoje slabe finančne razmere. Zato je tudi razumljivo, da Francija in Belgija trdovratno vztraja-ta na svojih prvotni zahtevi in da prva ka-kor druga neče umakniti okupacijskih čet iz Porurja dotle, dokler Nemčija ne poseže v državno blaginjo in ne plača v gotovini ali blagu svojega dolga. Ker pa je ta blaga-na za take vsote preveč siromasna, je tre-ba napeti druge strune, ki že sedaj odme-va jo v obliki komunističnih izredov, nez-nošne dragine, rapidnega padanja marke, splošnega pomanjkanja in drugih znakov notranje bolezni državnega mehanizma. In kolikor bolj bodo zavazniške države pri-skale na to struno, toliko bolj glasno bo pela in če pravočasno ne odnehajo, se la-hko niena pesem izpremeni v bučeče akorde revulucije meščanske vojne in mre-bitnega revolucionalnega gibanja v večjem obsegu. To nevarnost slutj oprezna angle-ska diplomacija, ki skuša na vse načine spraviti problem s sveta mirnim potom. Toda nieno prizadevanje je brezuspešno in vzel se zapleta čim dalje bolj.

Prva nemška ponudba je ostala brez učinka. Zavazniki niso našli v nji tega, kar jim je najbolj potrebno namreč gotovine in blaga, ki ga krvavo potrebujejo za vzpo-stavitev lastnega blagostanja. Sedaj prihaja Nemčija na dan z drugo ponudbo, ki je sicer nekoliko drugače stilizirana bolj gib-na, obsežna in popustljiva, ki pa se v bi-stvu le malo razlikuje od prve. Nemška vlada obeta da bo plačala, pripravljena je to obljubo podpreti z važnimi izpremba-bi v splošni gospodarski politiki, kakor izrednim obdačenjem trgovskih in obrtni-ških krogov, z novimi monopolni in razni-mi drugim garancijami, toda o tem, kar je poglavito, še vedno molči. O definitivni reparacijski svoti in plačilu kot takem ne omenja nota niti besede. In v tej sicer ute-meljeni in neizbežni vzletit največja na-paka njene druge note, ki bo brzokone pov-zročila isti učinek kakor prva. Kaj pomeni za francosko in belgijsko gospodarstvo go-

druga milijarda zlatih mark, ki jo predlaga Nemčija kot letni obrok? Kaplja v morje. In kako naj sprejemajo prizadete države to gospodarski lek po eno kapljo skozi 35 let, ko pa potrebujejo radikalnega zdravlila takoj? Končno ne smemo prezeht je enega pomisleka, ki govori za to, da je nova nota že vnaprej obsojena na neuspeh. Kdo ga-rantira antanti, da bo res dobila obljublje-no vsoto? V 35 letih se položaj lahko de-setkrat izpremeni v prid Nemčije tako, da ji ne bo treba več misliti o vojni odškod-nini. Iz navedenega sledi, da bo treba iz-mučnega položaja iskati drugega izhoda. Re-paracijski problem ni problem dveh ali treh najbolj zainteresiranih držav, marveč kot glavni motiv povojne disharmonije in na-lražnejših potežkov v mednarodni politi-ki spada pred forum vseh evropskih na-rodov in mora biti rešen v evropskem, če ne v svetovnem okviru. Kajti če dose-danja zavazniška politika prisliti nemški narod seči po skrajnih sredstvih, bo ogro-žen v prvi vrsti evropski mir in splošna politična konstelacija, kar seveda ne more biti irelevantno nobeni niti najmanjši po-vojni nastali državi. V interesu celokupne evropske javnosti bi bilo želeli, da repa-racijski spor čim prej preide iz področja neposredno prizadetih sovražnih strank pred mednarodno razsodišče, ki naj bi te-meljitno pretehtalo vse okoliščine in v skla-du s dejanskimi razmerami izreкло to ali ono odločilno sodbo. Inicijativo za ta korak bi moralo dati Društvo narodov, ki pa za-ligob v tem slučaju preveč molči in ni še dokazalo, da je kos svoji vzvišeni nalogi. Skrb za lastno kožo pa nalaga tudi vsem drugim državam dolžnost, da aktivno po-sežejo v ta konflikt, kajti dokler bodo mi-ro gledale, kako se na zapadu sistematično kopičijo črni oblaki, bo neprestano visela nad Evropo nevarnost nove nevihte. Le da-lekosežna mednarodna akcija lahko to ne-varnost odstrani.

Razgled po slovenskem svetu.

— Vest iz Rusije. Buharin je govoril na javnem shodu v tovarni »Boliševik« o verskem problemu. Izjavil je, da je cerkvena fronta sedaj najbolj opasna sovjet-ski vladi, kajti borba proti prebivalstvu, ki pod krinko cerkvene reakcije spretno skriva svoje sovraštvo napram obstoječemu družabnemu redu, je zelo težka. Treba je priznati, da mnogi sloji naroda ne bodo kar tako odpadli od vere, marveč se bodo skušali združiti pod praporjem cerkve. Se-danja borba za cerkev je samo zamaskirana borba za staro cerkev in carizem, ki ima zelo mnogo pristašev. Po poročilih črezvičajke prehaja ta odpor proti živi cerkvi med ljudstvom na nevarno, pone-kod celo krvavo polje. Zadnja mobilizacija komunistov in komunistične mladine je omogočila, da je vlada poslala na to fronto do 14 tisoč preizkušenih borcev. Buharin je tudi podrobno omenil nedavni cerkveni koncil v Moskvi. Po njegovem mnenju ta koncil ni zadovoljil sovjetske vlade. Pri-padniki žive cerkve ne uživajo zaupanja in spoštovanja med vernim ljudstvom, ki jih smatra le za odpadnike in krivoverce. Končno je dejal, da je treba vse cerkve na sovjetskih tleh podreti do tal in da je tre-ba borbo proti cerkvi prepustiti poglavar-ju črezvičajke Dzeržinskemu. — »Kras-naja Gazeta« probuje nekaj podatkov o številu nezaposlenih v Petrogradu. Po uradni sovjetski statistiki se je njih število v zadnjem času zvišalo za 200 tisoč. Na prvem mestu med nezaposlenimi so navad-ni delavci (75%). Tem slede sovjetski in privatni uslužbenci, ki tvorijo 50%. Mno-go nezaposlenih je tudi med umetniki in li-terati. Radi predstoječe smrti Ljlenaa se je komunistična stranka razdelila na tri skupine. Prvo vodijo Kamenjev, Rykov, Lunarski in Kalinin. To so takozvani evolucionisti, ki bi se radi sčasoma povr-nili k buržuazni republiki. Središče tvori skupina okrog Larina, Čicerina, Krasina in Litvinova. O teh govore, da se za politič-ne probleme ne brigajo tako, kakor za last-no blagostanje. Leva skupina pod vo-dstvom Trockea, Apfelbaum, Džugašvilja, Radeka in Buharina pa tvori čistokrv-ne boljševike ali ekstremiste. Ta skupina vztraja dosledno na komunističnih načelih in računa v slučaju potrebe s pomočjo rde-če armade. Vse te struje se sedaj bore za komisarske portfelje, ki so deloma že raz-deljeni. Nezasedeno je samo še mesto vo-jnega in zunanega komisarja in za ta dva portfelja se sedaj bore še bolj energično kakor v parlamentarnih državah. Sovjet-ska vlada kaj rada prireja razne ankete in ljudsko štetje. Radi morejo razširjena tu-berkuloze med delavstvom je vlada odre-dila zdravniško preiskavo, ki je dognala, da na 100 delavcev-komunistov odpade 22 tu-berkuloznih, na 10 delavcev, ki niso v stranki, pa samo 5. »Pravda« ob tej priliki piše: Vsem je znano, kako so se komunisti tekem 6 let revolucije izmuzli. Naše živ-ljensko vprašanje je remont komunistov. Centralni črezvičajki (GOMU) pravi ljudstvo: »Gospod, usmili se pokojnih!«. To je edini sovjetski urad, ki izvrstno in precizno funk-cionira. Po lastni statistiki je ta aparat strohvalode preteljal do sedaj 1.700 tisoč oseb. Črezvičajke je nekaka država zase, kajti nihče je ne sme kritizirati ali nadzi-rati. Počenja lahko kar hoče, vlada ji ne dala neomejeno moč.

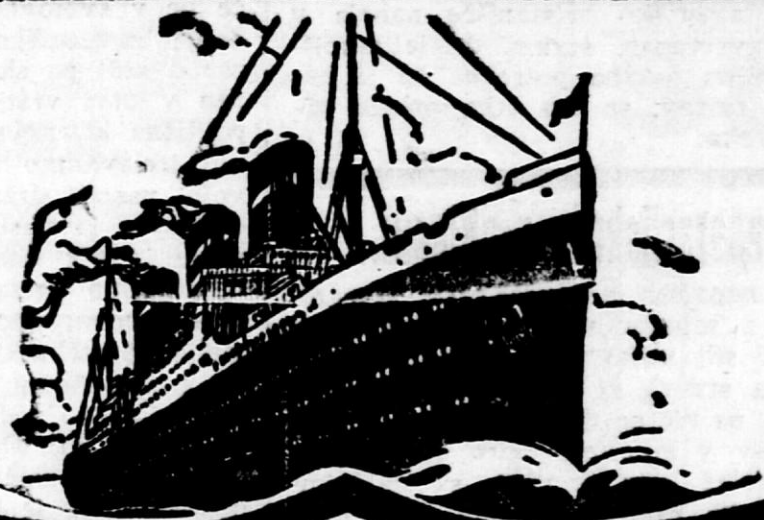
— Ukrajinci na dunajski univerzi. Na dunajski univerzi študira več ukrajinskih emigrantov, ki so bili radi dogodkov v Rusiji in na Poljskem prisiljeni zapustiti domače univerze. Ker so mnogi začeli študije doma, kjer so dovršili nekaj seme-strov so sedaj proslili dunajsko univerzo, naj jim prizna te semestre in jih šteje v običajno študijsko dobo. Univerzitetni sen-at je tej prošnji ugodil in priznal semestre ki so jih ukrajinski dijaki dovršili na svoji univerzi v Lvovu in drugih mestih.

Glavni urednik:
RATO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Sezona: Maj - september.

Zdravljenje vseh žilodolnih in črevesnih bolezni. — Čisto zmerno.
Pred in po sezoni znaten popust. — Največja udobnost.
Poseben popust v pred in po sezoni za drž. uradnike, učitelje in dijakovke vseh primernih vsehpopravil.
Zahtevajte prospekt! **Ravnateljstvo zdravilišča.**

Parnik "LEVIATHAN"

59.956 br. reg. ton.

Najmodernejši, največji in najzgodnejši oceanški parnik.
V tej čudni ladji je utelešena največja zmožnost znanosti, kapitalne
sile in iznajdljivosti. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v New York 17. julija 1923,
dalje 7. avgusta, 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra vsake tri
tedne obhoda iz Southampton — Cherbourg. Več povoda spodnji naslovi

BREMEN — NEW YORK

Direktna zveza s prekrasnimi ameriškim vladnim parniki. Neprekosljivi
po udobnosti, snaznosti in izborni prehrani. Hitra in zanesljive ladje.
„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „Amerika“ „President Artur“

Zahtevajte natančna pojasnila in številko voznega lista.
Ugodna prilika za prevoženje blaga.

UNITED STATES LINES

Oglaševalno zastopstvo
za Jugoslavijo: **Beograd, Paleta Beogradske Zadrage.**
Podružnica
v Ljubljani: **Zadruga Zveza v Ljubljani.**

Šentjanski

= premog

se dobi po ugodnih cenah
vsako množino.
Prodajni urad šentjanskega
premogokopa Ljubljana,
Krekov trg 10. 6214

**Delniško društvo
v Zagrebu**
Preradovičeva 2
TELEFON 23-08
BRZOJAVI: ASTRA.

Važno za industrijalce
in poljedelce!
Zahtevajte informacije
in cenike!

Ogromna prihrana!

BENCIN

brez naplate drž. trošarine s
slobodnega skladišča

za bencin v Vrapču pri Zagrebu.

la. dup. raf. petrolej

Plinsko olje

Vsa mineralna olja

Cilindrska olja

amerik. provenijencije

Avto olja

Tovarna mast

Parafin

po najnižjih dnevnih cenah.

Poljedelci in kmetijske zadruge, pozor!

Nudimo

zajamčeno 16% rudninski superfosfat po Din 165— za 100 kg vključno
vreč, pri naročilu celih vagonov franko postaja kupca.

Zovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Suhe gobe, zdravilna zelišča

kupuje po dnevnih cenah

V. H. ROHRMANN, LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 27,
(za vodo.).

Jadranska banka a. d. Beograd

Dionična glavica: Din 60.000.000— Rezerva: Din 32.515.000—.

Podružnice:

Bled,	Jesenice,	Mitkovci,
Cavtat,	Korčula,	Prevalje,
Calje,	Kotor,	Sarajevo,
Dubrovnik,	Kranj,	Split,
Ercanovi,	Ljubljana,	Šibenik,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.

Amerikanski odio.

Maslo za brzovanje: **JADRANSKA.**

Amilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.
Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani.

Tvornice papirja v Vevčah,
Janeziji in Goričanah.

VABILO

Tvornice lesovine v Goričanah
in Medvodah. Tvornica ce-
luloze v Goričanah.

k subskripciji IV. emisije delnic.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani z dne 5. maja 1923 provaja k temu poob-
laščeni upravni svet na podlagi odobrenja Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu z dne 11. decembra 1922. VI, br. 5642, na občnem zboru sklenjeno
povišanje družbine delniške glavice

od 12,500.000 na 20,000.000 dinarjev

z izdajo

75.000 komadov delnic po Din 100— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **Din 150— za komad tel quel** v razmerju na dve stari ena nova, protivrednost plačljiva ob subskripciji.
Stari delničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti svoje delnice brez kuponske pole na blagajnah nižje navedenih mest, da se na njih označi izvršitev opcije.
2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **Din 200— tel quel**, plačljivih ob subskripciji.
3. Subskripcija traja od 25. junija do 26. julija 1923 in so določena kot subskripcijska mesta:
Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice, Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, Hrvatska podružnica Wiener Bank Vereina v Zagrebu in Jadranska banka A. D. v Beogradu ter njene podružnice.
4. Dodelitev delnic se izvrši po preteku subskripcijskega roka čim najhitreje. Za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne najkasneje do 8. avgusta 1923.
5. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil do konca tega leta.
6. Azijski dobiček pri razdelitvi novih delnic se dodeli po odbitku stroškov in pristojbin rezervnim fondom podjetja.
7. Nove delnice so deležne na družbinem dobičku od 1. julija 1923 dalje in so opremljene že s polkuponom za leto 1923.
8. Uspeh emisije je zajamčen po posebnem garancnem sindikatu.

V LJUBLJANI, dne 6. junija 1923.

Upravni svet.